

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3408/2023. (X. 11.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2343
3409/2023. (X. 11.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2348
3410/2023. (X. 11.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2355
3411/2023. (X. 11.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2363
3412/2023. (X. 11.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2367
3413/2023. (X. 11.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	2371
3414/2023. (X. 11.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	2375
3415/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2381
3416/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2385
3417/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2389
3418/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2392
3419/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2397
3420/2023. (X. 11.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	2401
3421/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2403
3422/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2407
3423/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2412
3424/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2415
3425/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2418
3426/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2421
3427/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2425
3428/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2431
3429/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2433
3430/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2436
3431/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2440
3432/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2443
3433/2023. (X. 11.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2446

1003/2023. (IX. 19.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről	2450
1004/2023. (IX. 19.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság háromtagú állandó tanácsának összetételéről és a tanácsvezető személyéről	2452
1005/2023. (IX. 19.) AB Tü. határozat	az egyesbírók személyéről	2453
2001/2023. (X. 11.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről	2454

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3408/2023. (X. 11.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.448/2022/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Fazekas Tamás ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv.IV.20.448/2022/16. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt. Az indítványozó szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével és IX. cikk (1) és (2) bekezdéseivel.
- [2] 2. A bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglatható össze. Az alapügy alperese az általa üzemeltetett internetes oldalon cikket jelentetett meg, amely a „Meseország mindenkié” című könyv megjelenéséhez kapcsolódva fejtett ki állításokat a homoszexualitás kialakulásával kapcsolatban, melyben arra következtet, hogy az elsősorban környezeti hatásokra alakul ki. A cikk olyan közlést tartalmaz, amely a „Meseország mindenkié” könyvet pedofíliához, az indítványozót pedofil szervezethez hasonlítja.
- [3] Az indítványozó az alperes ellen keresetet indított, melyben kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. A Fővárosi Törvényszék a 35.P.23.664/2020/16. számú ítéletében a keresetnek helyt adott, és az alperest helyreigazítás közzétételére és sérelemdíj fizetésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a közlésre ugyan a közügyek megvitatása keretében került sor, és arra a véleményszabadság fokozott védelme vonatkozik, nem üresítheti ki az érintettek emberi méltóságát, magánéletét és jóhírnevének védelmét. Arra következtetett, hogy az indítványozó pedofilhoz hasonlítása súlyosan sértő, dehonesztáló vélemény, amit az indítványozó nem köteles eltűnni.
- [4] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Pf.20.897/2021/5/II. számú ítéletében az elsőfokú bíróság döntését megváltoztatta, és a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság gyakorlatára és a PK 12. számú állásfoglalására hivatkozva arra az álláspontra helyezkedett, hogy a cikk teljes tartalmát, a sérelmezett közlések közvetlen szövegkörnyezetét vizsgálva kell a kifogásolt közlést megítélni, és ennek alapján a cikk tartalma értékítéletnek minősül. Ez alapján a kifogásolt közlések jelentős társadalmi vitát kiváltó témakörhöz kapcsolódó értékítéletek, amelyek – provokatív stílusuk és a bennük foglalt túlzások ellenére – a véleményszabadság védelmét élvezik. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az az alperesi állítás, miszerint a mesekönyv és a pedofília között párhuzam van, nem vonható értékalapú vizsgálat alá.
- [5] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság törvénytől való módon értékelt az alperesi közlést, és nem vette figyelembe, hogy az indítványozó semmilyen formában nem helyeselte vagy támogatta a pedofíliát; túllépi a védett véleménynyilvánítás határát, hogy a

tevékenységét a társadalmi megvetés által övezett pedofíliával vonják párhuzamba. Álláspontja szerint a cikk szerzőjének a célja a gyűlöletkeltés és a megbélyegzés, amelyek nem esnek alkotmányos védelem alá.

- [6] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a támadott döntésben megállapította, hogy a közlésre közéleti, társadalmi érdeklődésre számot tartó kérdésben került sor, és az alperes a közléssel értékítéletet fejezett ki; ezeket a felek sem vitatták. Ezt követően a Kúria vizsgálta, hogy a sérelmezett közlés – a társadalmilag kialakult közfelfogásra tekintettel – milyen információtartalmat hordozott. Ez alapján megállapította, hogy a cikk szerzője nem azt állította, hogy az indítványozó a pedofíliát népszerűsíti, hanem azt, hogy álláspontja szerint a gyermekek számára szóló, homoszexualitást bemutató kiadványt a pedofíliával azonos módon kell bemutatni. A közlés tartalma szerint az érzékenyítés az érintett korosztályra nézve ugyanolyan nemkívánatos és veszélyes, mint a társadalom által elítélt pedofília. Ezt az álláspontot a Kúria nem tartotta uszítónak vagy gyűlöletkeltőnek, ezért nem látta indokát a véleménynyilvánítási szabadsággal szembeni fellépésnek. Erre tekintettel nem látta megállapíthatónak, hogy a másodfokú döntés jogszabályt sértett, ezért azt hatályában fenntartotta.

- [7] 3. A Kúria döntésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.

- [8] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntés sértette az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített, jóhírnévhez való jogát. Hivatkozik arra, hogy a támadott döntés alkotmányellenesen tágítja ki a védett véleménynyilvánítás határait, amikor teret enged olyan közlésnek, amely a tevékenységét összemosza egy társadalmilag megvetett tevékenységgel (a pedofíliával), amelyet ő soha, semmilyen formában nem támogatott. A cikkbeli párhuzamnak semmiféle távoli vagy hipotetikus ténybeli alapja nem volt. Álláspontja szerint a homofób gyűlöletkeltés nem része a demokratikus vitának.

- [9] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmére hivatkozott amiatt, hogy a bíróság nem tette lehetővé számára, hogy a tárgyalásról kép- és hangfelvételt készítsen. Álláspontja szerint nem lehet pusztán a sajtó képviselőinek a jogosultsága a tárgyalásról való képi és hangfelvétel útján történő tudósítás.

II.

- [10] Az Alaptörvény érintett rendelkezései értelmében:

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

III.

- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [12] 1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.

- [13] Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását.

- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. A Kúria 2022. november 23-án kelt ítéletével szemben az indítványozó 2023. január 20-án – határidőben – nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [15] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [16] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó részletes indokolást adott elő arra vonatkozóan, hogy a támadott döntés mennyiben érinti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített, jóhírnévhez való jogát, illetve az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésben rögzített jogait.
- [17] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további rendes jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [18] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Jelen ügy kapcsán alapvető alkotmányossági kérdés, hogy a támadott döntés az Alaptörvénnyel összhangban tárta-e fel, hogy hol húzódik a közügyek szabad vitatásának a határa az indítványozó jóhírnevének rovására. Az indítványozónak ugyanakkor az a kifogása, hogy a tárgyalásról nem tudósíthatott, nem vet fel alkotmányossági kételyt; sem a véleménynyilvánítási szabadságból, sem a sajtószabadságból nem vezethető le az eljárásban részt vevő feleknek arra vonatkozó alapjoga, hogy a bírósági tárgyalásról tudósíthassanak. Az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz erre tekintettel az Abtv. 29. §-a alapján érdemben nem bírálható el.
- [20] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz azonban érdemi alkotmányossági kérdést vet fel: milyen elvek mentén ítéltető meg a véleménynyilvánítás és a személyiségvédelem kollíziója egy társadalmilag releváns téma megvitatása kapcsán.
- [21] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

- [22] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [23] 1. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése értelmében „mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák”. Alkotmánybíróság állandó gyakorlata értelmében – a magánélet fogalmának esszenciáját jelentő, általános érvényű – megállapítás, miszerint a magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek {a korábbi Alkotmány hatálya alatti gyakorlatot megerősítette: 32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [83]}. A magánszférához való jog komplex védelmének része a jó hírnévhez való jog: az érintettek személyiségi jogaik védelmében felléphetnek az őket ért verbális támadásokkal szemben, és e joguk alkotmányos védelemben részesül.
- [24] 2. Az Alkotmánybíróságnak már számos alkalommal kellett vizsgálnia, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának és a jó hírnévhez való jognak a kollízióját milyen szempontok szerint kell megítélni. A mérlegelés tárgyilagossága érdekében alakította ki – a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatra támaszkodva – a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat azt a tesztet, amelynek első lépéseként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Második lépésként a bíróságoknak azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e. A közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. Végül vizs-

gálni kell, hogy a közlés nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: „a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása” (Indokolás [30]–[32]).

- [25] 2.1. A teszt alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a közlés „közügyekben való megszólalásnak” minősül-e, és így vonatkozik-e rá a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű védelme.
- [26] Az Alkotmánybíróság gyakorlata egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez (amikor a megosztott információ a közülethez kapcsolódik) fokozott alaptörvényi védelem kapcsolódik. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat rámutatott: „a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek” (Indokolás [17]). „A demokratikus jogállamokban ugyanis alapvető követelmény, hogy a társadalom valamennyi polgára szabadon fejthesse ki gondolatait, szabadon válhasson a közvélemény alakítójává. A társadalmi és politikai, vagyis a közéleti viták szabadsága és sokszínűsége nélkül ugyanis nincsen szabad közvélemény és nincsen demokratikus jogállam” (Indokolás [39]).
- [27] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatában a közéleti vita körébe tartozó kérdések különös megítélés alá esnek, az ilyen esetekben a véleménynyilvánítás szabadsága csak szűkebb körben korlátozható.
- [28] Jelen ügyben az indítványozó sem vitatta, hogy a kifogásolt közlés a társadalom széles körének érdeklődésére számot tartó közügyre vonatkozott, és a támadott döntés is ekként foglalt állást.
- [29] 2.2. Nem vált vitatottá az sem, hogy a kifogásolt közlés nem tényállítást, hanem értékítéletet tartalmazott. A közlés a Meseország mindenkié! könyvet, illetve az indítványozó tevékenységét hasonlította pedofil tartalomhoz, illetve tevékenységhez, de nem állította, hogy az indítványozó maga pedofil tevékenységet folytatna vagy arra bátorítana másokat.
- [30] 2.3. Végül a teszt harmadik elemeként az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy maga a közlés az emberi méltóság olyan sérelmét valósította-e meg, amelyre a véleménynyilvánítás szabadsága már nem terjed ki.
- [31] E tekintetben az Alkotmánybíróság álláspontja a következő. Különbséget kell tenni az eszméket, szellemi termékeket, illetve a személyeket érő bírálat, kritika között. Valamennyi eszme (legyen az a korszellemnek megfelelő vagy azzal épp ellentétes) szabadon bírálható, tudományos, közéleti vagy bármely más írásról, képről vagy bármilyen más közlésről bárki szabadon elmondhatja az akár erős kritikát tartalmazó véleményét. A társadalom pluralizmusát, a demokrácia fennmaradását épp ezek a viták segítik elő, és fordítva: a demokratikus diskurzus ellen hat, ha a jogalkotás és jogalkalmazás nem enged teret a vélemények, meggyőződések szabad ütköztetésének. Nincs ez másképp a homoszexualitás megítélése terén sem; a demokratikus diskurzus azt követeli meg az államtól, hogy a különböző, egymással ellentétes véleményeknek engedjen teret, és azokat ne akadályozza jogalkotói, jogalkalmazói eszközökkel. Ezeknek a vitáknak csak a legszélsőségesebb esetben kell korlátozást szenvedniük: sem könyveknek, sem eszméknek nincs emberi méltósága, amelyekkel szemben a véleménynyilvánítás szabadságát korlátozni kellene.
- [32] Más a véleménynyilvánítási szabadság megítélése akkor, amikor a kritika nem valamilyen nézetet, hanem az egyént éri, és a tárgyilagos vita személyeskedésbe torkollik. Ilyen esetben az egyén az emberi méltósága és jó hírneve védelmében alkotmányos alappal lép fel a becsületét sértő, öncélú gyalázkodással szemben. A jó hírnév védelme pedig nem csupán a természetes személyeket, hanem a személyegybesüléseket is megilleti.
- [33] 3. A fentieket a vitatott közlésre vonatkoztatva a következő megállapítások tehetők. Az alapügyben kifogásolt közlés elsődlegesen a „Meseország mindenkié!” könyv megítélésére vonatkozott, azt hasonlította a közlés szerzője pedofil tartalomhoz. E tekintetben az Alkotmánybíróság osztja a Kúria álláspontját: függetlenül a közlés értékétől, stílusától, attól, hogy ez az álláspont a többségi elgondolással találkozik-e, a közlés a véleménynyilvánítás szabadságának a védelmét élvez. Az Alaptörvény VI. cikkéből nem vezethető le olyan jogosultság, hogy egy könyv vagy egy eszmeiség tartalmát ne lehetne kritizálni, a szellemi termékek ugyanis nem rendelkeznek személyiségi joggal.
- [34] Más a megítélése annak, hogy a közlés szerzője nem csupán a könyvvel, hanem az indítványozóval szemben is negatív értékítéletet fogalmazott meg. Az indítványozó mint személyiségi jogok alanya az Alaptörvény

VI. cikke alapján felléphet jó hírneve védelmében. Erre tekintettel az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a közlés a becsületét sértő, öncélú gyalázkodásnak minősült-e.

- [35] A támadott döntés arra következtetett, hogy ezt a kérdést nem a cikk egyes mondatai alapján, hanem a szöveg egészére figyelemmel, annak kontextusában kell megítélni. Ennek alapján az a következtetés vonható le, hogy a sérelmes közlés nem általában vonatkozott az indítványozóra, hanem a szerző a cikk tárgyát képező könyvvel szoros összefüggésben (a kettőt egy mondatban) kritizálta. A sarkos véleményt tartalmazó vélemény nem általánosságban az indítványozóra, hanem pusztán a könyvvel kapcsolatos tevékenységére vonatkozott, így nem állapítható meg, hogy a támadott döntés az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával döntött úgy, hogy a konkrét ügyben a véleménynyilvánítási szabadságot részesíti előnyben a jó hírnév védelmével szemben.
- [36] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/239/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3409/2023. (X. 11.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.274/2021/14. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Molnár Csaba ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján – a Gyulai Törvényszék 14.B.324/2017/113. számú ítéletére és a Szegedi Ítéltábla Bf.II.563/2019/34. számú ítéletére is kiterjedően – a Kúria Bfv.I.274/2021/14. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszban írtak és az ügy előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. A Gyulai Törvényszék – hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban – a 2019. március 28-án kelt, 14.B.324/2017/113. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót (az alapügy I. rendű terheltjét) 3 rendbeli társtettesként elkövetett áru hamis megjelölése büntetében, társtettesként elkövetett engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység büntetében, 3 rendbeli társtettesként elkövetett rossz minőségű termék forgalomba hozatala büntetében, valamint folytatólagosan, társtettesként elkövetett pénzmosás büntetében. A bíróság az indítványozót – mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül – hét év fegyházbüntetésre, hét év közügyektől eltiltásra és pénzbüntetésre ítélte. Az elsőfokú bíróság valamennyi terhelt, így az indítványozó esetében is, a büntetés kiszabása során nyomatékos enyhítő körülményként értékelte a jelentős időmúlást.
- [4] Az eljárás során az indítványozó terhelttársa (az alapügy VI. rendű terheltje) a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 279. § (3) és (4) bekezdése szerint a bíróság felhívása alapján előzetesen bejelentette, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni. A bíróság ezért őt nem, csak védőjét idézte a bejelentését követő határnapokra. A VI. rendű terhelt az elsőfokú eljárás alatt, 2018. július 1. napján hatályba lépett új büntetőeljárásról szóló törvény – a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) – 430. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján is megerősítette, hogy lemond a tárgyaláson való jelenlét jogáról.
- [5] A 2018. november 7-én tartott tárgyaláson az indítványozó nem jelent meg, a védője által csatolt nyilatkozattal ő is lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, amelyet a bíróság végzésével elfogadott. A VI. rendű terhelt védője ezen a tárgyaláson jelezte, hogy védence az I. és az V. rendű terhelt vallomásaival kapcsolatban észrevételeket kíván tenni. A bíróság ezt követően az indítványozót a tárgyaláson való jelenlétre kötelezte bizonyítási cselekmény elvégzésének szükségességére tekintettel [Be. 428. § (2) bekezdés a) pontja], és idézte a 2019. február 6-ára kitűzött tárgyalásra, ahol sor került az V. rendű terhelttel történő szembesítésére. Ezt követően, ugyanezen a tárgyaláson a VI. rendű terhelt védője csatolta védence írásban tett nyilatkozatát, amelyben a bizonyítással kapcsolatos észrevételt tett, ebben azonban kifejezetten kinyilvánította, hogy a továbbiakban sem nyilatkozni, sem kérdésekre válaszolni nem kíván. Az észrevételek felolvasását követő rövid iratismertetés után

a bíróság a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította, és megkezdődtek a perbeszédék, amelyek közben az indítványozó a bíróság engedélyével ismételt lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, és elhagyta a tárgyalótermet. A bíróság így sem őt, sem a VI. rendű terheltet a még hátralévő két tárgyalási napra – 2019. március 8-án a perbeszédék megtartásának folytatására, 2019. március 28-án pedig a határozat kihirdetésére került sor – nem idézte.

- [6] Az indítványozó védője az elsőfokú döntéssel szemben benyújtott fellebbezésében egyebek mellett hivatkozott arra, hogy a VI. rendű terheltet idézni kellett volna a tárgyalásokra azt követően, hogy védője jelezte az észrevételezési szándékát. E mulasztás olyan eljárási szabálysértés, amely álláspontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezési ok. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a hivatkozott eljárási szabálysértéssel kapcsolatban akként foglalt állást, hogy csak az észrevételek benyújtását követő tárgyalási napokra (2019. február 6-át követően) kellett volna idézni a VI. rendű terheltet. Megállapította, hogy a bíróság az ezt követő tárgyalásokat olyan személy távollétében tartotta meg, akinek jelenléte a Be. 428. § (1) bekezdése alapján kötelező lett volna. Értékelte azonban, hogy az észrevételek csatolását és ismertetését követően már nem vett fel bizonyítást a bíróság, ezért arra a következtetésre jutott, hogy az eljárási szabálysértés nem hatott ki az ügy érdemére. A másodfokú bíróság a 2020. október 1-jén meghozott Bf.II.563/2019/34. számú ítéletével az indítványozóval szemben kiszabott fegyházbüntetést – az elsőfokú ítélet kihirdetését követő további időmúlásra tekintettel – hat évre enyhítette, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati indítvánnyal fordult a Kúriához. Arra hivatkozott, hogy a bíróságok törvénysértően állapították meg az üzletszerűséget mint minősítő körülményt, és a bünszervezeti minősítés is téves. A Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontjában foglalt felülvizsgálati ok alapjául azt jelölte meg, hogy a VI. rendű terhelt két olyan tárgyalási napon is távol maradt, amelyeken a részvétele kötelező lett volna, ezáltal kérdezési, észrevételezési joga csorbult.
- [8] A Legfőbb Ügyészség az indítványozó javára benyújtott felülvizsgálati indítványt részben kizártak, részben alaptalannak tartotta. Rámutatott, hogy a felülvizsgálati jogosultság konkrét terheltre vonatkozik, és ehhez kötött a Kúria felülvizsgálati és döntési jogköre is. Erre figyelemmel az indítványozó javára benyújtott felülvizsgálati indítványnak a VI. rendű terhelt személyéhez kapcsolódó – a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontjára alapított –, abszolút eljárási szabálysértésre történő hivatkozása nem képezheti az alapját.
- [9] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot hatályában fenntartotta. Végzésének indokolásában kifejtette, hogy a megállapított tényállás a másodfokú bíróság általi kiegészítésekkel, helyesbítésekkel együtt irányadó a felülvizsgálati eljárásban is. Erre tekintettel az indítványozó védőjének a jogerős ítélet megalapozottságát, az abban megállapított tényállást és annak elemeit vitató részében a felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt. Ugyanezt állapította meg a Kúria a terhelttárs távollétében történő eljárásra való hivatkozás kapcsán is, rámutatva, hogy a felülvizsgálati okra az indítványozó javára nem, csak a távolmaradt terhelttárs javára van helye felülvizsgálatnak. Ezzel kapcsolatosan a Kúria megállapította: a VI. rendű terhelt észrevételeinek tartalma alapján az a következtetés vonható le, hogy nyilatkozatát a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő ismételt lemondásnak kell tekinteni. Minderre figyelemmel a jelenléte továbbra sem volt kötelező a tárgyalásokon, így szabályszerűen járt el az elsőfokú bíróság, amikor távollétében tartott tárgyalást, és fejezte be az ügyet. A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 431. § (3) bekezdését, amikor az „ismételt lemondást” végzés meghozatala nélkül, hallgatólagosan fogadta el, de ez nem felülvizsgálatot eredményező eljárási szabálysértés még a VI. rendű terhelt esetében sem, így felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat. Minderre tekintettel a Kúria az indítványozó érdekében benyújtott felülvizsgálat tekintetében törvénysértést nem állapított meg.
- [10] 2.2. Az indítványozó a Kúria végzésével szemben – az elsőfokú és a jogerős ítéletre is kiterjedő hatállyal – az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárás követelményének az, ha a Kúria az elsőfokú bíróság által törvénysértően (olyan személy távollétében, akinek jelenléte kötelező) megtartott tárgyalások kapcsán akként foglalt állást, hogy a terhelt távollétének engedélyezéséről a bíróság „hallgatólagosan hozott végzést”. A Kúria az elkövetett abszolút eljárási szabálysértést tévesen ítélte meg, s tekintette olyannak, mint aminek a jelentősége csupán az alakszerű határozat meghozatalának hiányában nyilvánult meg, legalizálva ezzel a terhelttárs jogszerűtlen távolmaradását, amely a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezési ok. Érvelése alátámasztásaként hivatkozott a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra, amely szerint ezen oknál fogva az ítélet hatályon kívül helyezésének és az eljárás megismétlésének lett volna helye. Meglátása szerint azonban – szemben az ügyészség álláspontjával – ezen hatályon kívül helyezési ok nemcsak a VI. rendű terhelt, hanem valamennyi terhelttárs, köztük az indítványozó esetében is fennáll.

- [12] A VI. rendű terhelt törvénysértő távolmaradása miatt az indítványozó nem élhetett a jogszabályban biztosított kérdésfeltevés jogával és a szembesítés lehetőségével, amely sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [13] Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való joga sérelmét abban látja az indítványozó, hogy az ellene folyamatban volt büntetőeljárás megindulásától a jogerős ítélet kihirdetéséig nyolc év telt el. Álláspontja szerint az eljárás tárgyát képező legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény esetében is a büntetőeljárás elévülési időt meghaladó elhúzódására kizárólag a hatóság mulasztása miatt került sor. Sérelmezte továbbá, hogy az ő és VI. rendű terhelttársa felülvizsgálati indítványának egyesítéséről a Kúria nem tájékoztatta.
- [14] Ugyancsak a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állítja az indítványozó arra hivatkozva, hogy bár a megismételt eljárásban a hatályon kívül helyezést megelőzően első fokon eljáró bíró már rendelkezett az Országos Bírói Hivatal elnöke általi kijelöléssel, de a Gyulai Törvényszék ügyelosztási rendje szerint az ügy tárgyát képező gazdasági bűncselekmények tárgyalására nem volt kijelölve, emiatt sérült a törvény által felállított bírósághoz (törvényes bíróhoz) való joga.
- [15] Az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdésére hivatkozva kérte az Alkotmánybíróságot a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [16] 2.3. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó terhelttársai (az alapügy III. és IV. rendű terheltje) ugyancsak alkotmányjogi panasszal támadták meg a jelen ügyben is megsemmisíteni kért Szegedi Ítéltábla Bf.II.563/2019/34. számú ítéletét a törvényes bíróhoz való jog sérelmét állítva az előzőekben kifejtett indokok alapján. Az Alkotmánybíróság az indítványt a 3070/2022. (II. 25.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh1.) elutasította.
- [17] Az Alkotmánybíróság beszerezte a büntetőügy panasz elbírálása szempontjából releváns iratait.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

- [19] 2. A Be. érintett rendelkezései:

„430. § (1) A vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról a vádemelés után bármikor lemondhat, ha

a) védővel rendelkezik, és

b) a védőt megbízza a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával.

[...]

(7) Ha a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott és őt a bíróság nem kötelezte a tárgyaláson való jelenlétre, a tárgyalást a vádlott távollétében is meg kell tartani. Ebben az esetben a bíróság az eljárást a meg nem jelent vádlottal szemben befejezheti.”

„431. § (1) A vádlott az ügydöntő határozat kihirdetéséig bejelentheti, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, a bejelentés bírósághoz érkezésekor a 430. § (1) bekezdésében meghatározott nyilatkozat hatályát veszti.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentésnek kell tekinteni, ha a vádlott olyan nyilatkozatot tesz, amely értelmében a tárgyalás, illetve a bizonyítás lefolytatását, egyes bizonyítási eszközök megvizsgálását közvetlenül figyelemmel kívánja kísérni vagy abban tevőlegesen részt kíván venni, különösen, ha vallomást vagy észrevételt kíván tenni, továbbá akkor is, ha vallomást vagy észrevételt tesz.

(3) Ha a vádlott bejelentette, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, utóbb a tárgyaláson való jelenlét jogáról ismételtlen csak a bíróság engedélyével mondhat le. Az engedélyezés tárgyában hozott végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.”

III.

- [20] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Ennek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi feltételeknek.

- [21] Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdés első fordulata szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult, mivel az alapügyben terhelt volt, ami érintettségét megalapozza.
- [22] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben vizsgálta, ezért a kúriai határozat az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, és azon keresztül az első- és másodfokú határozat is vizsgálható. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Erre figyelemmel az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [23] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, így az indítvány e körben is teljesíti a törvényi feltételt.
- [24] 2.1. A továbbiakban vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány megfelel-e a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntéseket; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését; valamint kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat.
- [25] 2.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem akkor határozott, ha megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezésével. Ezen feltétel teljesülésének vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, mennyiben sértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy őt a Kúria az egyesítő végzésről nem tájékoztatta.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd: 3201/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [16]; 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}, így a panasz ezen része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában előírt feltételnek, így e tekintetben érdemi vizsgálatra nem volt lehetőség.
- [27] 2.3. Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint, ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróságnak – tekintettel az Abh1.-re – abban kellett döntenie, hogy az indítvány az Abtv. 31. § (2) bekezdése alapján ítélt dolognak (*res iudicata*) minősül-e a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosultságát képező törvényes bíróhoz való jog tekintetében. Miután az Alkotmánybíróság a hivatkozott határozatában érdemben bírálta el az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt, amely a jelen ügyben benyújtott indítvánnyal egyező bírói döntést, az Alaptörvény ugyanazon rendelkezésének megsértésére és azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva támadott, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező törvényes bíróhoz való jog vonatkozásában ítélt dolog állapítható meg, amely így e tekintetben az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának akadályát képezte.
- [28] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] E feltételt vizsgálva felmerült annak a kételye, hogy a terheltárs távollétében megtartott tárgyalás a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezett, amely sértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát, mert nem élhetett a jogszabályban biztosított kérdésfeltevés és a szembesítés lehetőségével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa a 2023. április 18. napján tartott ülésén az alkotmányjogi panaszt befogadta.

IV.

- [30] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [31] 1. Az indítványozó kifogásai közül érdemi alkotmányossági vizsgálat tárgyát képezheti az a kérdés, sérült-e a tisztességes eljáráshoz való joga a terhelttársának távolmaradása miatt. Az indítványozó ezzel kapcsolatos kifogásának lényege, hogy sem ő, sem terhelttársai nem élhettek a törvényben biztosított kérdésfeltevés jogával és a szembesítés lehetőségével.
- [32] 2. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos álláspontját elvi jelentőséggel először a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze, amelyet későbbi döntéseiben továbbfejlesztett [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.]. Az Alkotmánybíróság rögzítette: a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. Az Alaptörvény hatálybalépése után az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]).
- [33] 2.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően csak a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát végzi, nem minősül a rendes bíróságok felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmének keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Önmagukban a bíróságok által előidézett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; lásd hasonlóan: 3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [17]]
- [34] 2.2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát nem minden eljárásjogi szabálysértés eredményezi a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését. Egy eljárás tisztességességét esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. A jelen ügy kapcsán sem képezi az Alkotmánybíróság eljárásának tárgyát szakjogi kérdések megítélése, így, ha történt is eljárás szabálysértés, az Alkotmánybíróság csak azt vizsgálhatja, hogy az kihatott-e a bírói döntésre, annak alaptörvény-ellenességét eredményezheti-e.
- [35] 2.3. Általánosságban kimondható, hogy a büntetőeljárásban a terhelttárs távollétében tartott tárgyalás alkalmas lehet a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére. A terhelte számára alapvető fontosságú, hogy az ellene folyó büntetőeljárás bármely szakaszában kifejtthesse álláspontját, élhessen az őt megillető eljárási jogok közül a kérdezési, észrevételezési, szembesítés indítványozására vonatkozó jogával [lásd: Be. 3. § (1) bekezdés, 39. § (1) bekezdés g) pontja, 185. § (1) bekezdés b) pont, 211. § (1) bekezdés, 519. § (1) bekezdés].
- [36] 3. Annak megállapítása érdekében, hogy az indítványozó által állított alapjog-korlátozásra sor került-e, szükséges az ügy releváns tényeinek megismerése és figyelembevétele, amely azonban nem jelenti azt, hogy az Alkotmánybíróság a bizonyítékok újraértékelését vagy a bíróság által megállapított tényállás felülvizsgálatát végezné el [lásd hasonlóan: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [38]]. Az Alkotmánybíróság a büntetőügy beszerzett releváns iratainak tartalmát is figyelembe véve, a fent bemutatott elvek és gyakorlata tükrében az alapügy alábbi vonatkozásait emeli ki.

- [37] Az indítványozó által hivatkozott eljárási szabályszegés a hatályon kívül helyezés folytán megismételt elsőfokú eljárás végén, a bizonyítási eljárás befejezését közvetlenül megelőzően következett be. A VI. rendű terhelt észrevételeinek csatolását és ismertetését követően a tárgyaláson jelenlevő indítványozó és védője sem tett észrevételt az elhangzottakra, nem jelezték, hogy a VI. rendű terheltnek kérdést intéznének, idézésére – szembesítés érdekében – indítványt nem tettek, és ezen jogaikkal sem az ezt követő két tárgyaláson, sem a tárgyalási határnapok közti időben írásban nem éltek. Az indítványozó a terhelttársa észrevételeinek ismertetését követően a bíróság engedélyével ismételen lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, a hátralévő határnapokon nem jelent meg, a perbeszédet nem kívánta figyelemmel kíséreni, az utolsó szó jogán sem kívánt nyilatkozni. Ezen eljárási jogosultságok gyakorlása lehetőséget biztosított volna számára, hogy észrevételeit, indítványait megtegye. Védője perbeszédében sem sérelmezte az alkotmányjogi panaszban kifogásolt eljárási szabálysértést, a határozathirdetésen maga sem jelent meg.
- [38] A fent írtak alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozónak lehetősége volt arra, hogy eljárási jogait gyakorolva élhessen a kérdezés, illetve szembesítésre vonatkozó indítványtételi jogával, ezzel azonban saját akaratából nem élt. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga e vonatkozásban nem sérült.
- [39] 4. Az Alkotmánybíróság az eljárás észszerű időn belüli befejezésének követelményével kapcsolatos gyakorlatát a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) ekképpen foglalta össze: „Az Alaptörvény hatálybalépése után lehetőség nyílt arra, hogy az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszaikban az annak alapjául szolgáló bírósági eljárás elhúzódására és emiatt az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való joguk megsértésére hivatkozzanak. Az Alkotmánybíróság azonban ezen alapjogi részjogosítvány sérelmére alapozott panaszokat általában visszautasította. Ennek egyik indoka az volt, hogy az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Abban az esetben tehát, ha a bírósági eljárás elhúzódása nem hatott ki az ügyben hozott bírói döntés érdemére, akkor az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt nem fogadta be {pl. 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]}. [...] Az Alkotmánybíróság rögzítette azt is, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként a tisztességes eljáráshoz való jog részelemét képező észszerű határidőn belüli elbírálás alaptörvényi rendelkezéséhez kapcsolódó alapjogvédelmi feladatát nem tudja hatékonyan ellátni {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [20]}. Nem áll ugyanis az Alkotmánybíróság rendelkezésére olyan törvényi lehetőség, amelynek alkalmazása révén egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhíteni vagy orvosolni tudná. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján folytatott eljárásban az alkotmányjogi panasz alapján megállapíthatja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét abból az okból, hogy nem felel meg az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének, és ekkor az Abtv. 43. § (1) bekezdése szerint a bírósági határozatot meg kell semmisítenie. A támadott határozat megsemmisítése azonban nem alkalmas minden esetben arra, hogy az eljárás elhúzódásából eredő sérelmeket orvosolja, és azt is eredményezi, hogy a már indokolatlanul hosszúra nyúlt eljárás tovább folytatódik és tovább elhúzódik.” (Indokolás [54], [56])
- [40] Az Abh2. rámutatott arra is, hogy a büntetőjog büntetési rendszerében a szankció meghatározásának a joga megoszlik a jogalkotó és a jogalkalmazó között. A büntetőbíróságok következetes gyakorlata szerint az elhúzó büntetőeljárások vonatkozásában enyhítő körülménynek számít a büntetés kiszabás során az időmúlás. Ennek az enyhítő körülménynek az értékelése a büntetés mértékének csökkentését eredményezi, ha a terhelt indokolatlanul hosszú ideig állt a büntetőeljárás hatálya alatt. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az elhúzó büntetőeljárás miatt bekövetkező alaptörvény-ellenesség orvosolható a büntetés kiszabás során. Amennyiben az ítélet indokolásából megállapítható, hogy a bíróság az eljárás elhúzódására tekintettel a terheltet a büntetés kiszabása során valamilyen „kedvezményben részesítette”, vagyis az időmúlásra, az eljárás elhúzódására tekintettel enyhébb büntetést szabott ki, vagy a büntetés helyett intézkedést alkalmazott, akkor a terhelt az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jogának a megsértésére a továbbiakban megalapozottan nem hivatkozhat (Indokolás [84]–[88]).
- [41] A Gyulai Törvényszék ítéletének indokolása szerint a bíróság valamennyi terhelt esetében nyomatékos enyhítő körülményként értékelte a jelentős időmúlást (lásd: Gyulai Törvényszék ítélete, 125. oldal). A Szegedi Ítéltábla indokolásában pedig az Abh2.-re is hivatkozva tovább enyhítette az indítványozó és társai büntetését az elsőfokú ítélet kihirdetése óta bekövetkezett további jelentős időmúlásra tekintettel (lásd: Szegedi Ítéltábla ítélete, Indokolás [93]).

- [42] A fent kifejtettek tekintettel az indítványozó alappal nem hivatkozhat az eljárás észszerű időn belüli befejezéséhez való jogának megsértésére. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozónak az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való joga sem sérült.
- [43] 5. Az előbb kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította. Az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára tekintettel a jogerős döntés felfüggesztése iránti kérelemről külön határozni nem kellett.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2110/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3410/2023. (X. 11.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.274/2021/14. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.056/2022/3. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Váczi Péter ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria Bfv.I.274/2021/14. számú végzése és a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.056/2022/3. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszban írtak és az ügy előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. A Gyulai Törvényszék – hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban – a 2019. március 28-án kelt, 14.B.324/2017/113. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót (az alapügy VI. rendű terheltjét) 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett áru hamis megjelölése bűntettében, bűnsegédként elkövetett engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység bűntettében, 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett rossz minőségű termék forgalomba hozatala bűntettében, valamint folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett pénzmosás bűntettében. A bíróság az indítványozót – mint bünszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül – négy év börtönbüntetésre, négy év közügyektől eltiltásra és pénzbüntetésre ítélte.
- [4] Az indítványozó az eljárás során a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 279. § (3) és (4) bekezdése alapján a bíróság felhívására bejelentette, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni. Később az indítványozó a 2018. július 1. napján hatályba lépett új büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) – 430. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontja alapján is lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról. A bíróság ezért őt nem, csak védőjét idézte a bejelentését követő határnapokra.
- [5] A 2018. november 7-én tartott tárgyaláson az indítványozó védője útján jelezte, hogy az I. és az V. rendű terhelt vallomásaival kapcsolatban észrevételeket kíván tenni. A védő a 2019. február 6-i tárgyaláson csatolta a védence bizonyítással kapcsolatos észrevételeit, amelyben ismételten kifejezetten kinyilvánította, hogy a továbbiakban sem nyilatkozni, sem kérdésekre válaszolni nem kíván. Az észrevételek felolvasására sor került, azzal kapcsolatban kérdés, észrevétel, indítvány a tárgyaláson jelenlévők részéről nem hangzott el, a bíróság az indítványozót a hátralévő két tárgyalási napra – 2019. március 8-án a perbeszéd megkezdésére, 2019. március 28-án pedig a határozat kihirdetésére került sor – nem idézte. A határozathirdetésre kitűzött határnapon az indítványozó szabályszerű értesítés ellenére nem jelent meg.
- [6] Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezésében sem az indítványozó, sem a védője nem kifogásolta, hogy a bíróság az indítványozó távollétében folytatta le az eljárást. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a 2020. október 1-jén meghozott, Bf.II.563/2019/34. számú jogerős ítéletével az indítványozóval szemben kiszabott börtönbüntetést – az elsőfokú ítélet kihirdetését követő további időmúlásra tekintettel – három év hat hónapra enyhítette, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó ezután felülvizsgálati indítvánnyal fordult a Kúriához. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére tartott tárgyalást a távollétében, hogy jelenléte a törvény értelmében kötelező lett volna. Érvelése szerint azzal, hogy a 2018. november 7-én tartott tárgyaláson védője útján jelezte, észrevételt kíván eljuttatni a bírósághoz, a korábban tett lemondó nyilatkozata hatálytalanná vált, a bíróság azonban törvénytől mő-

don nem idézte az ezt követően – 2018. december 12-én és 2019. február 6-án – tartott tárgyalásokra. Az indítványozó védője a 2019. február 6-i tárgyaláson adta át az észrevételeit, azonban a 2019. március 8-ára kitűzött tárgyalásra sem idézték, ezzel az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 431. § (1) és (2) bekezdésében írtakat. Erre tekintettel indítványozta a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését, és az első fokon eljárt törvényszék másik tanácsának új eljárás lefolytatására kötelezését.

- [8] A Legfőbb Ügyészség átiratában az indítványozó felülvizsgálati indítványát alaposnak tartotta. Álláspontja szerint az indítványozó észrevételének a 2019. február 6-án tartott tárgyaláson történő csatolása olyan bejelentésnek tekintendő, amellyel a Be. 430. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozata hatályát veszítette, és ettől kezdve a jelenléte a tárgyalásokon kötelező lett volna.
- [9] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot az indítványozó vonatkozásában nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartotta. Rámutatott: az indítványozó által hivatkozott eljárási szabálysértés megítélése kapcsán annak van döntő jelentősége, hogy az indítványozó észrevételét a Be. 431. § (2) bekezdése szerinti olyan nyilatkozatnak kell-e tekinteni, amely arra utal, hogy a továbbiakban a tárgyaláson személyesen részt kíván venni, a bizonyítás lefolytatását, illetve egyes bizonyítási eszközök megvizsgálását figyelemmel kívánja kísérni. Amennyiben az észrevétele ilyen bejelentésnek minősül, vizsgálendő, hogy utóbb – akár észrevételében – a tárgyaláson való jelenlét jogáról ismételten nem mondott-e le. A Kúria arra jutott, hogy bár az indítványozó a bizonyítással kapcsolatos észrevételt tett, azonban kifejezetten kinyilvánította, hogy a továbbiakban sem nyilatkozni, sem kérdésekre válaszolni nem kíván. Ezek alapján a Kúria megállapította, hogy az indítványozó az észrevételében nem tett olyan nyilatkozatot, amely arra utalna, hogy a tárgyaláson személyesen jelen kíván lenni. Ezt erősíti az is, hogy az észrevételeit sem személyesen, hanem védője útján nyújtotta be, szabályszerű értesítés ellenére nem jelent meg a határozathirdetésen, és a tárgyaláson való részvételi szándékát a másodfokú eljárás befejezéséig sem jelentette be. Mindebből a Kúria álláspontja szerint az a következtetés vonható le, hogy észrevételét a tárgyaláson való jelenlét jogáról való ismételt lemondásnak kell tekinteni. Erre figyelemmel az indítványozó jelenléte továbbra sem volt kötelező a tárgyalásokon, így szabályszerűen járt el az elsőfokú bíróság, amikor távollétében tartott tárgyalást, és fejezte be az ügyet. A Kúria mindezek mellett megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 431. § (3) bekezdését, amikor az indítványozó „ismételt lemondását” végzés meghozatala nélkül, hallgatólagosan fogadta el, de ez nem felülvizsgálatot eredményező eljárási szabálysértés, így felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat.
- [10] 2.2. Az indítványozó a Kúria Bfv.I.274/2021/14. számú végzése ellen egyrészt jogegységi panaszt terjesztett elő, másrészt alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárásra figyelemmel az alkotmányjogi panaszt a 2022. november 14-én kelt, IV/1943-6/2022. számú – egyesbírói eljárásban meghozott – végzésével visszautasította azzal, hogy a Kúria jogegységi panasz eljárása során hozott döntését követően – az Abtv.-ben meghatározott feltételek szerint – az alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll az indítványozó számára.
- [11] 2.3. A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2022. november 14-én kelt, Jpe.II.60.056/2022/3. számú határozatával a jogegységi panaszt elkésettség okán, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/C. § (6) bekezdés d) pontja alapján visszautasította. A döntése indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó a Kúria támadott határozatát 2022. július 6. napján vette át. A Bszi. 41/C. § (1) bekezdése alapján jogegységi panasz a támadott határozat közlésétől számított 30 napon belül terjeszthető elő. Az indítványozó jogi képviselője a Kúriára 2022. október 25-én érkezett jogegységi panasszal egyidejűleg a Be. szabályai szerint igazolási kérelmet is előterjesztett arra hivatkozva, hogy korábban, 2022. július 25. napján már benyújtotta a jogegységi panaszt, azt az Általános Nyomtatványkitöltő Alkalmazás beküldöttként megjelölte, azonban igazolás arról nem érkezett. A Kúria rámutatott, hogy a mulasztás igazolására sem a Bszi., sem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény jogegységi panasz eljárásban alkalmazandó szabályai nem adnak lehetőséget. Utalt arra is a Kúria, hogy az indítványozó nem hivatkozott a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre, emiatt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés e) pontja alapján is a panasz visszautasításának lett volna helye.
- [12] 2.4. Az indítványozó ezután ismét az Alkotmánybírósághoz fordult. Az Abtv 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria Bfv.I.274/2021/14. számú végzése és a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.056/2022/3. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a védője által benyújtott észrevételeinek csatolását követően őt is idézni kellett volna a 2019.

március 8-i és 28-i tárgyalásokra, azok megtartására a távollétében nem kerülhetett volna sor, s ezért nem tudta az eljárás ezen szakaszában észrevételeit előadni. Álláspontja szerint a Kúria a Be. tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondásra vonatkozó rendelkezéseit – a Legfőbb Ügyészség álláspontjával is ellentétesen – önkényesen, *contra legem* értelmezte, az irányadó jogi normákat nem vette figyelembe, s a *contra legem* jogalkalmazásra semmilyen magyarázatot nem adott. E körben a panasz megemlíti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését is. Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme kapcsán a panasz az Alkotmánybíróság számos kapcsolódó döntését, az Emberi Jogok Európai Egyezményét és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát is idézi.

[14] A Kúria Jpe.II.60.056/2022/3. számú határozatával kapcsolatban az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét abban látja, hogy – bár a jogegységi panaszát határidőben nyújtotta be – igazolási kérelemmel nem élhetett, így a határidő elmulasztása miatt, önhibáján kívül joghátrányt szenvedett. Álláspontja szerint a Kúriának érdemben kellett volna a jogegységi panasszal foglalkoznia.

[15] 2.5. Az Alkotmánybíróság beszerezte a büntetőügy alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns iratait.

II.

[16] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXVIII. cikk (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. [...]”

[17] 2. A Be. érintett rendelkezései:

„430. § (1) A vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról a vádemelés után bármikor lemondhat, ha
a) védővel rendelkezik, és

b) a védőt megbízza a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával.

[...]

(7) Ha a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott és őt a bíróság nem kötelezte a tárgyaláson való jelenlétre, a tárgyalást a vádlott távollétében is meg kell tartani. Ebben az esetben a bíróság az eljárást a meg nem jelent vádlottal szemben befejezheti.”

„431. § (1) A vádlott az ügydöntő határozat kihirdetéséig bejelentheti, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, a bejelentés bírósághoz érkezésekor a 430. § (1) bekezdésében meghatározott nyilatkozat hatályát veszti.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentésnek kell tekinteni, ha a vádlott olyan nyilatkozatot tesz, amely értelmében a tárgyalás, illetve a bizonyítás lefolytatását, egyes bizonyítási eszközök megvizsgálását közvetlenül figyelemmel kívánja kísérni vagy abban tevőlegesen részt kíván venni, különösen, ha vallomást vagy észrevételt kíván tenni, továbbá akkor is, ha vallomást vagy észrevételt tesz.

(3) Ha a vádlott bejelentette, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, utóbb a tárgyaláson való jelenlét jogáról ismételten csak a bíróság engedélyével mondhat le. Az engedélyezés tárgyában hozott végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.”

III.

[18] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Ennek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi feltételeknek.

[19] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panaszt a 27. § (1) bekezdésében meghatározott esetben a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője által benyújtott indítvány határidőben érkezett, mivel az indítványozó

- a Kúria Bfv.I.274/2021/14. számú végzésével szemben már korábban – határidőben – alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyet az Alkotmánybíróság a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárásra figyelemmel – egyes-bírói eljárásban – utasított vissza, így az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje megtartottnak minősül {vö. 3006/2023. (I. 13.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [15]}.
- [20] A Kúria Jpe.II.60.056/2022/3. számú határozatát az indítványozó jogi képviselője 2022. december 20-án vette át, így a 2023. január 23-án postára adott panaszt szintén az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt határidőben nyújtotta be.
- [21] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult, mivel az alapügyben terhelt volt, ami érintettségét megalapozza. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben vizsgálta, ezért határozata az ügy érdemében hozott döntésnek minősül. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Erre figyelemmel az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [22] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogegységipanasz-eljárás *sui generis* eljárás, melyben az azt lezáró érdemi döntés az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján támadható alkotmányjogi panasszal. A jogegységi panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyező, és a bíróságot új eljárásra, illetve új határozat hozatalára utasító, továbbá a jogegységi panaszt visszautasító döntés viszont nem {vesd össze: 3001/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [3]; Abv., Indokolás [15]; 3012/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [13]; 3482/2022. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [6]; 3437/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ugyanez következik az Ügyrend 2023. május 11-én hatályba lépett és folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandó 32/B. § (3)–(4) bekezdéséből. Erre tekintettel megállapítható, hogy a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.056/2022/3. számú végzése ellen, mivel az a jogegységi panaszt visszautasította, az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszra nincs helye.
- [23] 1.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, így az indítvány e körben teljesítette a törvényi feltételt.
- [24] 1.3. Az indítvány megfelel a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek, mert tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését; valamint kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [25] 2. Az Alkotmánybíróság e helyütt is rögzíti, hogy gyakorlata alapján a jogegységi eljárás sajátos jellegére tekintettel a jogegységi panasz elbírálhatósága, az eljárás felfüggesztése, illetve megszüntetése alapvetően törvényességi kérdés, ezért alkotmányjogi panasszal nem támadható. Erre figyelemmel a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.056/2022/3. számú határozata érdemben nem vizsgálható.
- [26] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. E feltételt vizsgálva felmerült annak a kételye, hogy az indítványozó távollétében megtartott tárgyalás a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezett, amely sértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa a 2023. április 18. napján tartott ülésén az alkotmányjogi panaszt befogadta.

IV.

- [27] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [28] Az indítványozó szerint azért sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, mert a bíróság nem idézte őt a 2019. március 8-i és március 28-i tárgyalásokra, és így a távollétében megtartott tárgyalásokon elhangzottakkal kapcsolatban nem tudta észrevételeit megtenni. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a terhelt tárgyaláson való jelenlétével kapcsolatos alkotmányjogi követelményekre vonatkozó gyakorlatát.

- [29] 1. Az Alkotmánybíróság a jelenléthez való jogot az ügy megismerését biztosító jogok {lásd például: 15/2016. (IX. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [38]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [96]}, az észrevétel tételéhez való jogot pedig az ügy előbbre vitelét szolgáló jogok közé sorolja {lásd például: Abh1., Indokolás [38]; 3343/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [12]}, amelyeket hagyományosan a védelemhez való jog és a fegyveregyenlőség metszéspontjában helyez el. A tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető fegyveregyenlőség elvének és a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező, az Alaptörvényben külön is nevesített védelemhez való jognak van egy közös halmaza, amelybe az ügy megismerésével, a nyilatkozattételhez, álláspont megismertetéséhez kapcsolódó terhelti-védői jogosítványok is beletartoznak {lásd hasonlóan: 3188/2021. (V. 19.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.), Indokolás [22]–[23]}.
- [30] A fegyveregyenlőség elvének érvényesülésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben leszögezte, hogy annak elengedhetetlen feltétele, hogy a szembenálló felek jelen legyenek az eljárási cselekményeknél, valamint a vád, illetve a védelem és terhelt ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhesse meg az ügyben releváns adatokat {pl. 6/1998. (III. 11.) AB határozat (a továbbiakban: Abh4.), ABH 1998, 91, 95–96.; 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [21]; továbbá 3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [16]}.
- [31] A védelemhez fűződő jog az Alkotmánybíróság gyakorlatában az alkotmányos büntetőeljárás jog egyik olyan alapelve, amely a büntetőeljárás valamennyi szakaszában számtalan különböző részletszabályban érhető tetten. Az Alkotmánybíróság a 25/1991. (V. 18.) AB határozatában ezt a következőképpen fogalmazta meg: „A védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárás alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet. A védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy azon jogaiban, illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtse, az igénnyel szembeni érveit felhozassa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse, továbbá védő segítségét vehesse igénybe. [...] (ABH 1991, 414, 415).” [8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]; Abh3., Indokolás [20]]
- [32] Az Alkotmánybíróság a 20/2005. (V. 26.) AB határozatában kimondta, hogy a „védelemhez való jog természetesen az ellenérdekű fél előadásaira és indítványaira a közvetlen reagálást, a személyes jelenlétben megnyilvánuló meggyőző erőt biztosító tárgyalási részvétel útján gyakorolható a leghatékonyabban” (ABH 2005, 202, 226–227); {megerősítette: 3294/2021. (VII. 22.) AB határozat (a továbbiakban: Abh5.), Indokolás [33]}.
- [33] A terhelt számára alapvető fontosságú, hogy az ellene folyó büntetőeljárás bármely szakaszában kifejtse álláspontját, élhessen az őt megillető eljárási jogok közül a jelenlét és az észrevételezés jogával [lásd például: Be. 3. § (1) bekezdés, 39. § (1) bekezdés g) és h) pontja, 185. § (1) bekezdés b) pont, 430. § (1) bekezdés, 431. § (1) bekezdés, 519. § (1) bekezdés]. A részvételi jog az Alkotmánybíróság gyakorlatában a fegyverek egyenlőségéhez és a védelemhez való joghoz is kapcsolódik, így az Alkotmánybíróság azokat a rendelkezéseket, amelyek jogot biztosítanak a terhelt számára az eljárási cselekményeken való részvételre, úgy tekinti, hogy azok a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülését hivatottak biztosítani, s e jog intézményvédelmi oldalához kapcsolódnak (302/B/2007. AB határozat, ABH 2007, 2171, 2174; lásd hasonlóan: Abh2., Indokolás [105]; Abh4., ABH 1998, 91, 95–96).
- [34] Általánosságban elmondható tehát, hogy a büntetőeljárásban a terhelt távollétében tartott tárgyalás alkalmas lehet a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére.
- [35] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {Abh4., ABH 1998, 91, 95.; 7/2013. (III. 1.) AB határozat (a továbbiakban: Abh6.), Indokolás [24]}. Az Alaptörvény hatálybalépése után az Alkotmánybíróság az Abh6.-ban megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]).
- [36] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „az eljárás egyes elemeinek törvénysértő volta önmagában nem eredményez szükségképpen alaptörvény-ellenességet, és – mivel eljárása során az Alkotmánybíróság előtt mércéül kizárólag az Alaptörvény áll –, csak alapos alkotmányjogi mérlegelés után dönthető el, hogy [...] egyes szabálysértések, akár külön-külön, akár összességükben alaptörvény-ellenességhez vezettek-e” [3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [50]}.
- [37] A fent írtak szerint tehát nem minden eljárásjogi szabálysértés eredményezi a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését. Egy eljárás tisztességességét pedig mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Az eljárási szabálysértések kapcsán az Alkotmánybíróság csak azt vizsgálhatja, hogy az kihatott-e a bírói döntésre, annak alaptörvény-ellenességét eredményezte-e.

- [38] 3. Az Alkotmánybíróság több ügyben hangsúlyozta azt is, hogy „a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak sajátos eljárási szabályaihoz is igazodik (például elsőfokú eljárás, rendes és rendkívüli jogorvoslati szak). Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban {lásd a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat vonatkozásában: 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [39]}.” {3303/2020. (VII. 24.) AB határozat (a továbbiakban: Abh7.), Indokolás [53]}
- [39] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján „az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat mindig az adott eljárásfajta keretein belül vizsgálja. Az Alkotmánybíróság ezért szükségképpen vizsgálja a jogvita természetét, és az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit annak megítélése végett, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményei az adott eljárás keretein belül érvényesültek-e.” (Abh7., Indokolás [54])
- [40] Egy másik ügyben az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy a „kontradiktórius tárgyalási szakaszban ettől [ti: a jelenlét jogától] csak kivételesen indokolt eltekinteni, pl. ha a terhelt kivonja magát az eljárásból, vagy ha mások jogainak védelme (pl. tanú), s ezen keresztül az állam büntető igényének hatékony érvényesítése ezt megkívánja” (Abh5., Indokolás [33]).
- [41] A fent ismertetett gyakorlata szerint az Alkotmánybíróság hasonló ügyekben, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vizsgálata során figyelemmel volt arra, hogy az állított eljárási szabálysértések milyen súlyúak, a büntetőeljárás mely szakaszában következtek be, milyen hatást gyakoroltak a terhelt eljárási jogainak érvényesülésére és arra is, hogy abban a terheltnek volt-e szerepe.
- [42] 4. A fent ismertetett elvek és gyakorlat tükrében az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is az eljárási szabályszerzés alapjogi vonatkozású sérelmét vizsgálta, ennek keretében azt, hogy sérült-e az indítványozó fegyveregyenlőséghez és védelemhez való alapjoggal összefüggésbe hozható észrevételezéshez és jelenléthez való joga. Volt-e módja gyakorolni az indítványozónak ezen Be.-ben biztosított jogait, megfosztotta-e ezek gyakorlásától az első fokon eljáró bíróság – azáltal, hogy őt nem idézte a tárgyalásokra –, illetve a Kúria azáltal, hogy szentesítette jogértelmezésével az elsőfokú eljárásban elkövetett eljárási szabálysértést.
- [43] A büntetőeljárás releváns iratai alapján megállapítható, hogy az eljárási szabálysértés a hatályon kívül helyezés folytán megismételt elsőfokú eljárás végén, a bizonyítási eljárás befejezését közvetlenül megelőzően – tehát nem az ügy kimenetelét jelentős mértékben befolyásoló nyomozati szakban, vagy az első fokon folyó bizonyítási eljárás során – következett be. Az indítványozó észrevételének benyújtását követően a bíróság rövid iratismertetést követően a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította, ezután bizonyítás felvételére már nem, csak a perbeszéd megtartására, majd az ítélet kihirdetésére került sor.
- [44] Ezen túlmenően utal arra az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó észrevételeiben kifejezetten kinyilvánította, hogy a továbbiakban sem nyilatkozni, sem kérdésekre válaszolni, a tárgyalásokon részt venni nem kíván. A 2019. február 6-i tárgyaláson jelenlévő védője nem tett észrevételt az elhangzottakkal kapcsolatban, nem jelezte, hogy védenca a további tárgyalásokon jelen kíván lenni, idézésére indítványt nem tett. Az ezt követően tartott két tárgyaláson sem kifogásolta, hogy védenca idézésére nem került sor, sem perbeszédében, sem az elsőfokú döntés elleni fellebbezésében nem sérelmezte az indítványban kifogásolt eljárási szabálysértést.
- [45] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó észrevételeinek csatolását követően nem volt akadályozva a tárgyalásokon való részvételben, a határnapok időpontjáról védőjétől – aki a kézbesítési megbízottja is volt – értesülhetett, ennek ellenére nem élt a jelenlét jogával. A határozathirdetésre kitűzött tárgyalásról szabályszerűen értesült, azon mégsem jelent meg, részvételi szándékát a másodfokú eljárás befejezéséig nem jelezte.
- [46] Az előzőekben írtak alapján, a határozat indokolásának IV/1., 2. és 3. pontjában (Indokolás [29] és köv.) rögzített szempontokat a jelen ügyre vonatkoztatva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az állított eljárási szabálysértés révén nem sérült sem a fegyveregyenlőség elve, sem pedig az indítványozó védelemhez való alapjoga.

V.

- [47] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét azért is állította, mert a Kúria – a Legfőbb Ügyészség álláspontjával is ellentétesen – indokolási kötelezettségét megsértve önkényesen, *contra legem* értelmezte a Be. 431. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakat, amikor arra a

következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság az indítványozó tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondását nem végzésben, hanem hallgatólagosan engedélyezte.

- [48] 1. Áttekintve a bírói jogértelmezés felülvizsgálatával kapcsolatos gyakorlatát az Alkotmánybíróság ezen indítványozói érveléssel kapcsolatban utal arra, hogy következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {lásd hasonlóan: 3078/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott arra is, hogy a jogszabályok önálló, a konkrét tényállásra vonatkoztatott értelmezése a rendes bíróságok feladata (*iura novit curia*) {3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]}. „A bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [40]}.” {3227/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}
- [49] 2. Több döntésében is utalt arra az Alkotmánybíróság, hogy „csak a bírói jogértelmezés alkotmányossági szempontú vizsgálatára van hatásköre, ezért alkotmányjogi panaszt önmagában a jogértelmezés, jogalkalmazás vélt vagy valós hibájára nem lehet alapítani, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Mindezekből következik, hogy alkotmányjogi panaszban a bírói jogértelmezés akkor támadható, ha az közvetlenül valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmét okozta {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}.” {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [25]}
- [50] 3. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra is, hogy önmagában egy *contra legem* ítélet még nem szükségképpen alaptörvény-ellenes (*contra constitutionem*) ítélet. A 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh8.) az Alkotmánybíróság akként foglalt állást, hogy „[a] bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” (Indokolás [23])
- [51] Kivételesen, kellően súlyos esetekben azonban egy *contra legem* jogalkalmazás is felemelkedhet alkotmányjogilag értékelhető szintre, és a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításához vezethet {Abh8., Indokolás [21]; 29/2021. (XI. 10.) AB határozat (a továbbiakban: Abh9.), Indokolás [28]}
- [52] Ilyen kivételes esetnek tekinthető egyebek mellett, ha a bíróság ítélete az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsérti, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz. A jogszabályokat az Alaptörvény biztosította kereteken belül a bíróságok értelmezik; az Alkotmánybíróság nem avatkozhat be minden olyan esetben a bíróságok tevékenységébe, amikor valamilyen (állítólagos vagy tényleges) jogszabálysértő jogértelmezésre vagy jogalkalmazásra került sor. A bírő bármely ténybeli vagy jogi tévedése ugyanis nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást {lásd például: 3234/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [68]; Abh9., Indokolás [29]}. Amennyiben azonban az eljáró bíróságok túllépnek az Alaptörvény biztosította értelmezési tartományon, az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettsége az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntés megsemmisítése.
- [53] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]} Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással kapcsolatban korábbi döntéseiben már megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {lásd pl. 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3430/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [54] 4. Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettséget illetően rámutat arra, hogy a „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza,

hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” (Abh6., Indokolás [34]). Az indokolt bírói döntéshez való jogból ugyanakkor „nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]}, azonban az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre minden esetben ki kell terjednie {lásd hasonlóan: 3557/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [55] Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, csak azt értékelheti, hogy a bíróság a döntésében az eljárásban résztvevő feleknek az ügy érdemi, lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálta-e, és értékelő tevékenységéről számot adott-e {lásd hasonlóan: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 3196/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [56] 5. Az előzőekben ismertetett elveket a jelen ügyre vonatkoztatva az Alkotmánybíróság a következőkre utal. *A contra constitutionem* jogértelmezés szükségszerű feltétele – alapjogi sérelem bekövetkezte – az adott esetben nem állapítható meg, mert az annak tartalmát jelentő fegyveregyenlőséghez és a védelemhez való jog az indokolás IV. részében (Indokolás [27] és köv.) kifejtettek alapján nem sérült.
- [57] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a Kúria jogértelmezése nem lépett túl az Alaptörvény keretein. Az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértést – nem hozott alakszerű végzést az indítványozó távollétének engedélyezéséről – azonosította. Értékelte az indítványozó eljárás során tett kifejezett nyilatkozatát, miszerint a tárgyaláson továbbra sem kíván jelen lenni, a terhelt távollétében történő tárgyalásra vonatkozó jogi normákat figyelembe vette, döntésében kimerítő részletességgel foglalkozott az indítványozó érveivel és a Be. érintett rendelkezéseinek értelmezésével (lásd: Kúria végzése, Indokolás [95]–[119]). Mindezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy az elkövetett eljárási szabályszegés felülvizsgálati eljárás alapjául nem szolgálhat.
- [58] E körben utal arra is az Alkotmánybíróság, hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondás alapvetően a terhelt rendelkezési jogába tartozó kérdés, az főszabály szerint nem függ a bíróság jóváhagyásától vagy engedélyétől. Bírósági engedély az esetleges joggal való visszaélés megakadályozása érdekében a Be. 431. § (3) bekezdésére figyelemmel kizárólag az ismételt lemondás érvényességéhez szükséges, de ez esetben is csak akkor, ha korábban maga a vádlott jelentette be, hogy a tárgyaláson részt kíván venni, vagy perbeli nyilatkozatát, cselekvőségét ilyen bejelentésnek kell tekinteni.
- [59] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az adott esetben a Kúria indokolási kötelezettségének eleget tett, jogértelmezése nem volt önkényes, az Alaptörvény megszabta értelmezési tartomány keretein belül maradt.

VI.

- [60] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés nem sérti az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz és a XXVIII. cikk (3) bekezdésében rögzített védelemhez való jogát, ezért az indítványt elutasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/203/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3411/2023. (X. 11.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.Szk.23.025/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Molnár Noémi Fanni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.Szk.23.025/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalkozhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó résztvevője volt egy budapesti hídon tartott gyűlésnek, amelyet 2022 júliusában hétfő reggel 7 és 9 óra közötti időszakra jelentett be annak szervezője. A szervező a bejelentett rendezvényt 9 órakor befejezetté nyilvánította, ezért a rendőrség helyszínen tartózkodó képviselője 10 óra 45 perckor hangosbeszélőn többször felszólította a tömeget, hogy a híd úttestjén, valamint a villamos pályatesten tartózkodó személyek a közlekedési szabályok betartásával hagyják el a helyszínt. Az indítványozó a többszöri felhívást figyelmen kívül hagyva az úttesten maradt, ezért vele szemben rendőri intézkedést foganatosítottak. Az intézkedéssel szemben ellenállást tanúsított, így vele szemben testi kényszer alkalmaztak és előállították. Meghallgatása alatt úgy nyilatkozott, hogy azért maradt a helyszínen – annak ellenére, hogy a rendőrség tájékoztatását a gyűlés befejezetté nyilvánításáról, majd a felszólítást saját bevallása szerint is hallotta –, hogy véleményét továbbra is nyilvánítsa.
- [4] A Budapesti Rendőr-főkapitányság XIII. Kerületi Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság megállapította, hogy az indítványozó azzal, hogy felszólítás ellenére is az úttesten tartózkodott, megsértette a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 21. § (6) bekezdésében foglaltat, és ezzel elkövette a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabstv.) 224. § (1) bekezdése szerinti közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést, amely miatt 76 000 forint pénzbírsággal sújtotta.
- [5] Az indítványozó jogi képviselője útján a szabálysértési határozat ellen törvényes határidőben kifogást nyújtott be. A kifogás szerint az indítványozó magatartását a közigazgatási jog – és nem a szabálysértési jog – szabályai szerint kell megítélni: mivel a rendőrség nem oszlatta fel a gyűlést, így gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése sem valósult meg. Egyebekben hivatkozott arra is, hogy a határozat szerinti cselekmény társadalomra való veszélyesség hiányában nem valósít meg szabálysértést, mivel a közúti (gépi, illetve villamos) forgalom szünetelt.
- [6] A kifogás alapján a szabálysértési hatóság a határozatát nem változtatta meg, ezért az ügy iratait a Szabstv. 106. § (2) bekezdése alapján az illetékességgel rendelkező helyi bírósághoz felterjesztette.
- [7] A bíróság kimondta, hogy a bejelentett demonstráció befejezettnek nyilvánítását követően a helyszínen maradás már nem tartozott a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá, így az indítványozóra a KRESZ gyalogosokra vonatkozó szabályai voltak irányadóak. A bíróság az Alkotmánybíróság gyakorlatára hivatkozással vizsgálta, de az eset körülményei – köztük az indítványozó nyilatkozata – alapján kizárta azt, hogy az indítványozó magatartása a spontán gyűlés fogalma alá lett volna vonható. Mindezek alapján arra konkludált, hogy az eljárás alá vont személy magatartása jogellenes volt, mivel jogszabály tilalma ellenére gyalogosként az úttesten tartózkodott, veszélyeztetve ezzel a közlekedés biztonságát. A bíróság az indít-

ványozó kifogásában előadott védekezését tehát alaptalannak találta, azonban a szabálysértési bírság összegét 50 000 forintra mérsékelte.

- [8] 2.2. A jogerős bírósági végzéssel szemben az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, mert álláspontja szerint az az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt békés gyülekezéshez való jogát sérti.
- [9] Az indítványozó szerint a támadott bírói döntés az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése szerinti békés gyülekezéshez való jogát, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését sértő módon korlátozta, mert a bírói döntés szerint magatartása a békés gyülekezéshez való jog hatálya alá nem esett, ebből következően pedig a szabálysértési bíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti feltételek fennállását sem vizsgálta. E körben az alkotmányjogi panasz hangsúlyozza: azzal, hogy az indítványozó a bejelentett időn túl tartózkodott a gyűlés helyszínén, a Gytv. 6. § (3) bekezdésének sérelme merülhet fel. Azonban e jogszabályi rendelkezés sérelmének lehetősége, feltételezve, hogy a rendőrség feloszlatta a gyűlést, sem jelentené azt, hogy magatartása kívül esett volna az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése által védett alapjoggyakorlás körén. A rendőrség a gyűlést annak ellenére nem oszlatta fel, hogy a Gytv. 18. § (1) bekezdés c) pontja alapján, figyelemmel a Gytv. 13. § (3) bekezdés c) pontjára és az indítványozóval szembeni szabálysértési eljárás jogi indokára, a közlekedés rendje védelme érdekében, annak indokoltsága esetén erre lett volna lehetősége. A feloszlátási döntés azért lett volna enyhébb alapjog-korlátozásnak tekinthető, mert annak alkalmazása sem szabadságkorlátozást, sem szabadságelvonást nem helyezett volna indítványozóval szemben kilátásba.

II.

- [10] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

III.

- [11] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt hatvannapos határidőn belül nyújtotta be, mivel a bírósági végzést 2022. december 19-én vette át a jogi képviselő, az alkotmányjogi panaszt 2023. február 17-én elektronikus úton küldte meg az elsőfokú bíróságnak. Jogi képviselője meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosult alkotmányjogi panasz benyújtására, mivel az alapügyben fél volt, ami érintettségét megalapozza. A bírósági végzéssel szemben rendes jogorvoslat kizárt, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasz kizárólag az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogának sérelmére alapítható. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében deklarált gyülekezéshez való jog e követelménynek megfelel {lásd például: 3050/2022. (II. 4.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [22]}.
- [14] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltételek teljesülését is. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, az indítvány pedig tartalmazza a sérelmezett bírói döntés megsemmisítésére irányuló kifejezett kérelmet és ennek részletes indokolását.
- [15] 2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésnek tekintette azt, hogy egy, a rendező által befejezett nyilvánított gyűlés helyszínén való további tartózkodás a gyülekezés szabadságának alapjogi védelmét élvez-e.
- [16] 3. Az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság tanácsa elé.

IV.

- [17] Az indítvány nem megalapozott.
- [18] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Az Alkotmánybíróság az ügy által felvetett alapvető alkotmányos jelentőségű kérdés megválaszolásához áttekintette a gyülekezési szabadság határaival kapcsolatos gyakorlatát.
- [19] 2. A gyülekezéshez való jog részjogosultságai (szervezés, vezetés, részvétel) közül a jelen ügy szempontjából a gyűlésen való részvétel jogosultsága releváns. Ennek azonban előfeltétele egy jogszerű gyűlés (folyamatban) léte.
- [20] Ezzel kapcsolatban összefoglalóan állapította meg az Alkotmánybíróság azt, hogy „fogalmilag a gyülekezési jog oltalma alá tartozik minden olyan csoportos kommunikáció, amelynek célja valamilyen álláspont megjelenítése egy közéleti témában. Az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése nem csupán a hagyományos értelemben vett tüntetéseket védi, hanem a kommunikációs tartalommal bíró egyéb rendezvényeket is.” {23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [21]; megerősítette: Abh1., Indokolás [33]}
- [21] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet azon gyakorlatára, miszerint „a Gytv. 2. § (1) bekezdése szerint a gyűlésnek három fogalmi eleme azonosítható. Egyfelől és elsősorban, hogy azáltal közügyekben történő véleménynyilvánításra kerüljön sor. [...] Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely szerint legalább két fő közös véleménynyilvánítására kell, hogy sor kerüljön. Fontos, hogy ennek a két személynek nem kell közös elhatározásból, egymással előre egyeztetve a helyszínre mennie, elegendő az is, ha azonos céllal, de egymástól függetlenül jelennek meg az adott helyen. [...] Harmadik feltétele a gyűlésnek, hogy nyilvános összejövetel legyen (amelyhez elvben bárki csatlakozhat).” {3514/2021. (XII. 13.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [32]} Egy másik ügyben az Alkotmánybíróság a gyűlés fogalmi elemeit az alábbiak szerint ragadta meg: „Az események gyűlés jellegének megítélése körében jelentősége van annak, hogy a résztvevők közéleti kérdésben kívánnak-e közösen, nyilvánosan kommunikálni; a kommunikációs szándék kifejezésre jut-e, verbális vagy nonverbális formát ölt-e; a rendezvény keretében megvalósuló véleménynyilvánítás a külső szemlélő számára gyülekezésként azonosítható-e; előbbi folyamatoként maga a rendőrség az eseményt ténylegesen gyülekezésként kezeli-e; illetve annak is, hogy adott esetben történt-e olyan esemény, amely azonnali reakciót igényelt. Önmagában az, hogy egy eseménysorozat résztvevői egy korábbi rendezvény résztvevői közül kerülnek ki, nem zárja ki azt, hogy utólag megvalósított cselekményük gyülekezésnek minősüljön, és önálló alkotmányos védelmet élvezzen.” {3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [23]}
- [22] Ekképpen a gyűlés ezen absztrakt feltételeinek az is megfelelő lehet, ha egy befejezetté nyilvánított gyűlés helyszínét többen azért nem hagyják el, hogy valamilyen közügyben megnyilvánuljanak. Azonban még definíciós szinten sem hagyható figyelmen kívül az a – konkrét ügyben még az indítványozó által sem vitatott – körülmény, hogy az adott helyszínen való megjelenésre okot adó gyűlés befejeződött, és ezt követően került sor a hatósági fellépésre (a KRESZ szabályainak megsértése miatti felelősségre vonásra). Ebből következően a helyszínen maradás már nem értelmezhető a befejezetté nyilvánított gyűlésen való részvétel körében.
- [23] 3. Amennyiben pedig a helyszínen maradás nem vonható a korábbi gyűlés fogalmi körébe, csak akkor minősíthető e magatartás a gyülekezési jog hatálya alá tartozónak – tehát akkor élvezhet „önálló alkotmányos védelmet” –, ha újabb, a befejezetté nyilvánított gyűléstől eltérő, jogszerű gyűlés létrejötte állapítható meg.
- [24] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy ennek az új gyűlésnek is meg kell felelnie azoknak a standardoknak, amelyeket az Alkotmánybíróság – részben az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogára is figyelemmel – dolgozott ki, és amelyek a Gytv. szabályozásában is tükröződnek: eszerint a jogszerű gyűlés bejelentett, sürgős vagy spontán lehet (lásd hasonlóan: Abh2., Indokolás [29]). Ez elsősorban abból következik, hogy a gyülekezéshez való jogot más, azzal kollízióba kerülő alapjogokkal (különösen a mozgásszabadsággal, pihenéshez való joggal) is összhangba kell hoznia a jogalkotónak és jogalkalmazóknak. Továbbá emlékeztet az Alkotmánybíróság arra is, hogy az e standardokból következő gyülekezési korlátok – különösen a bejelentés – a gyülekezéshez való jog gyakorlásához szükséges feltételek megteremtéséhez is hozzájárulnak (vö. a rendőrség biztosítási feladata mint az állam intézményvédelmi kötelezettsége).

- [25] A konkrét ügyben a bíróság erre irányuló kifejezett vizsgálata ellenére sem merült fel olyan körülmény – és ilyet az indítványozó sem állított –, amely azt alátámasztotta volna, hogy az indítványozónak a befejezetté nyilvánított gyűlés helyszínén való maradását egy másik, bejelentett, sürgős, vagy spontán gyűléshez való csatlakozás-ként lehetne értékelni. Ennélfogva önmagában – új, másik jogszerű gyűlés hiányában – egy már befejezetté nyilvánított gyűlés helyszínén való maradás nem tartozik a gyülekezési jog alkotmányos védelmi körébe. Emiatt a konkrét esetben az indítványozó gyülekezési szabadságának sérelme nem következett be.
- [26] 4. Az indítványozó hivatkozott arra is a békés gyülekezéshez való jogának sérelmével kapcsolatban, hogy vele szemben nem a Gytv. szerinti szankciót (gyűlés feloszlata) alkalmazták, hanem a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt pénzbírsággal sújtották és elő is állították. Az indítványozó olvasata szerint ez azért ellentétes az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével, mert ha magatartásával egy jogellenes gyűlésen vett is részt, akkor azt fel kellett volna oszlatni, mert a feloszlata kevésbé jogkorlátozó jellegű, különösen azért, mert az nem jár szabadságelvonással.
- [27] Ezen érveléssel kapcsolatos kérdés megítélése szintén azon standardok szerint lehetséges, amelyeket az Alkotmánybíróság a bírói döntések alkotmányossági szempontú ellenőrzésére következetesen alkalmaz (lásd: a határozat indokolásának IV/1. pontját, Indokolás [18] és köv.). Az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatásának ellenőrzése azt feltételezi, hogy az Alkotmánybíróság elsőként arról győződik meg, hogy az indítványozó által felhívott alapjog és az állított sérelem között érdemi összefüggés áll-e fent.
- [28] A jelen ügy vonatkozásában az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó által előadott fentiek szerint összefoglalható érvelés nem függ össze a békés gyülekezéshez való joggal, ezért a bírói döntés Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos alaptörvény-ellenessége ezen okból nem állapítható meg.
- [29] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/477/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3412/2023. (X. 11.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.Szk.23.023/2022/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Molnár Noémi Fanni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.Szk.23.023/2022/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglaltak össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó résztvevője volt egy budapesti hídon tartott gyűlésnek, amelyet 2022 júliusában hétfő reggel 7 és 9 óra közötti időszakra jelentett be annak szervezője. A szervező a bejelentett rendezvényt 9 órakor befejezetté nyilvánította, ezért a rendőrség helyszínen tartózkodó képviselője 10 óra 45 perckor hangosbeszélőn többször felszólította a tömeget, hogy a híd úttestjén, valamint a villamos pályatesten tartózkodó személyek a közlekedési szabályok betartásával hagyják el a helyszínt. Az indítványozó a többszöri felhívást figyelmen kívül hagyva az úttesten maradt, ezért vele szemben rendőri intézkedést foganatosítottak. Az intézkedéssel szemben ellenállást tanúsított, így vele szemben testi kényszert alkalmaztak és előállították. Meghallgatása alatt úgy nyilatkozott, hogy azért maradt a helyszínen – annak ellenére, hogy a rendőrség tájékoztatását a gyűlés befejezetté nyilvánításáról, majd a felszólítást saját bevallása szerint is hallotta –, hogy véleményét továbbra is nyilvánítsa.
- [4] A Budapesti Rendőr-főkapitányság XIII. Kerületi Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság megállapította, hogy az indítványozó azzal, hogy felszólítás ellenére is az úttesten, valamint a villamospályán tartózkodott, megsértette a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 21. § (6) bekezdésében és a 21. § (9) bekezdés d) pontjában foglaltat, és ezzel elkövette a 2 rendbeli a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabstv.) 224. § (1) bekezdése szerinti közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést, amely miatt 90 000 forint pénzbírsággal sújtotta.
- [5] Az indítványozó jogi képviselője útján a szabálysértési határozat ellen törvényes határidőben kifogást nyújtott be. A kifogás szerint az indítványozó magatartását a közigazgatási jog – és nem a szabálysértési jog – szabályai szerint kell megítélni: mivel a rendőrség nem oszlatta fel a gyűlést, így gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése sem valósult meg. Egyebekben hivatkozott arra is, hogy a határozat szerinti cselekmény társadalomra való veszélyesség hiányában nem valósít meg szabálysértést, mivel a közúti (gépi, illetve villamos) forgalom szünetelt. Vitatták továbbá, hogy az indítványozó megsértette volna a KRESZ 21. § (9) bekezdés d) pontját, mivel a villamospályán nem tartózkodott, azon át sem haladt, és ezen szabálysértésről a kihallgatása előtt nem tájékoztatták, ezzel kapcsolatban ki sem hallgatták.
- [6] A kifogás alapján a szabálysértési hatóság a határozatát nem változtatta meg, ezért az ügy iratait a Szabstv. 106. § (2) bekezdése alapján az illetékességgel rendelkező helyi bírósághoz felterjesztette.
- [7] A bíróság kimondta, hogy a bejelentett demonstráció befejezettnek nyilvánítását követően a helyszínen maradás már nem tartozott a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá, így az indítványozóra a KRESZ gyalogosokra vonatkozó szabályai voltak irányadóak. A bíróság az Alkotmánybíróság gyakorlatára hivatkozással vizsgálta, de az eset körülményei – köztük az indítványozó nyilatkozata – alapján

kizárta azt, hogy az indítványozó magatartása a spontán gyűlés fogalma alá lett volna vonható. Mindezek alapján arra konkludált, hogy az eljárás alá vont személy magatartása jogellenes volt, mivel jogszabály tilalma ellenére gyalogosként az útesten tartózkodott, veszélyeztetve ezzel a közlekedés biztonságát. A bíróság osztotta viszont az indítványozó KRESZ 21. § (9) bekezdés *d*) pontjában írtak megsértésével kapcsolatos álláspontját. Megállapította, hogy a szabálysértési hatóság a Szabstv. 71. § (2) bekezdésében írtak megsértésével járt el, amikor az indítványozót olyan cselekmény miatt vonta felelősségre, amellyel kapcsolatban tájékoztatást a kihallgatása előtt nem kapott. Egyebekben az indítványozó védekezését alaptalannak találta, azonban az enyhítő körülmények nyomatékára figyelemmel a szabálysértési bírság összegét 30 000 forintra mérsékelte.

- [8] 2.2. A jogerős bírósági végzéssel szemben az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, mert álláspontja szerint az az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt békés gyülekezéshez való jogát sérti.
- [9] Az indítványozó szerint a támadott bírói döntés az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése szerinti békés gyülekezéshez való jogát, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését sértő módon korlátozta, mert a bírói döntés szerint magatartása a békés gyülekezéshez való jog hatálya alá nem esett, ebből következően pedig a szabálysértési bíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti feltételek fennállását sem vizsgálta. E körben az alkotmányjogi panasz hangsúlyozza: azzal, hogy az indítványozó a bejelentett időn túl tartózkodott a gyűlés helyszínén, a Gytv. 6. § (3) bekezdésének sérelme merülhet fel. Azonban e jogszabályi rendelkezés sérelmének lehetősége, feltételezve, hogy a rendőrség feloszlatta a gyűlést, sem jelentené azt, hogy magatartása kívül esett volna az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése által védett alapjoggyakorlás körén. A rendőrség a gyűlést annak ellenére nem oszlatta fel, hogy a Gytv. 18. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján, figyelemmel a Gytv. 13. § (3) bekezdés *c*) pontjára és az indítványozóval szembeni szabálysértési eljárás jogi indokára, a közlekedés rendje védelme érdekében, annak indokoltsága esetén erre lett volna lehetősége. A feloszlatási döntés azért lett volna enyhébb alapjog-korlátozásának tekinthető, mert annak alkalmazása sem szabadságkorlátozást, sem szabadságelvonást nem helyezett volna indítványozóval szemben kilátásba.

II.

- [10] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

III.

- [11] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt hatvan napos határidőn belül nyújtotta be, mivel a bírósági végzést 2022. december 19-én vette át a jogi képviselő, az alkotmányjogi panaszt 2023. február 17-én elektronikus úton küldte meg az elsőfokú bíróságnak. Jogi képviselője meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosult alkotmányjogi panasz benyújtására, mivel az alapügyben fél volt, ami érintettségét megalapozza. A bírósági végzéssel szemben rendes jogorvoslat kizárt, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasz kizárólag az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogának sérelmére alapítható. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében deklarált gyülekezéshez való jog e követelménynek megfelel {lásd például: 3050/2022. (II. 4.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [22]}.
- [14] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltételek teljesülését is. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, az indítvány pedig tartalmazza a sérelmezett bírói döntés megsemmisítésére irányuló kifejezett kérelmet és ennek részletes indokolását.
- [15] 2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének

vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésnek tekintette azt, hogy egy, a rendező által befejezetté nyilvánított gyűlés helyszínén való további tartózkodás a gyülekezés szabadságának alapjogi védelmét élvez-e.

- [16] 3. Az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság tanácsa elé.

IV.

- [17] Az indítvány nem megalapozott.

[18] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Az Alkotmánybíróság az ügy által felvetett alapvető alkotmányos jelentőségű kérdés megválaszolásához áttekintette a gyülekezési szabadság hatáiraival kapcsolatos gyakorlatát.

[19] 2. A gyülekezéshez való jog részjogosultságai (szervezés, vezetés, részvétel) közül a jelen ügy szempontjából a gyűlésen való részvétel jogosultsága releváns. Ennek azonban előfeltétele egy jogszerű gyűlés (folyamatban) léte.

[20] Ezzel kapcsolatban összefoglalóan állapította meg az Alkotmánybíróság azt, hogy „fogalmilag a gyülekezési jog oltalma alá tartozik minden olyan csoportos kommunikáció, amelynek célja valamilyen álláspont megjelenítése egy közéleti témában. Az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése nem csupán a hagyományos értelemben vett tüntetéseket védi, hanem a kommunikációs tartalommal bíró egyéb rendezvényeket is.” {23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [21]; megerősítette: Abh1., Indokolás [33]}

[21] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet azon gyakorlatára, miszerint „a Gytv. 2. § (1) bekezdése szerint a gyűlésnek három fogalmi eleme azonosítható. Egyfelől és elsősorban, hogy azáltal közügyekben történő véleménynyilvánításra kerüljön sor. [...] Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely szerint legalább két fő közös véleménynyilvánítására kell, hogy sor kerüljön. Fontos, hogy ennek a két személynek nem kell közös elhatározásból, egymással előre egyeztetve a helyszínre mennie, elegendő az is, ha azonos céllal, de egymástól függetlenül jelennek meg az adott helyen. [...] Harmadik feltétele a gyűlésnek, hogy nyilvános összejövetel legyen (amelyhez elvben bárki csatlakozhat).” {3514/2021. (XII. 13.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [32]} Egy másik ügyben az Alkotmánybíróság a gyűlés fogalmi elemeit az alábbiak szerint ragadta meg: „Az események gyűlés jellegének megítélése körében jelentősége van annak, hogy a résztvevők közéleti kérdésben kívánnak-e közösen, nyilvánosan kommunikálni; a kommunikációs szándék kifejezésre jut-e, verbális vagy nonverbális formát ölt-e; a rendezvény keretében megvalósuló véleménynyilvánítás a külső szemlélő számára gyülekezésként azonosítható-e; előbbi folyamatként maga a rendőrség az eseményt ténylegesen gyülekezésként kezeli-e; illetve annak is, hogy adott esetben történt-e olyan esemény, amely azonnali reakciót igényelt. Önmagában az, hogy egy eseménysorozat résztvevői egy korábbi rendezvény résztvevői közül kerülnek ki, nem zárja ki azt, hogy utólag megvalósított cselekményük gyülekezésnek minősüljön, és önálló alkotmányos védelmet élvezzen.” {3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [23]}

[22] Ekképpen a gyűlés ezen absztrakt feltételeinek az is megfelelő lehet, ha egy befejezetté nyilvánított gyűlés helyszínét többen azért nem hagyják el, hogy valamilyen közügyben megnyilvánuljanak. Azonban még definíciós szinten sem hagyható figyelmen kívül az a – konkrét ügyben még az indítványozó által sem vitatott – körülmény, hogy az adott helyszínén való megjelenésre okot adó gyűlés befejeződött, és ezt követően került sor a hatósági fellépésre (a KRESZ szabályainak megsértése miatti felelősségre vonásra). Ebből következően a helyszínen maradás már nem értelmezhető a befejezetté nyilvánított gyűlésen való részvétel körében.

[23] 3. Amennyiben pedig a helyszínen maradás nem vonható a korábbi gyűlés fogalmi körébe, csak akkor minősíthető e magatartás a gyülekezési jog hatálya alá tartozónak – tehát akkor élvezhet „önálló alkotmányos védelmet” –, ha újabb, a befejezetté nyilvánított gyűléstől eltérő, jogszerű gyűlés létrejötte állapítható meg.

[24] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy ennek az új gyűlésnek is meg kell felelnie azoknak a standardoknak, amelyeket az Alkotmánybíróság – részben az Emberi Jogok Európai Bíróságának

esetjogára is figyelemmel – dolgozott ki, s amelyek a Gytv. szabályozásában is tükröződnek: eszerint a jogszerű gyűlés bejelentett, sürgős vagy spontán lehet (lásd hasonlóan: Abh2., Indokolás [29]). Ez elsősorban abból következik, hogy a gyülekezéshez való jogot más, azzal kollízióba kerülő alapjogokkal (különösen a mozgás-szabadsággal, pihenéshez való joggal) is összhangba kell hoznia a jogalkotónak és jogalkalmazóknak. Továbbá emlékeztet az Alkotmánybíróság arra is, hogy az e standardokból következő gyülekezési korlátok – különösen a bejelentés – a gyülekezéshez való jog gyakorlásához szükséges feltételek megteremtéséhez is hozzájárulnak (vö. a Rendőrség biztosítási feladata mint az állam intézményvédelmi kötelezettsége).

- [25] A konkrét ügyben a bíróság erre irányuló kifejezett vizsgálata ellenére sem merült fel olyan körülmény – s ilyet az indítványozó sem állított –, amely azt alátámasztotta volna, hogy az indítványozónak a befejezetté nyilvánított gyűlés helyszínén való maradását egy másik, bejelentett, sürgős, vagy spontán gyűléshez való csatlakozásként lehetne értékelni. Ennélfogva önmagában – új, másik jogszerű gyűlés hiányában – egy már befejezetté nyilvánított gyűlés helyszínén való maradás nem tartozik a gyülekezési jog alkotmányos védelmi körébe. Emiatt a konkrét esetben az indítványozó gyülekezési szabadságának sérelme nem következett be.
- [26] 4. Az indítványozó hivatkozott arra is a békés gyülekezéshez való jogának sérelmével kapcsolatban, hogy vele szemben nem a Gytv. szerinti szankciót (gyűlés felosztatása) alkalmazták, hanem a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt pénzbírsággal sújtották és elő is állították. Az indítványozó olvasata szerint ez azért ellentétes az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével, mert ha magatartásával egy jogellenes gyűlésen vett is részt, akkor azt fel kellett volna oszlatni, mert a felosztatás kevésbé jogkorlátozó jellegű, különösen azért, mert az nem jár szabadságelvonással.
- [27] Ezen érveléssel kapcsolatos kérdés megítélése szintén azon standardok szerint lehetséges, amelyeket az Alkotmánybíróság a bírói döntések alkotmányossági szempontú ellenőrzésére következetesen alkalmaz (lásd: a határozat indokolásának IV/1. pontja, Indokolás [18] és köv.). Az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatásának ellenőrzése azt feltételezi, hogy az Alkotmánybíróság elsőként arról győződik meg, hogy az indítványozó által felhívott alapjog és az állított sérelem között érdemi összefüggés áll-e fent.
- [28] A jelen ügy vonatkozásában az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó által előadott, a fentiek szerint összefoglalható érvelés nem függ össze a békés gyülekezéshez való joggal, ezért a bírói döntés Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos alaptörvény-ellenessége ezen okból nem állapítható meg.
- [29] 5. Fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/480/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3413/2023. (X. 11.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:207. §-a második mondatának „A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Győri Járásbíróság az előtte 0801-51.Vh.463/2023. szám alatt folyamatban lévő végrehajtási ügyben az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte, és kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:207. §-a második mondatának „A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint e szabály alkalmazásának kizárását a konkrét ügyben.
- [2] Az indítványra okot adó ügyben a kezdeményezés szerint a végrehajtást kérő mint felperes és az adós mint alperes között per volt folyamatban házasság felbontása iránt a Győri Járásbíróság előtt, P.20.136/2021/10. számon. A bíróság a 2021. szeptember 21. napján kelt és 2021. november 30. napján jogerőre emelkedett, P.20.136/2021/10. számú ítéletével a felek házasságát felbontotta és – egyebek mellett – kötelezte az adóst, hogy a 2018. február 11. napján született gyermeke tartására 2020. augusztus 1. napjától kezdődően fizessen meg a végrehajtást kérő részére havi 60 000 Ft határozott összegű gyermektartásdíjat. Egyúttal úgy rendelkezett, hogy a gyermektartásdíj 2022. január 1. napjától kezdődően és az azt követő minden évben, évente a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul.
- [3] A végrehajtást kérő kérelmére a Győri Járásbíróság 2022. január 20. napján, 0801-51.Vh.5/2022. számon végrehajtási lapot állított ki – a fenti ítélet alapján – az adóssal szemben, a 2020. augusztus 1. napjától 2021. december hónapjáig keletkezett, összesen 1 020 000 Ft gyermektartásdíj-hátralék és 2022. január hónaptól kezdődően a folyamatos, havi 60 000 Ft összegű gyermektartásdíj végrehajtása iránt. Az eljárás jelenleg egy végrehajtói iroda előtt van folyamatban, 105.V.0059/2022/41. számon.
- [4] A végrehajtást kérő kérelmére a Győri Járásbíróság 2023. március 23. napján, 0801-51.Vh.463/2023. számon végrehajtási lapot állított ki – ugyancsak a fenti ítélet alapján – az adóssal szemben, az adósnak 2022. január 1. napjától kezdődően fennálló hátraléka vonatkozásában figyelemmel arra, hogy az ítélet rendelkezése alapján a gyermektartásdíj összege évente minden további intézkedés nélkül módosult a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex emelkedésének megfelelő mértékben. Mivel az adós munkáltatója csak a 60 000 Ft összeg levonása iránt intézkedett, így az adósnak további hátraléka keletkezett. Ez a végrehajtási eljárás jelenleg az előbbi ügyben eljáró végrehajtói iroda helyettese, egy másik végrehajtói iroda előtt 105.V.0313/2023. számon van folyamatban.
- [5] A végrehajtó a bírósághoz érkezett beadványában kérte a 0801-51.Vh.463/2023. számon kiállított végrehajtási lap visszavonását és a 0801-51.Vh.5/2022. számon kiállított végrehajtási lap kiegészítését. Arra hivatkozott, hogy gyermektartásdíj behajtására indult végrehajtási eljárásban két ügy nem lehet folyamatban, így az utóbb kiállított végrehajtási lapot vissza kell vonni, és annak tartalmával a korábban kiállított végrehajtási lapot ki kell egészíteni.

- [6] 2. Az indítvány idézte a Ptk. 4:207. §-ához fűzött indokolást, és utalt a Kúria joggyakorlat-elemző csoportja 2018. márciusi összefoglaló véleményére a rokонтartás szabályaival kapcsolatos ítélezési gyakorlatról; idézte az összefoglaló vélemény II. C) 4. pontja második bekezdését.
- [7] 2.1. Az indítvány lényege szerint a törvényszöveg pontatlan, mert a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) kétféle fogyasztói árindexet tesz közzé.
- [8] Másrészt az éves átlagos fogyasztói árindexet a KSH a következő év január 15-éig teszi közzé, az automatikus emelkedést nem lehet január 1-jével elrendelni. Az indítvány szerint a gyakorlatban van olyan álláspont, amely a törvényszövegnek megfelelő ítéleti – vagy a felek egyezségében rögzített – erre vonatkozó rendelkezést nem tartja végrehajthatónak, ezért az erre irányuló végrehajtási kérelmet elutasítja (a végrehajtási lap kiállítását megtagadja). Van ugyanakkor olyan álláspont is, amely függetlenül attól, hogy az „átlagos” szó nem jelenik meg, ennek alkalmazását tekinti irányadónak és nem foglalkozik az időbeli (a január 1-je és 15-e közötti időtartamból eredő) eltolódás problémájával.
- [9] 2.2. Az indítvány szerint további problémát jelent, hogy jogszabály nem tartalmaz kötelező előírást a KSH részére a jogszabályban megjelölt fogyasztói árindex emelkedés mértékének közzétételére vonatkozóan. Ebből következően tehát nincs jogszabályban rögzített előírás arra nézve, hogy a KSH milyen árindexet, milyen tartalommal, illetve milyen időpontban köteles közzétenni. Ebből következően a Ptk. vonatkozó rendelkezésének tartalmát nem jogszabály, hanem a KSH elnökének döntése tölti meg tartalommal (vagy éppen üresíti ki), ami szintén a jogbiztonság sérelmét jelenti.
- [10] A bíróság álláspontja szerint a törvényszöveg ismertetett pontatlansága olyan mértékű, amely jogértelmezéssel nem oldható fel, a jogbiztonság sérelmét jelenti, ezért a norma alaptörvény-ellenes.
- [11] 2.3. Az indítvány – idézve a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 18. §-ához fűzött indokolást – azzal is érvel, hogy a probléma a jelen ügyben a Ptk. 4:207. §-ával kapcsolatban úgy merül fel, hogy mivel a jogalkotó a Ptk.-ban, illetve a Vht.-ben sem szabályozta azt, hogy a tartásdíj automatikus emelkedésére vonatkozó igény, illetve az ítéletben, vagy egyezségben az erről szóló rendelkezés önálló igény-e, így nem lehet tudni, hogy ez önálló végrehajtási kérelem tárgyát képezheti-e. Amennyiben nem, úgy jelen ügyben a második végrehajtási lap visszavonásának és az eredeti végrehajtási lap kiegészítésének van helye. Amennyiben pedig igen, akkor a végrehajtó kérelmét el kell utasítani. Ez a kérdés is olyan, amely a hatályos törvényszöveg alapján nem dönthető el, ami a jogbiztonság sérelmét jelenti, ezért a norma alaptörvény-ellenes.
- [12] 2.4. Az indítvány szerint a támadott szövegrész az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sérti. Az indítvány idézi az Alkotmánybíróság 20/2020. (VIII. 4.) AB határozata indokolásának [67] bekezdését. Majd megállapítja, hogy a kifejtett szabályozási pontatlanság olyan mértékű, amely miatt az érintett normák nem kellőképpen világosak, egyértelműek és az ebből eredő ellentmondások jogértelmezéssel nem kiküszöbölhetők. Ebből következően indokolt az alaptörvény-ellenességnek az Alkotmánybíróság általi vizsgálata. A bíró – amely a jelen esetben bírósági titkárt jelent [Abtv. 1. § b) pont] – az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte.

II.

- [13] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

- [14] 2. A Ptk. támadott rendelkezése:

„4:207. § [A tartásdíj meghatározása]

A tartásdíjat határozott összegben kell meghatározni. A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul.”

III.

- [15] Az indítvány nem megalapozott.
- [16] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A bírói kezdeményezés szerint a támadott szabályt az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt érdemben bírálta el.
- [17] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a Ptk. 4:207. §-a második mondata a bírósági ítélet lehetséges tartalmáról szól, amikor a bíróság a tartásdíjat meghatározza. A bírói kezdeményezésben nem a tartásdíj meghatározásáról, hanem a tartásdíjat meghatározó bírósági ítélet végrehajtásáról, vagyis végrehajtási ügyről van szó. A bírói kezdeményezésre okot adó ügyben az indítvány szerint a végrehajtási lap visszavonása kérdésében van folyamatban eljárás, ezt az eljárást függesztette fel a bíróság, miután két végrehajtási lap kiállítását kifogásolta a végrehajtó. A végrehajtási ügyben nem közvetlenül a Ptk. 4:207. §-a második mondatát, hanem a bírói ítéletet kell alkalmazni, noha közvetve a végrehajtási ügyben is felmerülhet a Ptk. 4:207. §-a második mondata alkalmazása.
- [18] 2. Habár az Alkotmánybíróságnak nem feladata jogszabály-értelmezés, hacsak azt nem alkotmányjogi kérdés megválaszolása teszi szükségessé, a jelen esetben az indítvány megkerülhetetlenné teszi a jogszabálynak az indítvány elbírálásához szükséges mértékű áttekintését.
- [19] 2.1. A Ptk. a tartás mértékének, módjának a meghatározása körében több szabályt tartalmaz. A tartás mindig bírói mérlegelés alapján határozható meg. A tartást a kötelezett elsősorban pénzben szolgáltatja. A tartásdíjat időszakonként előre kell fizetni. A Ptk. tartalmazza a tartásdíj határozott összegben való meghatározásának szabályát, és a tartásdíj indexálásának a lehetőségét. Az indexálást a törvény a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztóiár-index növekedésének mértékéhez köti. A Ptk. meghatározza az indexálás kezdő időpontját, ez a „következő év” január 1. napja.
- [20] 2.2. A Ptk. hatályba lépését követően a Civilisztikai Kollégiumvezetők a 2015. november 9–10. napján tartott országos értekezleten megvitatták a Ptk. 4:207. §-ával kapcsolatban felmerült felvetéseket. A Kúria kollégiumvezetője tájékoztatta az értekezlet résztvevőit, hogy az Igazságügyi Minisztériumtól nyert tájékoztatás szerint, amennyiben 2016-ban sor kerül majd a Ptk. módosítására, úgy ez a 4:207. §-át is érinteni fogja. A Ptk.-t e körben nem módosították.
- [21] Az indítványban hivatkozott összefoglaló vélemény 2018. márciusában a tartásdíj valorizációjának problémája körében tartalmazza, hogy a jogszabályi rendelkezés nem pontos, mert egyrészt a KSH kétféle éves fogyasztói árindexet tesz közzé, másrészt „az éves átlagos fogyasztói árindexet a KSH a következő év január 15-ig teszi közzé, az automatikus emelkedést tehát bajosan lehet január 1-jével elrendelni, ez a gyakorlatban csak február 1-től alkalmazható”.
- [22] Az összefoglaló vélemény tartalmazza azt is, hogy „[a] törvényszöveg pontosítása már a Ptk. hatályba lépését követően felmerült, arra az Igazságügyi Minisztériumban szakértői tervezet is készült, és az Új Ptk. Tanácsadó Testület 2015. október 12-i ülésén is említésre került a jogszabály módosítás szükségessége. Kérdés, hogy ennek hiányában az ítélezési gyakorlat követheti-e a KSH útmutatásán alapuló pontosabb megfogalmazást a 4:207. § betűjével szemben? A joggyakorlat-elemző csoport egyetért azzal, hogy a törvény szöveg pontatlan, a rendelkezés valójában nyilvánvalóan az éves átlagos fogyasztói árindexszel való emelésként értelmezendő. Ezt a Ptk. jövőbeni módosítása során indokolt lenne korrigálni. Addig is esetenként a valorizáció alkalmazását kérő felet kellene tájékoztatni a fenti problémáról, a keresetpontosítás lehetőségéről a fentieknek megfelelően. Megfontolandó ennek PK véleményben történő rögzítése, illetve az ítélet indokolásában célszerű felhívni a figyelmet arra, hogy a hivatkozott törvényi rendelkezés a gyakorlatban miként hatályosulhat. (Egyébként a peres felek a tárgyaláson megkötött egyezségükben vagy peren kívül gyakran a 4:207. §-tól eltérően rendelkeznek a tartásdíj valorizációjáról, pl. meghatározott időközönként határozott összegben állapítják meg azt.”
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként a jelen határozat indokolása [7]–[8] bekezdésében ismertetett indítványozói érveléssel foglalkozott. A jelen esetben a fentiek alapján arra lehet megalapozottan következtetni, hogy a Ptk. 4:207. § második mondata pontatlanságát a bíróságok már észlelték, a felmerült kérdéseket vizsgálták. Az is

megállapítható, hogy jogértelmezéssel és jogalkalmazással az összefoglaló vélemény szerint a Ptk. 4:207. § második mondata hatályosulhat. Nem merül fel a jelen ügyben olyan körülmény, amely alapként szolgálhatna annak megállapítására, hogy a Ptk. 4:207. §-a eleve értelmezhetetlen vagy alkalmazhatatlan. Mind a több árindex létezése által felvetett kérdés, mind a január 1. napjától módosulás és az árindex közzététele időpontja eltérése kérdése jogértelmezéssel és jogalkalmazással megválaszolható az általános hatáskörű bíróságok által.

- [24] A törvényhozás valamely, az Alaptörvény sérelmét nem jelentő pontatlanságát általában jogalkalmazói jogszabály értelmezéssel kell feloldani, mert a jogalkalmazás hivatott eldönteni, hogy a konkrét jogviszonyokban a jogszabály – az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési szabályokra is figyelemmel – hogyan alkalmazandó az egyes tényállásokra. Amennyiben pedig a jogszabály értelmezésével, alkalmazásával eredmény nem érhető el, az ellentét megszüntetése jellemzően törvényhozási (jogalkotási) útra tartozik.
- [25] Minden norma értelmezésre szorul, a jogszabályok egyre növekvő száma és bonyolultsága ezt az értelmezési igényt folyamatosan növeli. A norma megszővekezéséből fakadó nehézségek csak ott vetik fel a jogbiztonság sérelmét, és válik elkerülhetatlenné a norma megsemmisítése, ahol a jogszabály eleve értelmezhetetlen, és ez az alkalmazását kiszámíthatatlanná, a norma címzettjei számára előreláthatatlanná teszi [3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [10]].
- [26] A jelen esetben az indítványban foglalt érvek alapján nincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy a Ptk. kifogásolt szabályai a jogbiztonságot sértő, jogértelmezéssel feloldhatatlan normatartalmat hordoznának.
- [27] 4. Az Alkotmánybíróság a határozat indokolása I/2.2. és 2.3. bekezdéseiben (Indokolás [9] és köv.) ismertetett érveléssel kapcsolatban a következő megállapításra jutott. Az indítványozó ama felvetése, amely szerint jogszabály nem tartalmaz kötelező előírást a KSH részére a jogszabályban megjelölt fogyasztói árindex emelkedés mértékének közzétételére vonatkozóan, továbbá nincs jogszabályban rögzített előírás arra nézve, hogy a KSH milyen árindexet, milyen tartalommal, illetve milyen időpontban köteles közzétenni, ami szintén a jogbiztonság sérelmét jelenti, nem hozható összefüggésbe azzal az alkotmányjogi kérdéssel, hogy a Ptk. 4:207. § második mondata sérti-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, ezért ezzel a felvetéssel az Alkotmánybíróságnak nem kellett érdemben foglalkoznia.
- [28] Az Alkotmánybíróságnak azzal az indítványozói felvetéssel sem kellett a jelen esetben foglalkoznia, hogy az indítványra okot adó ügyben a Vht. és a Ptk. alapján hány végrehajtási lapot kell kiállítani, továbbá önálló igény-e a tartásdíj automatikus emelkedésére vonatkozó igény, mert ez a kérdés sem függ össze a Ptk. 4:207. §-a második mondatának állított pontatlanságával, hanem az általános hatáskörű bíróságra tartozó szakjogi, törvényértelmezési, jogalkalmazási kérdés.
- [29] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1319/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3414/2023. (X. 11.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályban volt „és a megismételt” szövegrészének a Pécsi Törvényszék előtt 101.K.700.755/2022. ügyszám alatt folyamatban lévő perből való alkalmazásának kizárására irányuló bírói indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Pécsi Törvényszék az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján benyújtott bírói kezdeményezésében az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 271. § (1) bekezdésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályban volt „és a megismételt” szövegrésze alkalmazásának kizárását kérte az előtte 101.K.700.755/2022. ügyszám alatt folyamatban lévő perből az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozva.
- [2] A törvényszék indítványában azt adta elő, hogy az Alkotmánybíróság a 2/2022. (II. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) megállapította a fentebb idézett szövegrész alaptörvény-ellenességét és rendelkezett annak megsemmisítéséről, de általános alkalmazási tilalmát nem rendelte el. A bírónak azonban lehetősége van egyedi alkalmazási tilalom megállapítása érdekében az Alkotmánybírósághoz fordulni. Emellett a törvényszék általános alkalmazási tilalom elrendelését is kérte indítványa végén az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogbiztonság követelményének érvényesülése érdekében.
- [3] 2. Az ügy lényege a következőképpen foglalható össze az indítványban írtak alapján.
- [4] 2.1. Az alap adóigazgatási eljárásban az elsőfokú adóhatóság [Nemzeti Adó- és Vámhatóság (a továbbiakban: NAV) Pest Megyei Adó- és Vámigazgatósága] ellenőrzést folytatott le a felperes gazdasági társaságnál 2012. április 1.–2015. március 31. közötti időszakra vonatkozóan általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) adónemben bevallások utólagos vizsgálata tárgyában. Az eljárás 2015. július 30-án indult. Az elsőfokú adóhatóság 2018. február 23-án kelt 4310122761 számú határozatával kötelezte a felperest 2012. IV. negyedév – 2015. I. negyedév időszakra 156 586 000 Ft adókülönbözet, 78 289 000 Ft adóbírság és 8 412 000 Ft késedelmi pótlék megfizetésére.
- [5] A felperes fellebbezésére eljáró másodfokú adóhatóság (NAV Fellebbviteli Igazgatóság) 2018. július 12-én kelt 2234183486 számú határozatával az elsőfokú határozatot megsemmisítette, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasította. A határozatot a felperes 2018. augusztus 21-én vette át.
- [6] 2.2. Az első megismételt eljárásban az elsőfokú adóhatóság 2018. október 18-án állította ki az új eljárás megkezdéséről szóló tájékoztatást és a megbízólevelet. Az iratok kézbesítése szabálytalan volt, ezért 2019. július 26-án új értesítés kiállítására került sor, amit – a módosított megbízólevéllel együtt – a felperes 2019. július 30. napján átvett. A 2020. június 18-án kelt 5968912454 számú határozatával az elsőfokú adóhatóság 2013. december – 2015. I. negyedév időszakra 178 279 000 Ft adókülönbözet, 276 842 000 Ft adóbírság és 8 701 000 Ft késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte a felperest. A felperes a határozatot 2020. június 24-én vette át.
- [7] A felperes fellebbezésére eljáró másodfokú adóhatóság 6410832678. iktatószámú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a felperes terhére 176 590 000 Ft adókülönbözetet állapított meg, amely teljes egészében adóhiánynak minősült. Az adóhiány után az adóbírság összegét 275 997 000 Ft-ban, a késedelmi pótlék összegét pedig 8 628 000 Ft-ban határozta meg azzal, hogy a döntés egyéb rendelkezéseit fenntartja. Rögzítet-

- te a rendelkező rész, hogy az adó megállapításához való jog elévülésére tekintettel 2012. április 1.–2013. november 30. időszakra vonatkozóan az alperes megállapítást nem tesz.
- [8] A felperes keresettel támadta az előbbi másodfokú határozatot a Pécsi Törvényszék előtt.
- [9] A másodfokú adóhatóság 2021. május 28-án kelt 6423112877/2021. számú határozatával a 6410832678. iktatószámú másodfokú határozatát saját hatáskörben hivatalból felülvizsgálta, azt módosította, azzal, hogy az 5968912454. számú elsőfokú határozatot megsemmisítette, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasította. A döntés lényege az volt, hogy a megismételt eljárásban az adóhatóság mindkét fokon az Art. 271. § (1) bekezdése, továbbá az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 139. § (1) bekezdése alapján a megismételt eljárást már az új adóeljárás törvények alapján kellett volna lefolytatni, hiszen a megismétlésre 2018. január 1. után került sor.
- [10] A Pécsi Törvényszék a 2021. június 16-án kelt 102.K.700.695/2021/2. számú végzésével a bírósági eljárást megszüntette a támadott adóhatóság határozatok hivatalbóli megsemmisítésére hivatkozva.
- [11] 2.3. A második megismételt eljárásban az elsőfokú adóhatóság 2022. január 27-én kelt 6415359705/2022. számú határozatával 2014. IV. negyedév – 2015. I. negyedév időszakra kötelezte a felperest 90 293 000 Ft adókülönböt, 147 307 000 Ft adóbírság és 3 139 000 Ft késedelmi pótlék megfizetésére. Az elsőfokú adóhatóság az előbbi határozat kiegészítése tárgyában egységes döntést hozott 2022. április 6-án kelt 6416088671 számú határozatával, amely az elévüléssel kapcsolatban a következőket rögzítette a 94. oldalon. A „2014. október 1. – 2015. március 31. közötti időszakra vonatkozó adómegállapítási jog az általános szabályok (Art. 202. § (1) bekezdés) alapján 2020. december 31-én elévült volna, azonban az Art. 203. § (3) bekezdésére tekintettel az adó megállapításához való jog elévülése 222 napon át (2020. november 30. – 2021. július 9.) nyugodott. Az Art. 203. § (7) bekezdése alapján az elévülési idő további 12 hónappal meghosszabbodott, így a 2014. október 1. – 2015. március 31. közötti időszakra vonatkozó adó megállapításához való jog 2022. augusztus 10. napján évül el”.
- [12] A felperes fellebbezésére eljáró másodfokú adóhatóság 6434970798 számú, 2022. május 30-án kiadmányozott határozatával a fenti kiegészített határozatot helybenhagyta. Indokolásában kiemelte, hogy a 2012. április 1.–2014. szeptember 30. időszak vonatkozásában az adómegállapítási jog elévült, így az elsőfokú adóhatóság ezen időszakra megállapítást nem tett. 2014. IV. negyedéve és 2015. I. negyedéve azonban még nem évült el.
- [13] A 6434970798. számú határozat bírósági felülvizsgálata iránt a felperes nyújtott be keresetet a Pécsi Törvényszékhez, amelyben kifogásolta, hogy az adóhatóság az alap-, illetve a két megismételt eljárás során különböző időszakokra különböző eljárási szabályokat alkalmazott. Az eljárásjogi kérdéskör tekintetében hivatkozott az Abh1. egyes megállapításaira. Kiemelte, hogy az Abh1. 2022. február 11. napjától megsemmisítette az Art. 271. § (1) bekezdésében írt „és a megismételt” szövegrészt, azaz azon megismételt eljárásokban sem az Art. szabályait kell alkalmazni, amelyek 2018. január 1. napját követően kerülnek lefolytatásra. Keresetében az elévüléssel kapcsolatban állította, hogy „a 2014. IV. negyedév és a 2015. I. negyedév tekintetében az elévülés 2020. december 31-én következett volna be, azonban az Art. 203. § (7) bekezdés a) pontjára tekintettel a 2234183486 iktatószámú határozat alapján az időtartam 12 hónappal meghosszabbodott, 2021. december 31. napjáig terjedő időre. Az Art. 203. § (3) bekezdése szerinti nyugvás nem következett be, tekintettel arra, hogy a Pécsi Törvényszék a 102.K.700.695/2021. számú perben érdemi döntést nem hozott, az ott rögzített okok miatt az eljárás megszüntetésére került sor. [...] Az Art. és a régi Art. elévülésre vonatkozó szabályai között éppen az elévülés nyugvására vonatkozó szabály megfogalmazása körében található eltérés. [...] a régi Art. 164. § (5) bekezdése egyértelmű arra nézve, hogy az elévülés nyugvása kizárólag abban az esetben következik be, ha a bíróság az adóhatóság határozatát felülvizsgálja és ebben a körben jogerős határozatot hoz. A perbeli esetben ez nem történt meg; az egy alkalommal történő 12 hónappal való meghosszabbítás megvalósult a 2018. július 12-én kiadmányozott 2234183486 számú határozattal, így az elévülés mind a 2014. IV. negyedév, mind pedig a 2015. I. negyedév vonatkozásában 2021. december 31. napján bekövetkezett” {Pécsi Törvényszék 101.K.700.755/2022/19. számú végzés, Indokolás [36]–[37]}.
- [14] 3. A fenti előzményeket követően fordult a Pécsi Törvényszék az Alkotmánybírósághoz. Az indítvány lényege a következőképpen foglalható össze.
- [15] Az indítvány idézte az Abh1., Indokolás [60]–[63] bekezdéseit, amelyek közül kiemelendő, hogy ha „a bíró az előtte folyamatban lévő valamely ügyben azt észleli, hogy a felperes olyan jogi helyzetbe került, mint amilyen a jelen ügyben szerepel, indítványozhatja az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását az egyedi ügyből. A folyamatban lévő megismételt eljárások közül tehát azokban, amelyekben indokolt, bírói indítvány alapján egyedileg állapítható meg az alkalmazási tilalom” (Abh1., Indokolás [63]). A törvényszék a fenti körülmény fennállását az előtte folyamatban lévő perben adottnak vette, és ezért az Alkotmánybírósághoz fordult az egyedi alkalmazási tilalom megállapítása céljából.

- [16] A bírói indítványban előadtak szerint „a felperes az elévülés vonatkozásában hivatkozott arra, hogy régi rezsim alkalmazásának esetén jobb helyzetbe kerülne. [...] az elévülés kapcsán levezette, hogy az egy alkalommal történő 12 hónappal való meghosszabbítás megvalósult a 2018. július 12-én kiadmányozott 2234183486 számú határozattal, így az elévülés mind a 2014. IV. negyedév, mind pedig a 2015. I. negyedév vonatkozásában 2021. december 31. napján bekövetkezett” (Pécsi Törvényszék 101.K.700.755/2022/19. számú végzés, Indokolás [54]–[55]).
- [17] A törvényszék azt is előadta, hogy a másodfokú adóhatóság döntése „sérti a felperesnek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jogát. Az elévülés eltérő alkalmazása révén sérül a tulajdonhoz való felperesi jog, különös tekintettel arra is, hogy a terhére megállapítottösszegezés (adóhiány, adóbírság, késedelmi pótlék) jelen jogi konstellációban nagyobb, mint amekkora lenne, ha az adóhatóság a régi Art. szabályait alkalmazza. Sérült ugyanakkor az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében írt azon felperesi jog, hogy az ügyet a hatóság részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézze el. A fenti tényállásból, illetve ügytörténetből megállapítható, hogy az alapeljárás 2015. július 30-án indult, azaz nyolc esztendeje. Az adóhatóságok az alapeljárásban, illetve két megismételt eljárásban döntöttek a felperest terhelő adófizetési kötelezettségről, amely a felperes számára egyebek mellett azért is sérelmes, mert jelenleg is bizonytalan a helyzete, azaz nem tudható, hogy az adóhatósági döntés alapján köteles lesz-e adófizetésre vagy nem, ha igen, akkor mennyire. Ezzel összefüggésben utal a bíróság az Alkotmánybíróság gyakorlatára (pl. csatornabírsággal kapcsolatos döntések), amely szerint a tisztességes hatósági eljárásból való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák, a bíróságok pedig ennek túllépését ne az ügyfél terhére, hanem javára értékeljék. A tisztességes módon és az észszerű határidőn belül történő ügyintézés egymástól elválaszthatatlan kategória, az eljárás indokolatlan meghosszabbodása nyilvánvaló sérelmet jelent az ügyfél számára, főként annak tükrében, hogy ez a meghosszabbodás hatósági érdekkörben merült fel, abban az ügyfélnek, a perbeli esetben a felperesnek semmi szerepe nem volt.”
- [18] Ezek alapján kérte a Pécsi Törvényszék, hogy az Alkotmánybíróság „vizsgálja meg az Art. 271. § (1) bekezdésének érintett kitételét, illetve azzal összefüggésben értékelje a régi és [a hatályos] Art. elévülésre vonatkozó szabályait jelen ügyre vonatkoztatva.” Az egyedi alkalmazási tilalom megállapítása mellett általános alkalmazási tilalom elrendelését is kérte a bíróság a jogbiztonság érdekében.

II.

- [19] Az Art. kérelemmel érintett rendelkezésének 2018. január 1. és 2022. február 10. napja között hatályos szövege:

„271. § [Átmeneti rendelkezések]

(1) E törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.”

III.

- [20] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvényben és az Abtv.-ben lefektetett formai és tartalmi kritériumoknak {a feltételekkel kapcsolatos gyakorlatot lásd például: 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]; 7/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [9]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróság eljárását felfüggesztette és végzéssel (Pécsi Törvényszék 101.K.700.755/2022/19. számú végzés) fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó jogszabályhelyet [Abtv. 25. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmilag az Alkotmánybíróság által már megsemmisített jogszabályi rendelkezés egyedi alkalmazási tilalmának elrendelésére irányult elsősorban. Az ilyen típusú indítványokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján „a jog félre tételére vonatkozó hatáskör hiányában a bíróságnak az alkalmazandó joggal összefüggő alkotmányos aggályát köteles az Alkotmánybíróság elé tárni. Az önálló alkalmazási tilalom kezdeményezésének, mint a bírói kezdeményezés egyik esetének a jellegzetessége és kivételessége abban áll, hogy ebben az eljárásban a norma alaptörvény-ellenességét – mivel azt az Alkotmánybíróság korábban már megállapította – értelemszerűen már nem kell külön állítani és indokolni. Az indítvány kizárólag a más eljárásban már alaptörvény-ellenesnek minősített norma alkalmazási tilalmának kimondására irányul” (tartalmilag elsőként lásd: 35/2011. (V. 6.) AB határozat, ABH 2011, 205.; az idézett szöveget lásd: 3132/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [5]). Az egyedi alkalmazási tilalom tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolást tar-

talmaz az indítvány a kérelem okáról {lásd: Pécsi Törvényszék 101.K.700.755/2022/19. számú végzés, Indokolás [54]–[55]}. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az egyedi alkalmazási tilalom tekintetében megfelel a határozott kérelem követelményének [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés].

- [22] Az indítvány másodsorban arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság általános alkalmazási tilalmat is rendeljen el. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdése arra ad lehetőséget az indítványozó bírójának számára, hogy az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálásából kérje kizárni azt a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Ilyen esetben az egyedi ügyön túlmutatóan általános alkalmazási tilalom megállapításának kezdeményezésre nincsen a bírójának feljogosítva. Ez ugyanakkor nem zárja ki azt, hogy az Alkotmánybíróság – élve az Abtv. 45. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazással – hivatalból általános alkalmazási tilalmat rendeljen el, ha azt szükségesnek tartja.
- [23] Ezek értelmében nem volt akadálya annak, hogy az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésben foglaltak alapján vizsgálja, hogy az Art. 271. § (1) bekezdés kérelemmel érintett, korábban megsemmisített mondatrésze („és a megismételt”) alkalmazható-e az egyedi ügyben.

IV.

- [24] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.
- [25] 1. Az Alkotmánybíróság az Art. kérelemmel érintett szövegrészét már felülvizsgálta a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából, és megállapította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét, valamint megsemmisítette a szóban forgó rendelkezést, mert kizárólag e szabály által vált az adózó terhére joghatályos módon megállapíthatóvá az adóhiány és az adójogi szankciók köre a megismételt eljárásban. Egyébként elévült volna az adó megállapításához való jog az utoljára megismételt másodfokú hatósági eljárás ideje alatt az Abh1.-gyel érintett ügy tényállásában. Az Alkotmánybíróság jelen határozatában nem ismétli meg az Abh1.-ben foglalt levezetést, jóllehet támaszkodik az ott tett megállapításokra (lásd különösen: Abh1., Indokolás [48]–[59]).
- [26] 2. Az Alkotmánybíróság bírói indítványra eljárva két esetben már rendelt el egyedi alkalmazási tilalmat az előbbi pontban rögzített cél elérése érdekében [lásd: 3215/2022. (V. 11.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), 3041/2023. (II. 8.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.)]. Ebben a pontban az Alkotmánybíróság ezeket a határozatokat annyiban tekintette át, amennyiben relevánsak a jelen ügy eldöntése szempontjából, majd levonta a belőlük adódó következtetéseket.
- [27] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben megállapította, hogy egy adóügy az alkalmazási tilalom elrendelése szempontjából akkor minősül az Abh1.-gyel azonos megítélésűnek, ha abban az alábbi történeti tényállási elemek kimutathatók: 1) az adóigazgatási eljárás eredeti kezdő időpontja 2012. január 1. előtti, ezért az alapeljárásra az elévülés meghosszabbodására vonatkozó szabály [rég Art. 164. § (13) bekezdés c) pont] nem vonatkozott; 2) a megismételt eljárás 2018. január 1-jén vagy ezt követően indult; 3) a régi Art. helyett az Art. alkalmazása a megismételt eljárásban az oka annak, hogy az adózó ügyében a bíróság által elrendelt új eljárás miatt először hosszabbodik meg 12 hónappal az anyagi jogi természetű adó megállapításához való jog elévülése; 4) a meghosszabbodás az adózónak hátrányt okoz, ami különösen abban ölt testet, hogy az adóhatóság joghatályosan megállapíthatja az adóhiányt és az adójogi szankciókat (Abh2., Indokolás [19]).
- [28] Ezt a négy elemet vizsgálva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abh1. és az Abh2. az alkalmazási tilalom elrendelése szempontjából azonosnak minősül, és ezért az Abh2.-ben elrendelte az egyedi alkalmazási tilalmat (Abh2., Indokolás [20]–[21]).
- [29] 2.2. Az Abh3.-ban az Alkotmánybíróság eltérést tárt fel az Abh1.-hez és az Abh2.-höz képest. Ez pedig az volt, hogy az Abh3. alapját képező ügyben az első adóigazgatási eljárás kezdetekor már hatályban volt a régi Art. azon szabálya miszerint az adó megállapításához való jog elévülése 6 hónappal meghosszabbodik, ha a bíróság új eljárás lefolytatására kötelezi az adóhatóságot. Az Abh1. és Abh2. alapját képező ügyben ez a szabály még nem volt hatályban az első adóigazgatási eljárás (alapeljárás) megindulásakor.
- [30] Mindhárom ügy részét képezte azonban az, hogy a megismételt adóigazgatási eljárások 2018. január 1. után kezdődtek. Továbbá az is, hogy az Art. 271. § (1) bekezdésének „és a megismételt” fordulata miatt a régi Art.-t felváltotta az Art. alkalmazása, ami azzal a következménnyel járt, hogy az anyagi jogi természetű elévülés ösz-

szesen 12 hónappal meghosszabbodott. Amíg tehát az Abh1.-ben és az Abh2.-ben a bíróság által elrendelt megismételt eljárás a nullához képest +12 hónappal növelte az elévülési időt, addig az Abh3.-ban elbírált esetben a hat hónapos meghosszabbodáshoz képest +6 hónapról volt szó. A kérdés ezért az volt az Abh3.-ban, hogy alkotmányjogi szempontból olyan különbséget jelent-e ez az eltérés, ami indokolatlanná teszi az egyedi alkalmazási tilalmat (Abh3., Indokolás [21]–[22]).

- [31] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkalmazási tilalom elrendelése szempontjából az Abh3. az Abh1.-hez és az Abh2.-höz hasonlóan minősül. Következésképpen a fentebb feltárt eltérés alkotmányjogi szempontból nem tette szükségessé a harmadik ügy eltérő kezelését az Abtv. szerinti jogkövetkezmény meghatározásakor. Az Abh3. alapját képező ügyben az Art. 271. § (1) bekezdésének szóban forgó fordulata tette ugyanis lehetővé, hogy a megismételt adóigazgatási eljárásban az adóhatóság az adózó terhére megállapítást tegyen és adójogi szankciókat alkalmazzon vele szemben. Ha az anyagi adójogi elévülés az Art. alkalmazása következtében nem hosszabbodott volna meg további 6 hónappal összesen 12 hónapra, akkor a vitatott időszak már elévült volna. Ezt a másodfokú adóhatóság is elismerte (Abh3., Indokolás [23]).
- [32] 2.3. A fentebb áttekintett három ügyből az a következtetés vonható le az egyedi alkalmazási tilalom elrendelésére nézve, hogy a bírói indítványnak az Alkotmánybíróság helyt ad, ha az elévült ügy tényállása mind a négy történeti tényállási elem tekintetében azonos az Abh1.-ben elbírált esetével. Ezen túl akkor sem zárható ki az egyedi alkalmazási tilalom elrendelése, ha vannak eltérések a tényállások között, ám ennek ellenére az ügyek hasonlóan minősülnek alkotmányjogi szempontból. A hasonlóság különösképpen akkor állapítható meg, ha az Art. alkalmazásának kizárásával a megismételt adóhatósági eljárásból elkerülhető az anyagi jogi természetű adójogi elévülésre vonatkozó szabályok megváltozása oly módon, hogy azok visszamenőleges hatállyal hátrányt okozzanak az adózónak. Az Alaptörvény védelme érdekében meg kell ugyanis gátolni az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét, amely az Abh1.-ben foglalt megsemmisítés jogalapját képezte.
- [33] 3. Az Alkotmánybíróság azt vizsgálta a továbbiakban, hogy ebben az ügyben az alkalmazási tilalom megállapításához szükséges feltételek teljesültek-e. Az Alkotmánybíróság először az előző pontban (IV/2.1. pont, Indokolás [27]–[28]) összefoglalt négy elemet tekintette át, majd kitért két további szempontra is.
- [34] 3.1. Az első elemmel összefüggésben az indítványban előadott tényállás vizsgálata alapján azt lehetett megállapítani, hogy a jelen határozat alapját képező ügyben az alap adóigazgatási eljárás nem 2012. január 1-je előtt indult, hanem azt követően, 2015. július 30-án. Ennek az utóbbi dátumnak azért van kiemelkedő jelentősége, mert ekkor már hatályban volt a régi Art. 164. § (13) bekezdés a) pontja, amely értelmében az adó megállapításához való jog elévülése egy alkalommal 12 hónappal meghosszabbodik, ha a felettes adóhatóság a másodfokú eljárás keretében új eljárás lefolytatását rendeli el. Ehhez képest az elévülésnek az Art. 203. § (7) bekezdése szerinti – szintén 12 hónapos – meghosszabbodása nem okoz hátrányt az adózónak. Tehát az anyagi jogi elévülés meghosszabbodása körében a felperes által nem került hátrányosabb helyzetbe, hogy a második megismételt adóigazgatási eljárást 2018. január 1-jét követően már nem a régi, hanem az Art. alapján folytatták le.
- [35] A második elem tekintetében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy mind az első, mind a második megismételt adóigazgatási eljárás 2018. január 1-jét követően indult. Ebben tehát az ügyek azonossága kimutatható.
- [36] A harmadik és negyedik elem vizsgálata körében arra szükséges emlékeztetni, hogy az elévülés meghosszabbodásán túl a bírói indítvány az adó megállapításához való jog nyugvásának hátrányos megváltoztatását is állította. Ezzel összefüggésben az indítvány lényege az volt, hogy az Art. azért hátrányosabb a régi Art.-hez képest a felperes ügyében, mert az előbbi törvénnyel ellentétben utóbbi hatálya alatt nem nyugodott az elévülés a Pécsi Törvényszék azon eljárása alatt, amely a bírósági eljárás megszüntetésével zárult a 102.K.700.695/2021/2. számú végzés által. E nyugvás hiányában 2014. IV. negyedéve és 2015. I. negyedéve, amelyekre az adóhatóság a felperes terhére megállapításokat tett az Art. alapján, elévült a régi Art. értelmében.
- [37] Az Alkotmánybíróság azonban rámutat arra, hogy a Kúria gyakorlata értelmében (Kúria Kfv.I.35.784/2015/9. számú ítélet, Kfv.I.35.386/2019/9. számú végzés, Kfv.I.35.480/2020/14. számú végzés) a régi Art. 164. § (5) bekezdésében foglalt nyugvást éppen úgy kiváltja az a bírósági eljárás, amely eljárást megszüntető végzéssel zárul, mint az, amelyik érdemi határozattal (ítélettel) fejeződik be.
- [38] Ennek a kúriai gyakorlatnak a lerontására nem lehet alkalmas a felperes jogi előadását magáévá tevő törvényszéki indítvány, hiszen a Kúria adóügyekben folytatott gyakorlatát az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül szakjogi szempontból. Következésképpen azt nem lehetett megállapítani ebben az alkotmánybírósági eljárásban a nyugvásra vonatkozó szabályok kapcsán, hogy a régi Art. helyett az Art. alkalmazásával a második megismételt eljárásban hátrányosabb helyzetbe került a felperes.

- [39] Megjegyzendő továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben nem is az adó megállapításához való jog nyugvásával, hanem annak meghosszabbodásával összefüggésben jutott arra a következtetésre, hogy az Art. alkalmazása a megismételt eljárásban sérti a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalmát. Ugyancsak a meghosszabbodás alapozta meg az Abh2.-ben és Abh3.-ban elrendelt alkalmazási tilalmat. Az eltérések között arról is szólni kell, hogy míg a korábbi ügyekben a meghosszabbodást a bíróság által elrendelt új eljárás váltotta ki, addig ebben az esetben az adóhatóság által elrendelt új eljárás vezetett ahhoz.
- [40] 3.2. Az eddigieken túl emlékeztetni kell arra, hogy az Abh1.-ben foglalt megsemmisítést és egyedi alkalmazási tilalmat azért állapította meg az Alkotmánybíróság, mert sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság. Az Abh2.-ben és az Abh3.-ban szintén ennek az alkotmányos értéknek a védelme érdekében rendelte el az egyedi alkalmazási tilalmat a testület. Ehhez képest a jelen bírói indítvány két alapjog (tulajdonhoz való jog, tisztességes hatósági eljáráshoz való jog) sérelmével indokolja az alkalmazási tilalom megállapítását. Ezek az alapjogok tartalmukat és korlátozhatóságukat tekintve sem minősülnek hasonlóknak ahhoz az alkotmányos értékhez (jogállamiság) képest, amelynek a részét képezi a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalma, amelyen az Abh1., az Abh2. és az Abh3. alapult. A jogbiztonságba tartozó hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalmának a tartalmát az Abh1. összefoglalta (Abh1., Indokolás [35]–[37]).
- [41] Azt is figyelembe kell venni végül, hogy a 6434970798. számú másodfokú adóhatósági határozatot, amelyet a felperes a bírói indítvány alapját képező ügyben keresettel támadott, azt követően hozták, hogy az Abh1.-ben foglalt megsemmisítés hatályosult. Ekkor már nem volt érvényes az Art. 271. § (1) bekezdésében az „és a megismételt” fordulat, és ezért szakjogi értelmezés kérdésévé vált (lásd: Abh1. Indokolás [64]), hogy a felperes ügyében alkalmazható-e az Art. a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelme nélkül. Mivel a kérdésre adandó szakjogi válasz nem mehet szembe az Alaptörvénnyel, az Alkotmánybíróság szükségesnek tartotta kifejtetni a fentebb írtakat.
- [42] 3.3. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkalmazási tilalom elrendelése szempontjából a jelen ügy az Abh1.-hez, az Abh2.-höz és az Abh3.-hoz képest alkotmányjogi szempontból lényegesen eltérőnek minősül. A IV/2.1. pontjában (Indokolás [27]–[28]) összefoglalt négy elem közül kizárólag a másodikban mutatható ki azonosság. A fentebb feltárt, alkotmányjogilag jelentős különbségek egyfelől nem teszik lehetővé, másfelől nem teszik szükségessé az egyedi alkalmazási tilalom elrendelését ebben az ügyben.
- [43] A hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalma szempontjából az a tény önmagában nem releváns, hogy az alap és az első megismételt adóigazgatási eljárás még a régi, a második megismételt adóigazgatási eljárás azonban már az Art. alapján folyt. A bírói indítvány alapján nem volt megállapítható, hogy a felperesnek az elévüléssel összefüggésben a hátrányt az Art.-nek a régi Art. helyébe lépő szabályai okozták. Megjegyzendő, hogy az Alkotmánybíróság adójogi szakkérdések eldöntésére nem rendelkezik hatáskörrel, ezért különösen arról sem határozhat, hogy miként kell jogszerűen érvényesíteni az elévülés nyugvására vonatkozó szakjogi szabályokat a régi, illetve a hatályos Art. értelmében. Hatáskör hiányában ezt a feladatot a perbírótól az Alkotmánybíróság nem veheti át.
- [44] 4. A kifejtettek értelmében – figyelemmel az Abtv. 56. § (1) bekezdésére is – az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva a rendelkező részben foglaltak szerint a bírói indítványt elutasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1363/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3415/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.563/2022/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Sümegi Réka ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Miskolci Járásbíróság 28.P.21.788/2021/119. számú ítélete, valamint a Miskolci Törvényszék 1. Pf.20.563/2022/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, L) cikk (1) és (2) bekezdései, I. cikk (1), (2) és (3) bekezdései, II. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(5) bekezdései, XVI. cikk (1)–(4) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozva.
- [2] Az alkotmányjogi panasz és a benyújtott dokumentumok alapján az alapul fekvő ügy lényege a következő.
- [3] Az indítványozó és házastársa házasságát az ügyben első fokon eljáró Miskolci Járásbíróság 28.P.21.788/2021/119. számú ítéletével felbontotta, ezen túl a felek közös kiskorú gyermeke feletti szülői felügyelet teljes körű gyakorlására az édesanyát jogosította föl, az indítványozót gyermektartásdíj fizetésére kötelezte, valamint szabályozta az indítványozó és gyermeke közötti kapcsolattartást.
- [4] Az indítványozó fellebbezést nyújtott be, amelyben eljárási szabálysértésre hivatkozva elsősorban a Miskolci Járásbíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte; ennek hiányában annak megváltoztatását indítványozta: a közös kiskorú gyermek feletti teljes szülői felügyeleti jog megállapítását, a kapcsolattartás szabályozásának, valamint a gyermektartásdíj összegének megváltoztatását, és új igazságügyi pszichológus szakértő kirendelését kérte. Az ügyben másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.563/2022/17. számú ítéletében a Miskolci Járásbíróság döntését helybenhagyta. Az indítványozó fellebbezését nem találta alaposnak.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, L) cikk (1), (2) bekezdéseit, I. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseit, II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(5) bekezdéseit, XVI. cikk (1)–(4) bekezdéseit, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmét jelölte meg. Ezekén kívül indítványa bevezetőjében megjelölte az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) 5. cikkének, 6. cikkének, 8. cikkének, 13. cikkének, 14. cikkének, valamint 17. cikkének sérelmét is.
- [6] Az indítvány elsődlegesen az ügyben eljáró bíróságok szabályszegéseire hivatkozott, amelyen keresztül a *fair* eljáráshoz való jogát sérelmezte. Az Alkotmánybíróság főtítkára 2023. január 5-én kelt levelében hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, válaszában az alábbiak szerint megismételte eredeti indítványát, azt éremben nem egészítette ki.
- [7] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy az ügyben eljáró Miskolci Törvényszék tévesen kézbesítette az ítéletét. Panaszolta, hogy kiskorú gyermeket az édesanya „egyoldalú, önkényes” módon vitte el az otthonából, amikor az indítványozó külföldön volt. Állította továbbá, hogy a Miskolci Járásbíróság a jegyzőkönyvezést jogszabályellenesen végezte el, erre ugyan hivatkozott fellebbezésében, de a Miskolci Törvényszék azt nem minősítette aggályosnak. Sérelmezte, hogy a gyermek óvodai elhelyezéséről az édesanya egyeztetés nélkül döntött. Jogsértőnek ítélte azt is, hogy a Miskolci Járásbíróság a gyermeket az édesanyánál helyezte el. Iratellenesnek ítélte az indítványozó felekezeti nézeteivel kapcsolatos bírósági megállapítást (Miskolci Járásbíróság 28.P.21.788/2021/119. számú ítéletének [145] bekezdése). Sérelmezte továbbá azt is, hogy – álláspontja szerint – előterjesztett bizonyítási indítványait a bíróságok nem vették figyelembe. Végül meglátása szerint az indítványozó és volt házastársa között létrejött megállapodást a bíróságok nem vették figyelembe. Az indítvány a kiskorú gyermek alapjogának a sérelmét is állítja, hivatkozva az Alaptörvény L) cikk (1) és (2) bekezdéseire, valamint a XVI. cikk (1)–(4) bekezdéseire.

- [8] Összefoglalva: az indítványozó szerint az ügyben eljáró bíróságok törvénysértő jegyzőkönyvezése miatt sérül a jogbiztonság [B] cikk (1) bekezdése], valamint a tisztességes eljáráshoz való jog [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; a gyermek édesanyánál való elhelyezése (ideiglenes intézkedés) miatt úgy véli a bíróságok prejudikáltak az ügyben, nem értett egyet továbbá a bíróságok tényállás megállapításával és azzal sem, hogy bizonyítási indítványait elutasították.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [10] 3.1. A Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.563/2022/17. számú ítéletét az indítványozó személyesen vette át a bíróságon 2022. november 24-én, ezt követően a panaszt 2022. december 11-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be. A házasság felbontása, valamint szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában született ítélet az ügy érdemében hozott döntés; az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az alapul fekvő perben alperesként vett részt, így érintettek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő érvényes meghatalmazását csatolta.
- [11] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a kiskorú gyermeke alapjogsérelmére is hivatkozott, megjelölve az Alaptörvény L cikk (1) és (2) bekezdését, valamint XVI. cikk (1)–(4) bekezdéseit. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben a 3508/2021. (XI. 30.) AB végzésében a következőkre mutatott rá: „Az alkotmányjogi panasz jognyilatkozatnak minősül, mely az alkotmánybírói eljárás megindítására és lefolytatására, az Alkotmánybíróság döntésében foglalt joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat” {3026/2019. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ennek alapján az Alkotmánybíróságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó jogosult-e a gyermeke nevében és képviselőként fellépni a gyermek alapvető jogainak védelmében {lásd például: 3093/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozó édesapja a bírósági iratok szerint (lásd a Miskolci Járásbíróság 28.P.21.788/2021/119. számú ítéletét) nem gyakorol szülői felügyeleti jogot gyermeke tekintetében, így nem jogosult arra, hogy a gyermek képviselőként a gyermek alapvető jogait érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [12] 3.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény I. cikk (1)–(4) bekezdései az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján ugyanis nem minősülnek az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {az Alaptörvény I. cikkére vonatkozóan lásd: 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]}. A jogbiztonság önmagában szintén nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {lásd legutóbb például: 3120/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [17]}. Érdemi vizsgálatra ezért ezekben az esetekben nincs lehetőség.
- [13] 3.4. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróságok szabályszerűtlen jegyzőkönyvezése miatt sérült a tisztességes eljáráshoz való joga); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Miskolci Járásbíróság 28.P.21.788/2021/119. számú ítélete, valamint a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.563/2022/17. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(5) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményét, vagyis az indítvány nem tartalmaz érdemi indokolást. A határozott kérelem követelménye ugyanis magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy az indítványnak tartalmaznia kell alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az egyes, sérelmesnek vélt alaptörvényi rendelkezések az indítványozó által törvénysértésnek minősített bírósági aktusokhoz rendelése az érdemi vizsgálatot nem alapozza meg.

- [15] A kérelmet mindezek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében lehet határozottnak tekinteni.
- [16] 3.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán az indítványozó sérelme az volt, hogy a bíróság nem jogszabályoknak megfelelően jegyzőkönyvezett.
- [17] Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meglétével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [18] A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.
- [19] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánossága, a bírói döntés nyilvános kihirdetésének követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság, valamint az észszerű időn belüli elbírálás követelménye. Szintén a tisztességes eljáráshoz való jogra mint „anyajogra” vezethető vissza az azzal logikai kapcsolatban álló jogosultságok egy másik csoportja, amely önálló alapjogként került megfogalmazásra az Alaptörvényben [pl. az ártatlanság vételeme vagy a védelemhez való jog, lásd: Alaptörvény XXVIII. cikk (2)–(3) bekezdései]. Vannak emellett a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető, az Alaptörvényben nem nevesített, de az Alkotmánybíróság által elismert részjogosítványok is. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog része az is, hogy az eljárás során biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]; összefoglalóan lásd: 3295/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]].
- [20] Az indítvány ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [21] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését, vagyis az Abtv. 29. §-ában foglalt másik feltételt illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek [hasonlóan: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [23] Az indítványozó meglátása szerint az ügyében első fokon eljáró Miskolci Járásbíróság jogszabályellenes jegyzőkönyvezése vezetett a bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez. E jogszabálysértést az indítványozó fellebbezése alapján eljárt Miskolci Törvényszék megvizsgálta és ítéletének indokolásában (lásd: a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.563/2022/17. számú ítéletének [180]–[211] bekezdéseit) részletesen adott számot arról, hogy miért nem történt olyan lényeges eljárási szabálysértés a jegyzőkönyvezés tekintetében, amely az eljárás teljes, vagy akár részbeni megismétlését megalapozná. Ítéletének indokolásában részletezte, hogy miért nem követett el jogszabálysértést a Miskolci Járásbíróság, amikor a folyamatos kép- és hangfelvétellel párhuzamosan ún. összefoglaló hangfelvételt is készített. A Miskolci Törvényszék ezt többletvekenységként értékelte (vö. a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.563/2022/17. számú ítéletének [192] bekezdésével), amellyel a járásbíróság eljárási szabályt nem sértett.
- [24] Az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [25] 4. Az indítványozó fentiekén túl hivatkozott az EJEE megsértésére is. Az Alkotmánybíróság emlékeztet, hogy az Alaptörvény 24. cikk *f*) pontja, valamint az Abtv. 32. §-a alapján csak a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálatára terjed ki a hatásköre, és arra is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör indítványára; bírói döntések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára azonban nincs hatásköre.

[26] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, az Abtv. az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ában, valamint 32. §-ában foglalt feltételeinek, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), h) és f) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2892/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3416/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Kovács Eszter ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte – a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletére kiterjedően – az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint 28. cikke sérelmére hivatkozva.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó édesapa és a felperesi édesanya házasságát a Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.496/2019/62/I. számú ítéletével felbontotta. A felek házasságából született két leánygyermek szülői felügyeleti jogának gyakorlására az alperesként eljáró indítványozót jogosította fel. A járásbíróság ugyanis a bontóperben kirendelt igazságügyi szakértő véleményét aggálytalanak ítélte meg, és a szakértő megállapításával összhangban maga is arra a megállapításra jutott, hogy a gyermekek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése az alperesnél biztosítható legkedvezőbbben. Az elsőfokú ítélet rendelkezett a gyermektartásdíj fizetéséről és a kapcsolattartásról is.
- [4] 1.2. A felperes fellebbezésére eljáró Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletével a járásbíróság ítéletét úgy változtatta meg, hogy a gyermekek feletti felügyelet gyakorlására a felperest jogosította fel. A másodfokú bíróság felülmérlegelte az elsőfokú döntést, amely során különösen azt értékelte a felperes javára, hogy az idősebb gyermek abban a helységben jár iskolába, amelyikben a felperes lakik, míg az alperes máshol lakik; a gyermekek a felpereshez kötődnek; a felperes a gyermeknevelésre alkalmas; a szülők személyiségjegyei között a szakértői vélemény szerint jelentős különbség nincs; a felperes a kapcsolattartások során együttműködő volt egy 40 napos időszak kivételével. A szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatása maga után vonta az elsőfokú ítélet gyermektartásdíj fizetésre és kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseinek megváltoztatását is.
- [5] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletével a törvényszék jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. Indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 4:167. § (1) és (2) bekezdésének megsértésére alapította. Az előbbi szakasz (1) bekezdésének alkalmazása szóba sem jöhet, hiszen az a szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó konszenzus elsődlegességét deklarálja, a jelen jogvitában a szülők megállapodása azonban fel sem merült. Az előbbi szakasz (2) bekezdése pedig egy anyagi jogi jogszabályhely, miközben az alperesi kérelem tartalma szerint a másodfokú bíróság bizonyítékértékelését sérelmezte. Ennek ellenére a felülvizsgálati kérelem megsértett jogszabályhelyként nem tüntette fel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését, amely a bizonyítékok felülmérlegelésére vonatkozó eljárási szabály. A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatja felül [Pp. 423. § (1) bekezdés]. Ezért a bizonyítékok jogszabálysértő mérlegelését a Kúria nem vizsgálhatta, az anyagi jogi jogszabálysértés (a törvényi feltételek értékelésének mellőzése) nem volt megállapítható.
- [6] 2. A Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján, amelyben a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletét is sérelmezte.

Az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített panaszbeadvány lényege a következőképpen foglalható össze.

- [7] A Kúria törvényértelmezése, amely szerint az anyagi jogi hivatkozás önmagában nem elegendő a felülvizsgálathoz, az indítványozó álláspontja szerint jogellenes. A Pp. 279. § (1) bekezdésének feltüntetése, illetve meghivatkozása a felülvizsgálati kérelemben nem szükséges. Ezen túlmenően a Kúria jogszabálysértő módon figyelmen kívül hagyta a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozását, amely a BH 345/2001. számú Legfelsőbb Bírósági ítéletre vonatkozik. Ez tartalmazza a Kúria által hiányolt eljárásjogi hivatkozást. Ezek miatt a Kúria támadott ítélete sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], amivel közvetetten a gyermekek jogait is korlátozta a kúriai döntés, hiszen érdemi felülvizsgálatot ennek okán nem végzett. Ezért a Kúria döntése a gyermekek megfelelő fejlődéshez való jogát [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] is sértette.
- [8] A Veszprémi Törvényszék ítélete azért sérti az Alaptörvényt, mert az ügyben felmerült összes tényt egyoldalúan, a felperes javára, a józan gondolkodással össze nem egyeztethetően értékelte. A járásbíróság döntését indokolatlanul felülbírálta, amely az indítványozó édesapát diszkriminatív módon érintette, azaz a döntés ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdésével. Az indítványozó azzal is érvelt, hogy feltételezhető, hogy azért nem nála helyezték el a gyermekeket, mert ő apaként férfi, tehát nemi alapon különböztette meg a törvényszék az anyához képest társadalmi előítéletek és konvenciók alapján. A másodfokú bíróság a per eldöntése szempontjából az egyik legrelevánsabb bizonyítékot, az igazságügyi pszichológus szakértő véleményét is részrehajlóan az édesanya javára értékelte. A legfontosabb szakmai ténymegállapítást tehát teljességgel figyelmen kívül hagyta a döntése meghozatala során. Ez pedig az volt, hogy az indítványozó személyiségjegyei összességükben kedvezőbb képet mutatnak, alkalmasabbak a gyermekek nevelésére. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék jogellenes döntésének elemeit összességében figyelembe véve az állapítható meg, hogy a másodfokú bírósági eljárás tisztességtelen volt, sértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, és ugyan ezért nem egyeztethető össze az Alaptörvény 28. cikkével, továbbá közvetetten ellentmond az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének. A másodfokú ítélet a gyermekek érdekeit egyszer sem említette meg.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 3.1. A Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletét az indítványozó 2022. október 4-én vette át, ezt követően a panaszt 2022. december 5-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be. A házasság felbontása, valamint szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában született ítélet az ügy érdemében hozott döntés; az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik; az alapul fekvő perben alperesként vett részt, így érintettnek minősül; rendes jogorvoslati lehetőség a másodfokú ítélettel szemben nem állt a rendelkezésére. A jogi képviselő érvényes meghatalmazását csatolta a hiánypótlási felhívásra.
- [11] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a kiskorú gyermekei alapjogsérelmére is hivatkozott, megjelölve az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben a 3508/2021. (XI. 30.) AB végzésében a következőkre mutatott rá: „Az alkotmányjogi panasz jognyilatkozatnak minősül, mely az alkotmánybírósági eljárás megindítására és lefolytatására, az Alkotmánybíróság döntésében foglalt joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat” {3026/2019. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ennek alapján az Alkotmánybíróságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó jogosult-e a gyermeke nevében és képviselőként fellépni a gyermek alapvető jogainak védelmében {lásd például: 3093/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozó édesapja a bírósági iratok szerint (lásd a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletét és a Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletét) nem gyakorol szülői felügyeleti jogot gyermekei tekintetében, így nem jogosult arra, hogy a gyermekek képviselőként a gyermekek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [12] 3.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ennek megsértésére nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3421/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [12]; 3276/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [13] 3.4. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá” {lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3392/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [18]}. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak {lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdése körében a kiegészített indítvány sem teljesíti az előbbi befogadási feltételeket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. Az indítványozó ugyanis alkotmányjogilag értékelhető levezetés nélkül adta elő ide vonatkozó panaszelemét. Az előadott sérelem az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdése tartalmával nincsen a határozott kérelem követelményét kielégítő módon összekapcsolva. Az indítvány e tekintetben valójában egy bizonytalan tartalmú feltételezésről szól, miszerint „nem tudhatjuk kétséget kizáróan megállapítani, hogy ezen bírói eljárásnak a nemi alapú elfogultság volt az oka” (lásd: kiegészített indítvány 9. oldal). Ezek miatt nem volt lehetőség az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdésével összefüggésben az érdemi vizsgálat lefolytatására.
- [15] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban kielégíti a határozott kérelem követelményeit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [16] 3.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán az indítványozó sérelme az volt, hogy a Kúria megkövetelte a Pp. 279. § (1) bekezdésének a megjelölését a felülvizsgálati kérelemben, továbbá hogy a Veszprémi Törvényszék bizonyítékértékelésének jogszerűtlenségei összességében tisztességtelenné tették az eljárást.
- [17] Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meglétével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [18] A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részlet-szabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.
- [19] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánossága, a bírói döntés nyilvános kihirdetésének követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság, valamint az észszerű időn belüli elbírálás követelménye. Szintén a tisztességes eljáráshoz való jogra mint »anyagjogra« vezethető vissza az azzal logikai kapcsolatban álló jogosultságok egy másik csoportja, amely önálló alapjokként került megfogalmazásra az Alaptörvényben [pl. az ártatlanság védelme vagy a védelemhez való jog, lásd: Alaptörvény XXVIII. cikk (2)–(3) bekezdései]. Vannak emellett a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető, az Alaptörvényben nem nevesített, de az Alkotmánybíróság által elismert részjogosítványok is. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog része az is, hogy az eljárás során biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]; összefoglalóan lásd: 3295/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]}.
- [20] Az indítvány ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [21] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését, vagyis az Abtv. 29. §-ában foglalt másik feltételt illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekint

- hető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek {hasonlóan: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [23] „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [24] A támadott bírói döntés alapjául szolgáló bizonyítékokkal, illetve összességében a lefolytatott bizonyítási eljárással kapcsolatban az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatára utal. Ennek értelmében alkotmányjogi panasz eljárásban nincs mód annak vizsgálatára, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {az utóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3031/2022. (I. 19.) AB végzés, Indokolás [13]}. „Valamely bizonyítási eszköz figyelembe vétele vagy az attól való eltekintés csak szélsőséges esetben eredményezi az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét” {3008/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy idézett gyakorlatától eltérjen, és jelen ügyben is megállapította: az Alkotmánybíróság vizsgálati lehetőségén kívül eső bizonyítási kérdésnek tekinthető, hogy a törvényszéki döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, illetve, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat, mint például a szakvéleményt. A Kúria ítélete vonatkozásában pedig az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy annak eldöntése, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdésének feltüntetése mennyiben volt megkövetelhető az indítványozó felülvizsgálati ügyében, eljárásjogi szakkérdésnek minősül.
- [26] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra jutott, hogy az indítványozó valójában tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és törvényértelmezési kérdéseket kifogásolt, és a bírósági döntésekkel való egyet nem értését fejezte ki. A másodfokú ítélet és a kúriai ítélet hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Önmagában az, hogy az indítványozó a bírói döntést megalapozatlannak, magára nézve sérelmesnek tartja, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő.
- [27] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, az Abtv. az 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeinek, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2879/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3417/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.609/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy külföldi gazdasági társaság jogi képviselője (Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult a Kúria Kfv.V.35.609/2021/8. számú ítéletét követően előterjesztett panaszbeadványában, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.I.35.305/2020/14. számú végzése alaptörvény-ellenes, és ezért ezt a végzést semmisítse meg. Az indítványozó az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdésére, XIII. cikk (1) bekezdésére, XV. cikk (1) bekezdésére, XXVIII. cikk (1) bekezdésére, XXX. cikk (1) bekezdésére és 28. cikkére hivatkozott.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó, mint elismert harmadik államban (Svájc) letelepedett adóalany általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) visszatérítésére vonatkozó kérelmet terjesztett elő. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) két végzésében 1 hónapos határidő tűzése és a mulasztás jogkövetkezményeire való figyelmeztetés mellett további adatokat kért az indítványozótól. A határidő leteltét követően az elsőfokú adóhatóság részben (62 számla tekintetében) adott helyt a visszatérítési kérelemnek. Két beszállítótól származó, összesen 74 db számla vonatkozásában azonban azt állapította meg, hogy ezek után formai hibák és hiányosságok miatt nem illeti meg az indítványozót az áfa-visszatérítés.
- [4] Az indítványozó fellebbezésére eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2019. április 25-én kelt 2234536639 számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú adóhatóság azt is megállapította az egyik beszállítótól származó számlák vonatkozásában, hogy az indítványozó által utóbb csatolt számlák sem alapozzák meg a visszatérítési kérelmet, mert adó-visszatérítés csak a kérelemben megjelölt számlákra teljesíthető, az utóbb megküldött bizonylatokra nem. A másik beszállító utóbb csatolt számlái pedig továbbra sem alkalmasak a kérelem teljesítésére a másodfokú adóhatósági határozat szerint.
- [5] Az indítványozó keresetére eljáró Fővárosi Törvényszék 2020. március 12. napján kelt 44.K.32.516/2019/13. számú ítéletével a másodfokú adóhatósági határozatot az elsőfokú határozatra kiterjedően megsemmisítette, az elsőfokú adóhatóságot új eljárásra kötelezte.
- [6] Az indítványozó és a másodfokú adóhatóság felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria 2021. február 18. napján meghozott Kfv.I.35.305/2020/14. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék előbbi ítéletét hatályon kívül helyezte, a törvényszéket új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A Kúria új eljárásra szóló iránymutatása szerint a keresetet nem a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: HÉA-irányelv) és az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) kapcsolódó gyakorlata szerint, hanem a magyar jog szerint kell elbírálni. Ennek megfelelően az indítványozó ügyében irányadó jog az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfatv.) és a belföldön letelepedett adóalanyokat az európai közösség más tagállamában megillető hozzáadott értékadó-visszatérítési jogának érvényesítésével kapcsolatos egyes rendelkezésekről szóló 32/2009. (XII. 21.) PM rendelet (a továbbiakban: PM rendelet).
- [7] 1.2. A Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasította a megismételt eljárásban meghozott, 2021. október 5-én kelt 39.K.703.111/2021/11. számú ítéletével. A törvényszék megállapította, hogy a másodfokú adóhatósági határozat nem sérti az Áfatv.-t és a PM rendeletet. Az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vo-

- natkozó indítványát a törvényszék arra tekintettel mellőzte, hogy a Kúria végzésében megállapította, hogy elismert harmadik államban letelepedett adóalany kérelmére nem alkalmazhatók a közösségi jogszabályok.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, az adóhatósági határozat megsemmisítését, az adóhatóság új eljárásra kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az indítványozó előadta, hogy az előbbi ítélet azzal, hogy kizárta az uniós jog alkalmazását, súlyosan sérti az Áfatv. 247. § (1) bekezdésében foglalt adóvisszatérítési, valamint az Alaptörvényben biztosított, tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát. Indítványozta, hogy a Kúria kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást.
- [9] A Kúria 2022. március 31-én kelt Kfv.V.35.609/2021/8. számú ítéletével elutasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét, és a törvényszék előbbi ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria megerősítette a végzésében foglaltakat, miszerint eltérő tárgyuknál fogva az indítványozó kérelmére nem alkalmazhatók az indítványozó által megjelölt európai bírósági ítéletekben értelmezett közösségi jogszabályok, illetve joggyakorlat. A Kúria azt is rögzítette, hogy a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról tizenharmadik tanácsírányelv (1986. november 17.) (a továbbiakban: Tizenharmadik Irányelv) rendelkezéseiből is az következik, hogy az indítványozó kérelmét az Áfatv. és a PM rendelet rendelkezései alapján kellett az adóhatóságnak, illetve a bíróságnak elbírálnia. A Kúria az indítványozó előzetes döntéshozatal kezdeményezésére vonatkozó indítványát a Tizenharmadik Irányelv egyértelmű rendelkezései, illetve az EUB C-562/17. számú Nestrade SA kontra Agencia Estatal de la AEAT and TEAC (EU:C:2019:115) ítéletében kifejtett jogértelmezése alapján elutasította. A Kúria szerint a jogvita elbírálása az irányelv további értelmezését nem tette szükségessé.
- [10] 2. A Kúria Kfv.V.35.609/2021/8. számú ítéletét követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján, amelynek lényege a következőképpen foglalható össze.
- [11] A közösségi jog alkalmazásának megtagadásával sérült az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése, hiszen az EUB döntései a tagállamokra nézve kötelezők. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének első mondata azáltal sérült, hogy az indítványozó visszatérítési kérelmét észszerű ok nélkül hátrányosabban kezelték a hatóságok és a bíróságok, mint a vele egy csoportba tartozó, az Európai Unió területén letelepedett valamely áfa alany kérelmét, amelyek esetében formai hibára nem lehet alapítani a visszatérítési kérelem elutasítását a HÉA-irányelv és az EUB gyakorlata értelmében.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a 28. cikkel együttesen azáltal szenvedett csorbát, hogy az ügyben eljáró hatóságok és bíróságok egy egyszerű eljárási határidő megsértéséhez fűzték a jogvesztés következményét anélkül, hogy a jogszabály rögzítette volna erről a határidőről, hogy az jogvesztő. Az indokolt döntéshez való jognak a sérelme is megvalósult, mert a Kúria a megismételt eljárásban elzárkózott az ügy alaptörvényi érintettségének a vizsgálatától.
- [13] A tulajdonhoz való jog sérelmét abban jelölte meg az indítványozó, hogy az általa már megfizetett áfa összege, amelynek visszatérítését kérte, jogszabályon alapuló közjogi váromány, amelyre kiterjed az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének védelme. Mivel nem teljesítették a kérelmét, sérült ez az alapjog is.
- [14] Az arányos közteherviselési kötelezettséggel [Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdés] azért ellentétes a kúriai döntés, mert a 17/2019. (V. 30.) AB határozat indokolásának [80] és [84] bekezdései értelmében senki sem köteles arra, hogy több adót fizessen annál, mint amennyi a törvényből következik. Az indítványozó megfizette a törvényben előírt mértékű áfa-t a Magyarország területéről való termékbeszerzése után, ugyanakkor, bár annak visszaigénylésére jogosult, e jogától megfosztották.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [16] 3.1. A kérelmező gazdasági társaság alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be a másodfokú adóhatóság határozatát vitatva. A Kúria ítéletével szemben további jogorvoslati eljárás nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést (Abtv. 27. §). A kúriai ítélethez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az indítványát.
- [17] 3.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontja értelmében a határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványozó egyértelműen jelölje meg az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést, to-

vábbá az előbbi bekezdés *f*) pontja szerint az indítványozónak kifejezett kérelmet kell előterjesztenie a megjelölt bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.

- [18] Az indítványozó a Kúria Kfv.V.35.609/2021/8. számú ítéletét követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, de kérelme nem arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság ezen ítélet alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, és ezért ezt az ítéletet semmisítse meg, hanem indítványa második oldalán ez szerepel: „Indítványozzuk, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.I.35.305/2020/14. számú végzésének alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 43. §-a alapján semmisítse meg azt”. Egyértelmű és kifejezett megállapítási és megsemmisítési kérelem a Kúria Kfv.V.35.609/2021/8. számú ítéletére vonatkozóan az indítványban nem szerepel.
- [19] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése az ügy érdemében hozott döntéssel vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntéssel szemben teszi lehetővé az alkotmányjogi panasz benyújtását. A Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben – a kivételes eseteket nem ideértve, mint például a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatban elbírált indítvány – nincs helye alkotmányjogi panasz benyújtásának [lásd korábban az 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/2. pontjában foglaltakat, jelenleg: Ügyrend 32. § (6) bekezdését]. Amíg a Kúria Kfv.V.35.609/2021/8. számú ítélete kétségkívül érdemi és eljárást befejező döntésnek is minősül, mert a véglegesség igényével lezárja a közigazgatási jogvitát, addig a Kúria Kfv.I.35.305/2020/14. számú végzése esetében erről nincs szó, a közigazgatási per folyamatban maradt. Következésképpen az indítványozónak a kúriai ítélettel szemben kellett volna a határozott kérelem követelményének megfelelő panaszt benyújtania, ezzel szemben annak vonatkozásában nem terjesztett elő az Abtv. 27. §-a szerinti határozott kérelmet. Ezért az indítvány érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [20] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1515/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3418/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Szűcs A. Gábor ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítélete, valamint Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése, a XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozva.
- [2] Az alkotmányjogi panasz és a benyújtott dokumentumok alapján az alapul fekvő ügy lényege a következő. Az indítványozó és az alapper alperese (a továbbiakban: édesapa) élettársi, majd házastársi viszonyban álltak 2019. március 20. napjáig. A Szegedi Járásbíróság 2019. október 16-án kelt, 27.P.21.418/2019/8. számú ítéletével a felek házasságát felbontotta, a gyermekek feletti szülői felügyeleti jogot a bontópert megelőzően, a felek között létrejött egyezség rendezte úgy, hogy azt a szülők közösen gyakorolják, a gyermekek szokásos tartózkodási helye az édesapa lakóhelye. Az indítványozó 2020. október 26-án nyújtott be keresetlevelet, kérve a bíróságtól, hogy a Szegedi Járásbíróság előtt, 27.P.21.418/2019/7/I. számon, az édesapával megkötött egyezséget módosítsa oly módon, hogy mindkét gyermekre nézve a szülői felügyeleti jogot ő kívánja gyakorolni. Az ügyben elsőfokon eljáró Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítéletével az egyik gyermek feletti szülői felügyeleti jog kizárólagos gyakorlására az indítványozót, míg a másik gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására kizárólagosan az édesapát jogosította fel. A Fonyódi Járásbíróság ítéletének indokolásában – utalva a Polgári Törvénykönyvről szóló 2012. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:167. § (2) bekezdésében foglaltakra – megállapította, hogy a per során „bizonyítást arra nézve kellett lefolytatnia a bíróságnak, hogy egyik, illetve másik fél személye, illetve körülményei alkalmasabbak a gyermekek nevelésére. A személyi alkalmasság tekintetében egyaránt meg kellett vizsgálni a felek eddig tanúsított magatartását, személyiségét, nevelési alkalmasságát, a gyermekek neveléséhez való hozzáállását, a másik félhez való hozzáállását, a gyermekekhez való kötődését, a gyermekek hozzá való kötődését; a körülmények tekintetében pedig a személyi és a tárgyi feltételek is vizsgálat tárgyát képezték” (Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítélete, Indokolás [39]–[40]). A Fonyódi Járásbíróság ítéletének indokolásában arra is utalt, hogy a bíróság „semmilyen tekintetben nincs kötve a felek kérelmeihez” (lásd: a Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítélete, Indokolás [37]). A bíróság a per során pszichológus igazságügyi szakértőt is kirendelt, számot adott arról, hogy a bizonyítékok köréből miért zárta ki az egyik pszichológus végzettségű tanú vallomását (lásd: a Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítélete, Indokolás [50]). A rendelkezésre álló igazságügyi szakvéleményről pedig megállapította, hogy „a vonatkozó szakmai szabályok maradéktalan betartásával készült el és részletes, világos indokolással ellátva aggálytalan választ adott a kirendelő végzésben foglaltakra” (lásd: a Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítélete, Indokolás [59]).
- [3] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítéletében a szülői felügyeleti jog tekintetében (a per főtárgya) a Fonyódi Járásbíróság ítéletét helyben hagyta. A Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítéletében összegzően megállapította, hogy „az elsőfokú bíróság az eljárás szabályainak lényeges megsértése nélkül, kellő mélységben feltárt tényállásra alapítottan, az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, megalapozott döntést hozott” (Indokolás [68]). A Törvényszék megvizsgálta a szakértői eljárással kapcsolatban, indítványozó által állított eljárási és anyagi jogszabálysértéseket is. E körben megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során az indítványozó nem jelentett be kizárási okot a szakértővel szemben, erre a másodfokú eljárásban már nincs lehetőség. Önmagában – szól a Törvényszék indokolása – „azért, mert a szakvélemény a felperes számára kedvezőtlen, nem jelenti azt, hogy az eljárás szakér-

tő elfogult lett volna. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság indokolásának a szakvéleményre vonatkozó részével is egyetért, azt megismételni nem kívánja” (lásd: a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítélete, Indokolás [75]–[76]).

- [4] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdését, XVI. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését jejlölte meg.
- [5] Az indítvány benyújtására elsősorban az adott okot, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság azon döntésével, hogy az ügyben érintett testvérpárt a bíróság szétválasztotta és a két szülőnek egy-egy gyermek tekintetében kizárólagos szülői felügyeleti jogot állapított meg. Indítványozó meggyőződése szerint az ügyben eljáró bíróság ezzel az Alaptörvény „családi egység védelmére vonatkozó szabályát” és a gyermekek egészséges fejlődéshez való jogát [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése] megsértette. Az indítvány szerint továbbá a bíróság az indítványozó által benyújtott bizonyítékokat jogellenesen zárta ki, míg a másik peres fél (édesapa) által előterjesztett minden bizonyítékot felhasznált. Emiatt sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* eljáráshoz való jog, azon belül is a fegyverek egyenlőségének elve. Ezzel összefüggésben az indítványozó azt is előadta, hogy az alaptörvény-ellenességet az ügyben eljáró szakértő a gyermekekhez intézett provokatív kérdéseken keresztül tanúsított „bicskanyitogató stílusa” is okozza. Az indítványozó szerint az ügyben eljáró szakértő elfogult volt, az így felvett szakértői vélemény alkalmatlan arra, hogy a perben bizonyítékul szolgáljon.
- [6] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [7] 3.1. A Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítéletét az indítványozó jogi képviselője a letöltési igazolás szerint 2022. október 17-én vette kézhez, panaszát 2022. december 5-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvannapos határidőben nyújtotta be. A főtítkár 2022. december 19-én kelt hiánypótlási felhívását az indítványozó jogi képviselője – a tértivevény szerint – 2023. január 6-án vette át, hiánypótlását 2023. február 3-án nyújtotta be elektronikus úton, szintén határidőben. A szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában született ítélet az ügy érdemében hozott döntés; az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az alapul fekvő perben felperesként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [8] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában mindkét érintett kiskorú gyermeke alapjogsérelmére is hivatkozott, megjelölve az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben a 3508/2021. (XI. 30.) AB végzésében a következőkre mutatott rá: „Az alkotmányjogi panasz jognyilatkozatnak minősül, mely az alkotmánybírói eljárás megindítására és lefolytatására, az Alkotmánybíróság döntésében foglalt joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat” {3026/2019. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ennek alapján az Alkotmánybíróságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó jogosult-e a gyermeke nevében és képviselőjében fellépni a gyermek alapvető jogainak védelmében {lásd például: 3093/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozó édesanyja a bírósági iratok szerint (lásd: a Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítéletének rendelkező részét) nem gyakorol szülői felügyeleti jogot egyik gyermeke tekintetében, így nem jogosult arra, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [9] 3.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget.
- [10] Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése az Alkotmánybíróság gyakorlatában, az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így annak sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapozható. Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése az államot terhelő alkotmányos kötelezettségként írja elő a családok, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők külön intézkedésekkel történő védelmét {lásd: 3082/2018. (III. 5.) AB végzés, Indokolás [20]}; anélkül, hogy meghatározott jogosultságot biztosítana, az ott megjelölt személyi kört (a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket) kedvezményben részesítő jogszabályok megalkotásának kötelezettségét írja elő {lásd például: 1/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [21]; 3253/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}.

- [11] Érdemi vizsgálatra az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése sérelmét tekintve fentiek szerint nincs lehetőség, ennek sérelmét állító indítvány ugyanis nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontban foglalt feltételnek.
- [12] 3.4. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a szakértői eljárás miatt sérült a *fair* eljáráshoz való joga); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítélete, valamint Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XVI. cikk (1) bekezdése; XXVIII. cikk (1) bekezdése]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményét, vagyis az indítvány nem tartalmaz érdemi indokolást arra vonatkozóan, hogy az a bírói ítélet, amely az indítványozó kizárólagos szülői felügyeleti jogát állapította meg a másik gyermek esetében miért és mennyiben sérti a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való alapjogát. A határozott kérelem követelménye ugyanis magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy az indítványnak tartalmaznia kell alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az egyes, sérelmesnek vélt alaptörvényi rendelkezések az indítványozó által törvénysértésnek minősített bírósági aktusokhoz rendelése az érdemi vizsgálatot nem alapozza meg.
- [14] A kérelmet mindezek alapján az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése tekintetében nem lehet határozottnak tekinteni.
- [15] 3.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán az indítványozó sérelme az volt, hogy a szakértői eljárás törvénysértő volt, a szakértő elfogult volt és nem a szakma szabályai szerinti véleményt terjesztett a bíróság elé.
- [16] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt (alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés) illetően az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a jelen ügyben eljáró Törvényszék – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szakértő kizárására vonatkozó 300–301. §-ai alapján – jogosult olyan eljárási szabálytalanságok megállapítására, amelyek a tisztességes eljárás sérelmének alkotmánybírósági vizsgálatát megelőzve azt lehetővé tennék {lásd: 3298/2023. (VI. 15.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ilyen kifogást azonban az indítványozó a konkrét ügyben nem kezdeményezett [vö. a Pp. 301. § (3) bekezdése]. Így a szakértő elfogultsága miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merülhetett fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság ezt követően a fegyveregyenlőség sérelmét állító indítványt vizsgálta. A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.
- [18] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a tisztességes eljáráshoz való jog része az is, hogy az eljárás során biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]; összefoglalóan lásd: 3295/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]}.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében *expressis verbis* nem szereplő, de abból levezethető az a követelmény, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége, amely ekként a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványként értelmezhető {többek között lásd: 21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [57]}. A fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson.

- [20] Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy a fegyveregyenlőség elvének a „lényege az ügy szempontjából jelentős nyilatkozatokhoz és bizonyítékokhoz való hozzáférés mindkét fél számára, valamint lehetőség arra, hogy észrevételeit előadhassa a bíróság előtt” {3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [115]}.
- [21] Végül az Alkotmánybíróság a védelemhez való jog és a fegyverek egyenlősége elvének közös „halmazát” is megállapította: „az iratbetekintéshez, a dokumentumok birtoklásához való jogot (amely az »eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerése és – megfelelő biztosítékok között – birtoklását« jelenti) az Alkotmánybíróság alapvetően a hatékony és megfelelő felkészülést biztosító védelemhez/védekezéshez való jog részeként és a fegyveregyenlőség garanciájaként kezeli” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96; 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [60]–[61]}.
- [22] Az indítvány ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [23] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését, vagyis az Abtv. 29. §-ában foglalt másik feltételt illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [24] Az indítványozó szerint a bizonyítási eljárás hibája okozta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [25] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]]. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírlati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy releváns alkotmányjogi összefüggés hiányában nem bírálja felül a támadott bírói döntést, mert nem ismételheti meg a rendes bíróságok helyett a bizonyítékok bírói mérlegelését, a bizonyítási eljárást, a bizonyítási indítványok értékelését, a törvények értelmezését és alkalmazását. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó kérdést.
- [27] Az indítványozó végső soron sérelme okaként azt jelöli meg, hogy a bíróság az érintett gyermekekre vonatkozó szülői felügyeleti jog megállapításával összefüggésben vele ellentétes következtetésre jutott. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [28] Az Alkotmánybíróság kiemeli továbbá, hogy a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.389/2022/20. számú ítéletének [68]–[69], valamint [75]–[80] bekezdéseiben – hivatkozva az ügyben első fokon eljáró Fonyódi Járásbíróság 15.P.20.286/2020/55/I. számú ítéletében foglaltakra – részletesen számot adott arról, hogy a szakértői bizonyítás során született szakértői véleménynek a bírói jogalkalmazás során milyen bizonyítási erőt tulajdonított a konkrét ügy vonatkozásában.
- [29] Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltak alapján nem talált olyan körülményt, amelyet a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [30] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, az Abtv. az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, részben pedig a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeinek, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), h) pontjai alapján visszautasította.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2842/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3419/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.521/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.521/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.887/2022/8. számú végzésére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény 28. cikke, VI. cikke (1) bekezdése, XVI. cikke, XXIV. cikke és XXVIII. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következő. Az indítványozó különélő édesapa számára közös gyermekük tekintetében az együtt élő szülő – a gyermek édesanyja – úgy biztosította a 2022. július 31. és augusztus 14. közötti időszakos (nyári) kapcsolattartást, hogy a gyermek nem rendelkezett tizennégy napra elegendő váltóruhával, az édesanya ugyanis csupán hat napra elegendő váltóruhát biztosított. Az indítványozó ezért a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelését kérte, hivatkozva az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/B. § (4) bekezdés *d*) pontjára. Állította, hogy az édesanya neki felróható módon megghiúsította a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.887/2022/8. számú végzésében megállapította, hogy az indítványozó kérelme alaptalan. Tényként rögzítette, hogy az indítványozó a gyermeket átvette, a kapcsolattartás teljes terjedelemben megvalósult, amelynek során a gyermek több napra elegendő váltóruházattal rendelkezett. A Szegedi Járásbíróság az édesanya felróhatóságával összefüggésben azt vizsgálta, hogy „a felek által nem vitatottan a kapcsolattartás minden egyes napjára külön-külön, 1-1 darab alsó- és felsőruházat hiánya a kapcsolattartás megszegését valósítja-e meg a kérelmezettnek felróható okból” (lásd: Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.887/2022/8. számú végzésének [52] bekezdését). Ennek során a bíróság megállapította, hogy „[m]ivel sem a kapcsolattartásra vonatkozó határozat, sem pedig jogszabály nem írja elő a konkrét ruházati mennyiséget, csupán azt, hogy a szükséges ruházattal kell átadni a gyermeket, ellenben és a felek között sem jött létre konszenzus e körben, a bíróság az eset összes körülményét mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy a felek által sem vitatottan több napra (legalább minden másnapra) elegendő váltóruházat átadásával a kérelmezett nem szegte meg a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltakat” (lásd: Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.887/2022/8. számú végzésének [54] bekezdését).
- [4] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.521/2022/2. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta. A Szegedi Törvényszék végzésének indokolásában megállapította, hogy az elsőfokon eljáró Szegedi Járásbíróság eljárási szabályt nem sértett. A Szegedi Törvényszék döntésének indokolását alapvetően az Alkotmánybíróság 3351/2022. (VII. 25) AB határozatának figyelembe vételével hozta meg (vö. a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.521/2022/2. számú végzésének [16] bekezdésével). A Bpnp. 22/B. § (4) bekezdés *b*) pontja szerinti felróhatóságot vizsgálva pedig a törvényszék megállapította, hogy az „időszakos, zavartalan kapcsolattartás nem hiúsult meg, a kérelmezetti – kapcsolattartásra vonatkozó – kötelezettségzegés nem állapítható meg” (lásd: a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.521/2022/2. számú végzésének [30] bekezdését). A törvényszéki indokolás szerint: „a kérelmezett 7 öltözet ruhát biztosított az időszakos kapcsolattartás idejére, amellyel eleget tett azon kötelezettségének, a szükséges mennyiségű ruhát átadta a kérelmezőnek” (lásd: a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.521/2022/2. számú végzésének [26] bekezdését). Végül megállapította a törvényszék, hogy a végrehajtani kért határozat nem tartalmaz részletes felsorolást a kért vagyontárgyakra nézve, ezen túl a „kérelmező nem tanúsított együttműködő, az adott helyzetben tőle elvárható magatartást, amikor nem várta meg a kérelmezett által azonnal felajánlott további váltóruha pótlást és indokolatlanul rövid időn belül távozott” (lásd: a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.521/2022/2. számú végzésének [29] bekezdését).

- [5] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz azért, mert álláspontja szerint a támadott bírósági döntés kiüresíti „a kapcsolattartásra történő gondozó szülői felkészítés jogszabályi kötelezettségét”, amely a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:178. § (1) bekezdéséből levezethető. Az ügyében eljáró bíróságok túllépve hatáskörükön olyan döntést hoztak, amely a kapcsolattartás tartalmát szűkíti. Az indítványozó álláspontja szerint „a gyermek indokolt szükségleteinek a biztosítása a kapcsolattartás alatt is a gondozó szülő feladata, ehhez a külön élő szülő a gyermektartásdíj kifizetésével már hozzájárult”. Azzal, hogy a Szegedi Törvényszék indítvánnyal támadott döntésében az indítványozót további ruházat vásárlására, vagy azok mosására kötelezte, *contra legem* döntést hozott, vagyis a Ptk. 4:205. § (2) bekezdése, valamint 4:218. § (2) bekezdés a) pontjával ellentétes álláspontra helyezkedett. Amennyiben – szól az indítvány – „a gondozó szülő a kapcsolattartás időpontjában nem adja át a kapcsolattartáshoz szükséges dolgokat, ezáltal nem készíti fel a gyermeket a kapcsolattartásra, az így létrejövő kapcsolattartás – *in definitionem* zavartalanul megvalósult nem lehet”. Az ezzel ellentétes bírói döntések az indítványozó szerint a kapcsolattartáshoz való jogát korlátozták. Az indítvány szerint a bíróság indokolás nélkül tért el az ügyben irányadó jogszabályi rendelkezések alkalmazásától, nem ismerte fel az ügy alapjogi relevanciáját és önkényes döntést hozott.
- [6] Mindezek miatt sérült az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikke, valamint a 28. cikke, XXIV. cikke és a XXVIII. cikke is.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [8] 3.1. Az indítványozó a támadott másodfokú végzést 2023. január 7-én vette kézhez, alkotmányjogi panaszát pedig 2023. február 22-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be. A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló kérelem tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható {3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [9]}. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban kérelmezőként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [9] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkozott, mindazonáltal részben nem a saját, hanem az érintett gyermek jogainak a sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy a gyermek tekintetében nem az indítványozó gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapított kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben érdemi elbírálásra nincs lehetőség {vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]}.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában továbbá nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek, mivel e rendelkezés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd például: 3276/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [11] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróság alapjogsértő módon jutott arra a következtetésre, hogy a gyermek meghatározott számú váltóruhája átadásának a hiánya nem sértette a kapcsolattartás zavartalanságát); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (Szegedi Törvényszék 5. Pkf.20.521/2022/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikke, XXIV. cikke és XXVIII. cikke]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú döntésre kiterjedő hatálylallyal – semmisítse meg azt.
- [12] Megállapította azonban az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményét: ebben a vonatkozásban az indítvány – az alaptörvényi rendelkezés megjelölésén kívül – egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Fontos leszögezni ezzel kapcsolatban azt is, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, jelen ügyben azonban csak bírósági eljárás volt folyamatban. Megjegyzendő továbbá, hogy az indítványozó a XXVIII. cikkel kapcsolatban a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította, amely a XXVIII. cikk (1) bekezdésében található. Az Alaptörvény XVI. cikke tekintetében pedig az indítványozó a szülő neveléshez való jogának a sérelmére hivatkozott, amelyet a XVI. cikk (2) bekezdése garantál. A kérelmet ezzel a megszorítással – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, ezzel

összefüggésben a XVI. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – lehet határozottnak tekinteni.

- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése – tartalmát érintően, e körben már kidolgozta a szülő-gyermek kapcsolattartási jog alkotmányos tartalmát [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat], és a kapcsolattartás zavartalanságának a kérdéskörével is foglalkozott [lásd: 3351/2022. (VII. 25.) AB határozat, a továbbiakban: Abh.].
- [15] Az Alkotmánybíróság továbbá meghatározta az alkotmányjogi értelemben vett *contra legem*, és/vagy önkényes bírói döntés megállapításának eseteit is, amelyet dogmatikailag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való joggal kötött össze a következők szerint. Az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában foglaltak értelmében a bírói döntés akkor *contra legem* – és egyben *contra constitutionem* –, amennyiben: 1. az eljáró bíróság ítéletének indokolásában nem tartalmazott arra vonatkozó érvelést, hogy miért hagyta figyelmen kívül az adott jogkérdésre irányadó hatályos jogszabályi rendelkezéseket; 2. nem vette figyelembe az ügyre irányadó jogi normákat; 3. olyan bírósági gyakorlatra alapozva hozta meg döntését, amelynek alapjául szolgáló normát a jogalkotó már hatályon kívül helyezett. Összefoglalva: „A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. [...] Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” {Indokolás [23], [28]–[29]; lásd még: 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]; valamint 12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [22]–[23]}
- [16] Az indítvány az Alkotmánybíróság fent ismertetett, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, XVI. cikk (2) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő gyakorlatához képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [17] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Elvitel esetében a „gyermek átadása magába foglalja a gyermek személyén túl a gyermek ruházata és a kapcsolattartás során szükséges egyéb tárgyai (például állandó vagy eseti gyógyszerek, taneszközök, biztonságérzetet növelő alvójáték) átadásának a kötelezettségét is. Ennek elsődleges indoka, hogy a józan ésszel, de legfőképpen a gyermek legjobb érdekével bármilyen más értelmezés ellentétes lenne” (Abh., Indokolás [56]). A szükséges tárgyak köre esetről esetre eltérő lehet. Amint azt az Abh. általános jelleggel megállapította, azokat a tárgyakat kell a gyermek számára összekészíteni, „amelyekre a gyermeknek a kapcsolattartás ideje alatt szüksége lehet, és amelyekkel csak a gondozó szülő rendelkezik” (Indokolás [56]).
- [18] A vizsgált ügyben a bíróság a bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a gyermek édesanyja azzal, hogy 7 napra elegendő váltóruhát biztosított az időszakos kapcsolattartás idejére, eleget tett annak a kötelezettségének, hogy a szükséges ruházatot átadja. Ezzel összefüggésben a törvényszék azt is értékelte, hogy az indítványozó nem tanúsított együttműködő, az adott helyzetben elvárható magatartást, mert nem várta meg, amíg az édesanyja a további váltóruhát pótolta volna, hanem idő előtt távozott. Az indítványozó rendelkezett a gyermek számára feltétlenül szükséges ruházattal, és a gyermekkel tudta tölteni az időszakos kapcsolattartásra meghatározott időintervallumot. A bíróság által megállapított – és az Alkotmánybíróság által nem felülvizsgálható – tényállás alapján tehát nem merült fel, hogy a váltóruha kérdése ebben a konkrét esetben bármilyen módon akadályozta vagy korlátozta volna a kapcsolattartást.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra jutott, hogy jelen esetben az indítványozó magát a nemperes eljárásban hozott döntést, annak hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó a bírói döntést megalapozatlannak tartja, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jog-sérelem orvoslása eszközének”. Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az

értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy e gyakorlatától jelen ügyben eltérjen.

- [20] Összefoglalva a fentieket: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XVI. cikk (2) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés] összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [21] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ába foglalt feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/489/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3420/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:207. §-a második mondatának „A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Győri Járásbíróság az előtte P.20.936/2023. szám alatt folyamatban lévő, szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított perben az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte, és kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:207. §-a második mondatának „A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint e szabály alkalmazásának kizárását a konkrét ügyben.
- [2] Az indítványra okot adó ügyben a kezdeményezés szerint a peres felek élettársi kapcsolatban éltek, amely kapcsolatukból 2015. augusztus 2. napján gyermekük született. A felek kapcsolatának megszakadása óta a kiskorú gyermeket a felperes neveli a saját háztartásában. A felperes keresetet terjesztett elő a bíróságon, kérve – egyebek mellett – hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy 2023. júniustól kezdődően fizessen meg minden hónap 10. napjáig előre esedékesen 50 000 Ft határozott összegű gyermektartásdíjat, valamint minden év augusztus hónapjában további 50 000 Ft-ot iskolakezdési támogatás jogcímén. Kérte ezen túl azt is, hogy a gyermektartásdíj összege évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosuljon.
- [3] 2. Az indítvány idézte a Ptk. 4:207. §-ához fűzött indokolást. Az indítvány utalt a Kúria joggyakorlat-elemző csoportja 2018. márciusi összefoglaló véleményére a rokонтartás szabályaival kapcsolatos ítélezési gyakorlatról; idézte az összefoglaló vélemény II. C) 4. pontja második bekezdését.
- [4] 2.1. Az indítvány lényege szerint a törvényszöveg pontatlan, mert a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) kétféle fogyasztói árindexet tesz közzé, az egyik az éves, a másik az éves átlagos fogyasztói árindex.
- [5] Másrészt az éves átlagos fogyasztói árindexet a KSH a következő év január 15-éig teszi közzé, az automatikus emelkedést nem lehet január 1-jével elrendelni. Az indítvány szerint a gyakorlatban van olyan álláspont, amely a törvényszövegnek megfelelő ítéleti – vagy a felek egyezségében rögzített – erre vonatkozó rendelkezést nem tartja végrehajthatónak, ezért az erre irányuló végrehajtási kérelmet elutasítja (a végrehajtási lap kiállítását megtagadja). Van ugyanakkor olyan álláspont is, amely függetlenül attól, hogy az „átlagos” szó nem jelenik meg, ennek alkalmazását tekinti irányadónak és nem foglalkozik az időbeli (a január 1-je és 15-e közötti időtartamból eredő) eltolódás problémájával.
- [6] 2.2. Az indítvány szerint további problémát jelent, hogy jogszabály nem tartalmaz kötelező előírást a KSH részére a jogszabályban megjelölt fogyasztói árindex emelkedés mértékének közzétételére vonatkozóan. Ebből következően tehát nincs jogszabályban rögzített előírás arra nézve, hogy a KSH milyen árindexet, milyen tartalommal, illetve milyen időpontban köteles közzétenni. Ebből következően a Ptk. vonatkozó rendelkezésének tartalmát nem jogszabály, hanem a KSH elnökének döntése tölti meg tartalommal (vagy éppen üresíti ki), ami szintén a jogbiztonság sérelmét jelenti.
- [7] A bíróság álláspontja szerint a törvényszöveg ismertett pontatlansága olyan mértékű, amely jogértelmezéssel nem oldható fel, a jogbiztonság sérelmét jelenti, ezért a norma alaptörvény-ellenes.

- [8] 2.3. Az indítvány szerint a támadott szövegrész az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sérti. Az indítvány idézte az Alkotmánybíróság 20/2020. (VIII. 4.) AB határozata indokolásának [67] bekezdését. Majd megállapította, hogy a kifejtett szabályozási pontatlanság olyan mértékű, amely miatt az érintett normák nem kellőképpen világosak, egyértelműek és az ebből eredő ellentmondások jogértelmezéssel nem kiküszöbölhetők. Ebből következően indokolt az alaptörvény-ellenességnek az Alkotmánybíróság általi vizsgálata. A bíró az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö.: 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A bírói kezdeményezés szerint a támadott szabályt az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 3413/2023. (X. 11.) AB határozatának (a továbbiakban: Abh.) rendelkező részében 2023. szeptember 26. napján elutasította a Ptk. 4:207. §-a második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést.
- [11] Az Abh. alapján ezért felmerült a *res iudicata* kérdése, továbbá ezzel kapcsolatosan az Abtv. 64. § f) pontjában foglalt – az Abtv. 31. § (1) bekezdésén alapuló – okból történő visszautasítás lehetősége. Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy a konkrét esetben előadott indítványozói kifogások ítélt dolognak minősülnek-e.
- [12] A jelen indítvány és az Abh. rendelkező részének és indokolásának az összevetésével az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság elvégezte ama kifogások alkotmányossági vizsgálatát, amelyekre az indítványozó a jelen indítványt alapította.
- [13] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a bírói kezdeményezés kapcsán *res iudicata* megállapításának van helye. Az indítványban foglalt kifogások ítélt dolog jellege az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának az akadálya. Így az Abtv. 31. § (1) bekezdésén foglaltak fennállása miatt az Abtv. 64. § f) pontja alapján az indítvány visszautasításának volt helye.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1385/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3421/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 5. § (1), (2), (3), (4) és (5) bekezdése, valamint a 11. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VII.45.028/2023/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (a továbbiakban: Knymt.) 5. § (1), (2), (3), (4) és (5) bekezdése, valamint a 11. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezménybe (a továbbiakban: Egyezmény), mint nemzetközi szerződésbe ütközését, és azokat az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.
- [3] Alkotmányjogi panaszban kérte azt indítványozó azt is, hogy az Alkotmánybíróság „a Kúria Kfv.VII.45.028/2023/2. számú végzésének – beleértve a Fővárosi Törvényszék 101.K.703.691/2022/6. számú ítéletét és az alperes Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság határozatát is – az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés *b*) pontjába ütközését állapítsa meg, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.”
- [4] Kérte az indítványozó azt is, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban leírt, „az Európai Unió Bírósága felé kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás kapcsán megfogalmazott 10 db. kérdéskört érintően folytassa le a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 32. § (1) bekezdése alapján.”
- [5] Az alkotmányjogi panasz indítvány 184 oldal terjedelmű. A 2-90. oldalai az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei között a pertörténetet és a tényállás rövid ismertetését, a jogorvoslati lehetőségek kiemelését, az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét, az indítványozó érintettségének bemutatását tartalmazzák [az indítvány számozása szerint annak az 1. *a*), *b*), *c*) és *d*) pontjai]. A panasz a 90. oldalától, a 2. ponttól tartalmazza a szándéka szerint az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolását, ezek között az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek megjelölését [az indítvány e része szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk, T) cikk, II. cikk, Q) cikk (2)–(3) bekezdése]. A panasz a 91. oldalától a 93. oldaláig idézi azoknak a nemzetközi egyezményeknek az egyes szabályait, amelyeket a támadott rendelkezések a panasz szerint sértenek.
- [6] A megsemmisíteni kért jogszabály, jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének indokolása az indítvány tartalma szerint (a 96. oldal I. ponttól) arról szól, hogy az indítványozó szolgálati járandóságának a 2018. május 1-jei szüneteltetése – a támadott jogszabályok egy része révén, továbbá a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) rendelkezései és a hatósági, bírósági döntések alapján – miért alaptörvény-ellenes, és miért sért nemzetközi egyezményeket, a panasz érvelése szerint a bizalomvédelem, a szerzett jogok védelme, a tulajdonhoz való jog, a diszkrimináció-tilalom tükrében. A panasz 104. oldal negyedik bekezdésében az indítványozó utal arra is, hogy az általa a 2012-2021. években benyújtott alkotmányjogi panaszokat az Alkotmánybíróság nem teljeskörűen vizsgálta, sőt az Alkotmánybíróság által hozott határozatokban egymással is ellentmondásban álló megállapítások vannak. A panasz egyebek között tartalmazza a 3290/2017. (XI. 14.) AB végzés kritikáját. A panasz 154. oldalán összefoglalás található, ebben sze-

- repe a bizalomvédelemre, a kötelező járulékfizetéssel szerzett jogra, a biztosítási rendszer stabilitására, a diszkriminációra vonatkozó rövid érvelés. Az indítvány a 177. oldalon a beadvány befogadhatósága (Abtv. 29. §) körében az Alaptörvényt és az Abtv.-t idézi, majd megállapítja: „a Kúria Kfv.VII.45.028/2023/2. szám alatt hozott végzésével zárult ügyben alaptörvény-ellenes, valamint egyezményellenes és európai uniós szerződésekre ütköző jogszabály alkalmazása folytán Alaptörvényben biztosított jogaimnak a sérelme – nevezetesen a szolgálati járandóságom szüneteltetése – következett be a jelen alkotmányjogi panasz II. részében írtak szerint.”
- [7] A panasz IV. pontja a 179. oldalon tartalmazza, hogy az indítványozó a jelen panaszt az Alkotmánybíróság 3061/2015. (IV. 10.) AB határozatában, a 3112/2016. (VI. 3.) AB határozatában, a 3290/2017. (XI. 14.) AB végzésében, a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésében, a 3127/2015. (VII. 9.) AB határozatában, a 40/2012. (XII. 6.) AB határozatában, a 3183/2020. (V. 21.) AB végzésében foglaltak, továbbá az Alkotmánybíróság 3236/2019. (X. 11.) AB végzésének, az 3060/2021. (II. 19.) AB végzésében, valamint a Tny. 83/B. §-a alkotmányossága tárgyában hozott határozatának [19/B/2007. AB határozat] ismeretében terjeszti elő, mivel meggyőződése, hogy az általa a jelen alkotmányjogi panaszban felhozott érvekkel együttesen értékelve, a hivatkozott AB-határozatokban elutasított indítványok is új megvilágításba kerülnek. Utalt arra az indítványozó, hogy az alkotmánybírósági határozatok óta „a körülményekben változás következett be, az Alkotmánybíróság ítélt dolog miatt a Knymt. 5. § (1)–(5) bekezdéseit, a 11. § (1) (2) bekezdéseit, 11/A. §-át illetően a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló jelen alkotmányjogi panasz (indítvány) az Abtv. 24. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján nem visszautasítható.” A panasz azzal zárul, hogy az indítványozó akként nyilatkozik, hogy az indítványának az Alkotmánybíróság honlapján még anonim módon történő közzétételéhez sem járul hozzá.
- [8] 1.2. Az alkotmányjogi panasszal érintett konkrét ügyben a jelen esetben az indítványozó 2022. évi szolgálati járandósága szüneteltetése tárgyában hozott határozatot vizsgálta felül a Fővárosi Törvényszék (a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága 110/225926/2022. számú határozatát), és a keresetet elutasította; az ügyben a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [9] 1.3. A panasz – a lényege szerint – a szolgálati nyugdíj szolgálati járandósággá való „lecsúsztatását”, a juttatás csökkenését kifogásolja; erről tartalmaz sokszínű jogi érvelést az indítvány. Szolgálati nyugdíj szolgálati járandósággá való átalakításával, továbbá szüneteltetésével összefüggésben az Alkotmánybíróság már több ügyben járt el, bírói kezdeményezés, jogszabály vizsgálatára irányuló más indítvány és alkotmányjogi panasz alapján is.
- [10] Az indítványozó maga is több esetben alkotmányjogi panaszt nyújtott be az egyes, eltérő szüneteltetési időszakokra vonatkozó konkrét ügyeiben a bíróságok, végső soron a Kúria ítéleteivel vagy végzésével lezárt ügyekben alkalmazott egyes jogszabályok ellen.
- [11] Legutóbb az Alkotmánybíróság a 3507/2022. (XII. 20.) AB végzésben utasította vissza az indítványozónak a tartalma szerint a jelen panasszal alkotmányjogi szempontból összehasonlítható alkotmányjogi panaszát (Indokolás [14]–[17]), amely Tny. 83/B. § (1) és (2) bekezdései, valamint a Knymt. 11. § (1) bekezdése, továbbá a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 73/B. §-a alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányult.
- [12] 1.4. A törvényszék ítélete és a Kúria végzése alapján megállapítható, hogy a bíróság a jelen esetben a Knymt. 5. § (1) bekezdését, 11. § (1) és (2) bekezdését, valamint a Tny. 83/B. § (2) bekezdését hívta fel; továbbá a hatóság alkalmazta a Knymt. 11. § (3) bekezdését is. A jelen esetben a bírósági döntésekben és a közigazgatási határozatokban a Knymt. 5. § (2)–(5) bekezdéseit a konkrét esetben nem alkalmazták; ezek a szabályok a szolgálati járandóság folyósítására, összegére és a családi kedvezmény igénybevételére vonatkoznak, így a jelen esetben alkotmányjogi panaszban alaptörvény-ellenességük vizsgálata nem kezdeményezhető eredményesen az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján.
- [13] 1.5. Alkotmányjogi panaszban Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet hivatkozni. Az Alaptörvény T) cikke, a Q) cikk (2)–(3) bekezdése – továbbá a bírói döntést illetően a panasz szerint az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés *b*) pontja – a panaszban előadottak alapján nem Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, ezért ezeknek az alaptörvényi szabályoknak az állított sérelme alkotmányjogi panasz alapján nem vizsgálható.
- [14] Hasonlóképpen: az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése jellemzően nem tartalmaz alaptörvényben biztosított jogot, ugyanakkor a jogállamiság részét képező jogbiztonságból fakadó

visszaható hatály tilalmát és a kellő felkészülési idő követelményét az Alkotmánybíróság az alanyi alapjogokhoz, illetve azok érvényesüléséhez közvetlenül kapcsolódó elvként ismeri el. Ezekre tehát alkotmányjogi panaszban is hivatkozni lehet, azonban a jogállamiság és az annak részét képező jogbiztonság más tartalmi elemeire viszont nem {3047/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [39]; hasonlóan lásd: 1/2016. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [54], [61]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [71]}. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban nem a visszaható hatály tilalmára avagy a kellő felkészülési idő követelményére hivatkozik, ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján vizsgálódásnak a jelen esetben nincs helye.

- [15] 1.6. A petitum (az indítvány első oldala 1., 2., 3. és 4. pontja) nem tartalmazza a Knymt. 11/A. §-át.
- [16] Az indítványban „a felülvizsgálni kért jogszabálysértés megjelölése” alatt ugyan szerepel ez a szabály, de az Alkotmánybíróság a jelen esetben a Knymt. 11/A. §-át nem tekintette a panasz tartalma szerint megtámadott szabálynak; ezen kívül eme rendelkezés sem a Törvényszék ítéletében, sem a Kúria végzésében nem szerepel, vagyis azt nem alkalmazták a konkrét esetben, így az a panaszban a jelen esetben nem támadható eredményesen.
- [17] 1.7. A jelen ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz elintézésénél vizsgálni kellett a panasz alapján, a panaszban felhívott alkotmánybírói döntésekre figyelemmel azt, hogy van-e a panaszban olyan érv, amely a korábbi alkotmánybírói döntésektől eltérő döntést indokolhat a jelen esetben, akár az ítélt dolog, akár az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés (Abtv. 29. §) fennállását illetően. Az Alkotmánybíróság a panaszt a jelen esetben is a tartalma szerint bírálta el.
- [18] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [19] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] 3. A jelen ügyben az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján az állapítható meg, hogy a panaszban nem szerepel olyan konkrét új érv Alaptörvényben biztosított jogokkal összefüggésben, konkrét jogszabályi rendelkezést illetően, amely a korábbiaktól eltérő alkotmánybírói döntést indokolna a konkrét esetben, akár az ítélt dolog, akár az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést (Abtv. 29. §) illetően, a Knymt. indítványban szereplő szabályaival kapcsolatban.
- [21] Tekintettel arra, hogy a 3507/2022. (XII. 20.) AB végzés óta a körülményekben változást a jelen alkotmányjogi panasz nem igazolt, és ilyen nem következett be, az Alkotmánybíróság – utalva a 3060/2021. (II. 19.) AB végzésben kifejtettekre és az ott ismertetett 3061/2015. (IV. 10.) AB határozatra, valamint a 3112/2016. (VI. 3.) AB határozatra, továbbá a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésre, a 3183/2020. (V. 21.) AB végzésre, a 3378/2020. (X. 22.) AB végzésre, továbbá utalva a 3037/2021. (II. 10.) AB végzésre, a 3060/2021. (II. 19.) AB végzésre, 3303/2022. (VI. 24.) AB végzésre – a Knymt. 11. § (1) bekezdését illetően a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Abtv. 31. § (1) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján részben – a szerzett jogok, a tulajdonvédelem tekintetében – ítélt dolog, továbbá a többi, Alaptörvényben biztosított joggal kapcsolatban, valamint a Knymt. 5. § (1) bekezdését és 11. § (2) bekezdését illetően is az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek hiánya miatt, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés hiányában – utasította vissza.
- [22] Az alkotmányjogi panasz ismétlődő felvetései alapján utalni kell arra, hogy azt a kérdést, hogy a Knymt. 11. § (1) és (2) bekezdései ellentétesek-e az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság elvével – azon belül is a jogbiztonság követelményével (amire alkotmányjogi panaszban nem lehet hivatkozni), a bizalomvédelemmel, a szerzett jogok védelmével –, a 3061/2015. (IV. 10.) AB határozat bírói kezdeményezés alapján bírálta el az akkor alkalmazandó hatályos jogot vizsgálva.
- [23] Az Alkotmánybíróság azért, mert az indítványban nincs az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjában előírt, önálló, Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapított indokolás, vagyis határozott kérelem a bírói döntésnek az

- alaptörvény-ellenességére, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította a Kúria végzése elleni indítványt is.
- [24] Az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján utasította vissza a Knymt. 5. § (2)–(5) bekezdése elleni panaszt is.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján (nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata) a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli [Abtv. 32. § (2) bekezdés].
- [26] A nem a jogosulttól származó, jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság szintén visszautasította [Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c*) pontja]. Az Alkotmánybíróság a panaszban foglaltak alapján a jelen esetben nem látott okot az Abtv. 32. § (1) bekezdése alkalmazására.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1256/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3422/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.568/2022/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Litresits András ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv. IV.20.568/2022/9. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.022/2022/4/II. számú ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XXVIII. cikk (1) bekezdését, illetve a 28. cikkét.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó által üzemeltett honlapon 2021. szeptember 4-én „14 milliárdot költöttek el rá, mégis megy a kukába a kormányzati informatikai rendszer” címmel jelent meg egy cikk, amelyben a szerző többek között az alábbi állításokat tette: „[...] a KÉR a napi munka során csődöt mondott”; „Senki nem használta annyira szar volt”; „[...] a rendszer tervezői olyan hibát követtek el, amely a hétköznapi gyakorlat során működésképtelenné tette az egész folyamatot”; „Az érkeztető központot kihelyezték egy agglomerációs településre [...] Tehát minden egyes iratot el kell szállítani [...] ahelyett, hogy helyben digitalizálták volna őket”. Ezt követően a cikk szerzője azt elemezte, hogy mennyibe került ez a tévedés (a KÉR rendszer létrehozása és megszüntetése) az adófizetőknek, amelyet 14 milliárd forintban állapított meg. Az indítványozó a cikk megjelenése előtt megkereste a Belügyminisztériumot (a továbbiakban: BM) is, amelynek a válaszát is közzétették a cikkben. Összességként a szerző megállapította, hogy „visszatértünk a kiinduló mezőre [...] drága kör volt”.
- [3] A BM informatikai helyettes államtitkára 2021. október 1-jén helyreigazítási kérelemmel fordult az indítványozóhoz, amely azonban annak nem tett eleget, így a BM keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez (a továbbiakban: elsőfokú bíróság). A helyreigazítási keresetben a BM kifejtette, hogy álláspontja szerint az indítványozó valótlanul állította, hogy „14 milliárd forint ment a kukába”, ugyanis a rendszerrel sikerült áttérni az iratforgalmat a digitális térbe, a rendszer hatékonyabb és olcsóbb volt, mint a korábbi szétszórta digitális folyamat, ezzel pedig jelentős összegeket spórolt az állam. A BM állítása szerint a KÉR megszüntetése azért került sor (a cikk állításaival szemben), mivel az elérte a célját, és a megmaradó kis mennyiségű papír alapú küldeményeket, már a szervek saját maguk is fel tudták dolgozni, (elektronizálni tudták). A BM szintén valótlanak tartotta azt a kijelentést, hogy a KÉR-t senki nem használta, ugyanis a használatának 6 éve alatt 16,56 millió darab küldeményt dolgoztak fel ezen keresztül. A keresetlevél szerint valótlan volt az az állítás is, miszerint a KÉR-t a minisztériumok és az állami hivatalok közötti iratmozgás digitalizálására hozták létre. Valójában ugyanis az érintett szervekhez beérkező iratokat elektronizálták ezáltal. Téves volt a BM szerint az az állítás is, hogy a KÉR érkeztető központja egy agglomerációs településen működött, hiszen valójában az Budapest VIII. kerületében volt, vagyis az iratokat szállítani sem kellett. A helyreigazító közlemény szerint megvalósult a digitalizált iratkezelés, így a cikk e tekintetben is valótlanúságot állított. A fentiek mellett a BM azt is kifogásolta, hogy a cikk azt a hamis látszatot keltette, hogy a KÉR megszüntetésére azért került sor, mert az csődöt mondott és senki nem használta.
- [4] Az indítványozó ellenkérelmében vitatta az előzetes eljárás jogszerűségét is, mivel álláspontja szerint a helyreigazítási kérelmet a BM nem arra jogosult helyettes államtitkára nyújtotta be. Emellett a perbeli legitimációt is kifogásolta, álláspontja szerint ugyanis a kereset benyújtására nem a BM, hanem a NISZ Zrt. lett volna jogosult. Ellenkérelmében hosszasan kifejtette továbbá az indítványozó, hogy miért nem ért egyet a BM érvelésével (ebben hivatkozott az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának több döntésére is).
- [5] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Az ítéletben elsőként rögzítette a bíróság, hogy a BM perbeli legitimációja kétséget kizáróan megállapítható. Az ítélet indokolása szerint (amelyben több alkotmánybírósági ha-

tározatra és a PK 12., PK 13. és a PK 14. számú állásfoglalásaira is hivatkozott), az indítványozó cikkében véleményt, kritikát fogalmazott meg, amely állítások a szólás és sajtószabadság védelme alatt álltak. Az elsőfokú bíróság e körben hivatkozott az Alkotmánybíróság gyakorlatára is, miszerint a valótlan tényállítások is állhatnak védelem alatt, ugyanis a tényállítások közlése is kifejezhet személyes véleményt, ráadásul a tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra is vonatkozik, akkor is, ha a túlzás ténybeli kérdést is érint. Ezt követően az elsőfokú bíróság a BM keresetének minden egyes pontjára reagálva kifejtette, hogy azok vagy olyan tényállítások, amelyek megfelelnek a valóságnak (pl. valóban 14 milliárd forintot költött az állam a KÉR rendszerre), vagy véleménynek minősülnek (pl. az az állítás, miszerint a KÉR a napi munka során csődöt mondott, vagy, hogy a KÉR-t a napi munka során senki nem használta), vagy olyan lényegtelen tévedéseket tartalmaznak (pl., hogy a minisztériumok a KÉR-t használták volna az egymás közötti iratmozgatásra), amelyek a cikk mondanivalója szempontjából jelentéktelenek.

- [6] 1.2. A BM az elsőfokú bíróság ítéletével szemben fellebbezéssel élt a Fővárosi Ítéletáblához (a továbbiakban: másodfokú bíróság), amely az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és kötelezte az indítványozót, hogy tegyen közzé egy helyreigazító közleményt, amelyben elismerik, hogy valótlanul állították, hogy a rendszer a hétköznapi gyakorlat során működésképtelenné vált, továbbá, hogy az érkeztető központot kihelyezték egy agglomerációs településre. Egyéb kérdések tekintetében azonban az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [7] A másodfokú bíróság ítéletében (amelyben ismételten, a jogszabályok és a gyakorlat alapján levezetve megerősítette a BM perbeli legitimációját) kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel az ügy alapjogi érintettségét, és alkalmazta e körben az alkotmánybírósági gyakorlatot. E körben a másodfokú bíróság is kiemelte az alkotmánybírósági gyakorlatnak azon részét, amely az értékítéletek és a tényállítások közötti különbséggel foglalkozik, különös tekintettel a politikai véleménynyilvánítás fokozott védelmére. Emellett kiemelt jelentőséget tanúsított a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatnak is, amely a sajtónak a közügyek szabad vitathatósága körében betöltött szerepével foglalkozik. Ezek alapján a másodfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy téves az elsőfokú bíróságnak a hamis tényállítások alkotmányos védelmére vonatkozó megállapítása. A hamis tények közlése ugyanis nem élvezi a véleménynyilvánítás szabadságának oltalmát, mert azok közreadása a demokratikus nyilvánosságot nem szolgálja.
- [8] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy egy ilyen irányú vizsgálat során az Alkotmánybíróság 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatában felállított tesztet kell követni, amely szerint elsőként azt kell vizsgálni, hogy a közlés a közügyek szabad vitatásával áll-e összhangban, aztán azt kell eldönteni, hogy a közlése tényállítás vagy értékítélet-e, végül pedig, hogy a közlés nem lépte-e túl a véleményszabadság határát, azaz nem öncélú-e. Ezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a cikk közügyekben való megszólalás volt. Ezután a másodfokú bíróság is elemezte az egyes, keresetlevél szerinti helyreigazítási pontokat és megállapította, hogy azon kijelentések, amelyek értékítéletnek minősülnek, nem állhatnak a helyreigazítás köteletségének hatálya alatt. Ezért minden olyan része a cikknek, amely a digitalizáció menetéről számolt be, abból vont le következtetéseket, értékelve azokat, az kritikának, vagyis védett értékítéletnek minősült. Ezek vonatkozásában tehát a közérdekű téma szabad megvitathatóságának a lehetősége kiemelt jelentőségűnek minősült. Egyes pontok tekintetében (pl. az „államigazgatáson belül” kifejezés vonatkozásában) a másodfokú bíróság is arra a megállapításra jutott, hogy azok lényegtelen pontatlanságok voltak, amelyek nem adhatnak alapot a helyreigazításra. Két közlés tekintetében azonban a másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. A rendszer működőképességére illetve az érkeztető központ helyére vonatkozó kijelentések ugyanis tényállításként voltak értékelhetők, amelyet az indítványozónak kellett volna bizonyítania. Mivel ez azonban elmaradt, azért ezen pontok tekintetében alaposnak ítéltető a BM keresete.
- [9] 1.3. A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó és a BM is felülvizsgálati kérelemmel élt a Kúriához, amely azonban a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [10] Az indítványozó érvelése szerint a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a sérelmezett közlések a közügyek szabad vitatása körébe eső, lényegtelen újságírói tévedések. Emellett hivatkozott az előzetes eljárás hiányára, valamint eljárási szabálytalansággként jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezési ellenkérelmét nem ismertette, részére a szóbeli nyilatkozattételt nem biztosította. Az alperes megsértett jogszabályként jelölte meg az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 28. cikket.
- [11] A Kúria indokolásában kifejtette, hogy felülvizsgálatot jogszabálysértésre való hivatkozással lehet kérni. Az Alaptörvény a jogrend alapja, így az nem tekinthető jogszabálynak. A Kúriának pedig nincs hatásköre, hogy döntsön abban a kérdésben, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvényt. A Kúria kifejtette, hogy az elsőfokú

bíróság helyesen állapította meg, hogy a BM belső szabályzata alapján jogosult terjesztette elő a helyreigazítási kérelmet. Megállapította továbbá, hogy a fellebbezési tárgyaláson felvett jegyzőkönyv szerint a felek jogi képviselői tájékoztatva lettek arról, hogy az elkésetten előterjesztett ellenkérelem a Pp. 149. § (1) bekezdése és 501. § (1) bekezdése alapján hatálytalan, így az indítványozó által előterjesztett ellenkérelmet mellőzte a másodfokú bíróság, ezért nem történt eljárási szabálysértés. A Kúria kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a 3328/2017. (XII. 8.) AB határozat alapján helyesen minősítette a sérelmezett közléseket. Emellett azt is hangsúlyozta a Kúria, hogy ha szerepelnek egy cikkben olyan közlések, amelyek önmagukban tévesek vagy pontatlanok, de nem félrevezetőek lényeges információk tekintetében, akkor azok nem lesznek jogszerűtlenek.

- [12] Mindezek alapján a Kúria elvi éllel rögzítette, hogy a sajtó-helyreigazítás mint különleges személyiségvédelmi eszköz értékítélettel megvalósított véleménynyilvánítás tekintetében nem alkalmazható.
- [13] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, IX. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, illetve a 28. cikk sérelmét állította.
- [14] Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint másodfokú bíróság, valamint a Kúria ítélete az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján a szükségesség-arányosság követelményének nem tesz eleget, így az indítványozó Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás szabadságához való joga szükségtelenül és aránytalanul lett korlátozva. Az indokolás az Alkotmánybíróság gyakorlatára támaszkodva kifejtette, hogy a sajtó a közhatalom ellenőrzésében kiemelt szerepet tölt be. A média lényeges feladata a közhatalmat gyakorló személyek, szervek tevékenységének bemutatása, nyilvánosságához való közvetítése, így a véleménynyilvánítás fokozott védelme a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre és tényállításokra egyaránt vonatkozik. Az alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú bírósági ítélet által elrendelt helyreigazítás tárgyát képező közlések az értékítéletet megfogalmazó cikk egésze vonatkozásában lényegtelen pontatlanságok, amik a cikk tartalmára érdemben nem hatnak ki.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelme körében előadta, hogy a másodfokú bíróság az alperesi ellenkérelmet nem ismertette, számára a szóbeli nyilatkozattételt nem biztosította, ami megfosztotta őt az érdemi védekezéstől.
- [16] Tisztességes eljáráshoz való jog sérelme körében hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes nem joghatályosan terjesztette elő sajtó-helyreigazítási-kérelmet, így az előzetes eljárás hiányában keresetlevél előterjesztésére nem is lett volna lehetőség. Az alkotmányjogi panaszban előadta, hogy a másodfokú bíróság és a Kúria indokolása nem alapos, valamint önellentmondásos. Önellentmondásos, mert a bíróságok a megfogalmazott indokolásokban az állították, hogy a cikk kritikát fogalmaz meg, mégis azt a megállapítást tették, hogy az alapul szolgáló ügy egyes közlései nem kezelhetők értékítéletként. Az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga sérelmeként hivatkozott arra is, hogy a felülvizsgálati kérelemben előterjesztett másodfokú bírósági ítélet végrehajtása felfüggesztése tárgyában a Kúria ítéletében nem rendelkezett.
- [17] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [18] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [20] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás alperese jogi képviselő útján eljárva nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [21] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek eleget tett.

- [22] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmére is hivatkozott. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése a) pontja értelmében egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, alkotmányjogi panasszal akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárás befejező egyéb döntés Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény 28. cikke nem nevesít és nem tartalmaz alapjogot, így az arra való hivatkozás nem meríti ki az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz fogalmát. Erre tekintettel az Alaptörvény 28. cikke önmagában nem vizsgálható, arra alkotmányjogi panasz önállóan nem alapozható.
- [23] 2.3. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, IX. cikk (1) és (2) bekezdései, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. A panaszos megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [24] A fentiek mellett fontos azt is kiemelni, hogy az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [25] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseinek a sérelmét az I. cikk (3) bekezdése vonatkozásában állította. Szerinte azzal, hogy a bíróságok a közléseket tényállításként és nem értékítéletként kezelték a véleménynyilvánításhoz való joga szükségtelen és aránytalan mértékben lett korlátozva, mivel a közügyekben való megszólalás fokozott védelemben részesül.
- [26] Az alkotmányjogi panasz ezen része tekintetében megállapítható, hogy a másodfokú bíróság és a Kúria ítéleteiben teljes mértékben támaszkodott az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatára. Figyelembe vette a sajtónak a közügyek szabad vitathatósága során betöltött szerepét, alkalmazta az egyes közügyeket érintő kijelentések alkotmányosságának eldöntésére kidolgozott alkotmánybírósági tesztet, és ez alapján ítélte meg a BM keresetlevélben megjelölt helyreigazítási pontokat. A szólás- és sajtószabadság teljeskörű érvényesülésének szempontjait figyelembe véve, mindhárom fokú bíróság alaptalannak ítélte a BM helyreigazítási kérelmének jelentős részét, és az érintett kijelentéseket a véleménynyilvánítás szabadságának oltalma alá sorolta (ezen kijelentések vizsgálata – indítvány hiányában – jelen ügyben nem is volt az Alkotmánybíróság feladata). A másodfokú bíróság, illetve a Kúria mindössze két, a cikkben szereplő kijelentés esetében állapította meg azok tényállítás jellegét, és ezért ezek tekintetében kötelezte helyreigazításra az indítványozót. Az indítványozó ezek tekintetében is úgy vélte, hogy pusztán lényegtelen pontatlanságok állnak fenn, ezért ezek is a vélemény szabadság körébe tartoznak.
- [27] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az a feladata, hogy vizsgálja, hogy a döntést hozó bíróságok figyelembe vették-e az Alaptörvény adott rendelkezésének (jelen esetben a IX. cikknek) a követelményeit. Ha az Alkotmánybíróság azt állapítja meg, hogy az eljáró bíróságok eleget tettek ezen követelménynek, azaz az Alaptörvény adott cikkéből fakadó szempontokat figyelembe vették, az irányadó tesztet elvégezték, és ez alapján hoztak döntést, akkor az Alkotmánybíróság pusztán az alapján, hogy az indítványozó nem ért egyet a meghozott döntéssel, nem állapíthatja meg az alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság csak akkor jogosult ezen esetekben érdemi vizsgálatra, ha úgy ítéli meg, hogy bár a bíróság figyelembe vette az alkotmányos szempontokat, de a meghozott döntés mégis alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, vagy pedig felmerül a döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye. Jelen ügyben azonban – a támadott bírósági döntéseket figyelembe véve – az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy a fenti feltételek nem állnak fenn, ezért az indítvány ezen része nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek.
- [28] 2.5. Az indítványozó a kifogásolt bírósági ítéleteket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt is támadta. Elsősorban azért, mert a másodfokú bíróság az alperesi ellenkérelmet nem ismertette, számára a szóbeli nyilatkozattételt nem biztosította, másodsorban azért, mivel az indítványozó szerint a felperes nem joghatályosan terjesztett elő sajtóhelyreigazítási-kérelmet, harmadrészt azon okból, mivel az indítványozó sze-

rint a támadott ítéletek önellentmondásosak és indokolás hiányosak, végül pedig azért mivel a Kúria nem rendelkezett a másodfokú ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről.

- [29] Mindenekelőtt fontos kiemelni, hogy az Alaptörvény a Kúria hatáskörébe sorolja a különböző eljárási jogszabálysértések felülvizsgálatának jogát. Ezért annak eldöntése, hogy a másodfokú bíróság helyesen rendelkezett-e az alperesi ellenkérelem ismertetésének elmaradásáról és a szóbeli nyilatkozattételt lehetőségéről, valamint a jogszabályokkal összhangban ítélte-e meg a felperesi kérelem joghatályos előterjesztésének a kérdését nem az Alkotmánybíróság feladata. E körben az Alkotmánybíróság csak akkor rendelkezne hatáskörrel, ha erről az alkotmányjogi panasz által támadott bírósági ítélet nem vagy teljes mértékben az Alaptörvény XXVIII. cikkét sértve rendelkezett. Jelen esetben azonban az Alkotmánybíróság megítélése szerint egyik eset sem áll fenn.
- [30] Ugyanezen érvelés alapján ítéltető meg a végrehajtás felfüggesztéséről történő döntés elmaradásának a számonkérése is. E körben az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy a kúriai döntés fényében ez önmagában nem okozott joghátrányt (és így alaptörvény-ellenes helyzetet sem) az indítványozónak, másfelől pedig a végrehajtás felfüggesztéséről a Kúriai saját hatáskörében szabadon rendelkezhet.
- [31] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban is látta, hogy az eljáró bíróságok nem indokolták kellőképpen döntéseiket, azok önellentmondásosak.
- [32] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség minimális elvárásként megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételvét [3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]; 3064/2017. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [33] Emellett, azt is fontos kiemelni, hogy a Pp. rendelkezései [lásd: 369. § (3) bekezdés] szerint a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során a megállapított tényeket másként minősítheti, valamint jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését. A másodfokú bíróságnak tehát joga volt az érintett közléseket az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérően értékelni. Emellett az is megállapítható, hogy a másodfokú bíróság, valamint a Kúria minden felvetést és döntésének minden elemét megindokolta, azokat jogszabályi hivatkozásokkal és bírósági gyakorlattal alátámasztotta. Ez önmagában természetesen nem jelenti a támadott ítéletek indokolásának helyességét, azonban ezt az Alkotmánybíróság jelen ügyben, mint szakjogi kérdést nem is vizsgálhatta.
- [34] Jelen ügy tekintetében a fentiek alapján tehát az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a támadott ítéletek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányellenesség kételvét, és az ügygel összefüggésben olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés sem azonosítható, amelynek tisztázását az Alkotmánybíróság (mint korábban még nem tisztázott) indokoltnak tartana.
- [35] Az alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek.
- [36] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjának, valamint a 27. § (1) bekezdés a) pontjának továbbá, az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/119/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3423/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla Mf.II.30.065/2022/6. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte a Zalaegerszegi Törvényszék mint munkaügyi bíróság 11.M.70.012/2022/9. számú ítélete, valamint a Pécsi Ítéltábla Mf.II.30.065/2022/6. számú, az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2001 áprilisától közszolgálati jogviszonyban állt az alperesi jogelődnél, amelynél beléptető rendszert, illetve videómegfigyelő rendszert kezdtek el használni, amiről azonban a munkáltató nem tájékoztatta megfelelően foglalkoztatottakat. A munkáltatónál a munkaidővel történő visszaélés gyanúja miatt belső ellenőrzést folytattak, melynek alapján megállapították, hogy az indítványozó – a róla készült felvételek alapján – többször főbejárati kártyahasználat nélkül távozott el munkaidőben a munkahelyéről. Ezt követően az indítványozó kormányzati szolgálati jogviszonyát méltatlanság címen, azonnali hatályú felmentéssel megszüntették. Munkaügyi perben, mind az elsőfokon, mind a másodfokon eljáró bíróság megállapította, hogy a felmentés indokolásában szereplő kötelezettségszegések nem alkalmasak a méltatlanság megállapításához, az alperesi jogelőd nem a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseinek megfelelő felmentési jogcím alapján szüntette meg az indítványozó kormányzati szolgálati jogviszonyát, továbbá a bíróságok átalánykártérítést ítélték meg az indítványozó javára. A jogerős ítéletet felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletével a Kúria hatályában fenntartotta (Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 40. és 42. sorszámú végzésével kijavított 2.M.227/2016/36. számú ítélete, Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Kf.650157/2020/5. számú ítélete, a Kúria Mfv.X.10.180/2020/4. számú ítélete).
- [3] Ezt követően az indítványozó közszolgálati jogviszonnyal összefüggő személyiségi jogsértés iránt indított perben végleges keresetében sérelemdíj és annak kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest, kérte továbbá az alperes marasztalását a perköltségben. Kereseti követelését részben a képmáshoz való jog, részben pedig a jóhírnév sérelmére alapította az alperesi jogelőd által jogellenesen készített, tárolt, valamint használt videófelvetelek miatt. Az ügyben eljáró bíróságként kijelölt Zalaegerszegi Törvényszék 11.M.70.012/2022/9. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az elsőfokú ítéletet a Pécsi Ítéltábla Mf.II.30.065/2022/6. számú ítéletével helybenhagyta.
- [4] E bírói döntéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó sérelmezte, hogy bár szerrinte a bíróságok megállapították, hogy az alperesi jogelőd munkáltató jogszerűtlen módon készített, illetve tárolt felvételeket, illetve ezzel kapcsolatban nem megfelelő tájékoztatást adott az indítványozónak, ami sértette az indítványozó képmáshoz való személyiségi jogát, de az eljáró bíróságok elutasították a személyiségi jog sérelmének megállapítására és az alperes sérelemdíj fizetési kötelezésére irányuló keresetét. Az indítványozó ezért úgy vélte, hogy az eljáró bíróságok nem döntöttek a kereseti kérelméről, ugyanis a törvényi kötelezettségükkel szemben nem foglaltak állást a perbe vitt jogáról, hanem csak az ítéletek indokolásában tettek róla említést. Alapvető alkotmányjogi jellegű kérdésként vetette fel ezért azt, hogy az eljáró bíróságok indokolatlanul figyelmen kívül hagyták a kereseti kérelmét, s így önkényes döntésükkel gyakorlatilag megvonták a bírósághoz való jogát. Az indítványozó állítása szerint az ilyen „ítéleti inkonzekvenca” sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését („tisztességes eljáráshoz való jog – bíróhoz való jog, valamint az indokolt bírói döntéshez való jog”) és az Alaptörvény 28. cikkét („önkényes jogalkalmazás tilalma”).

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett jogerős ítélettel zárult ügyben felperes volt, a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvannapos határidőben előterjesztett panaszában (a jogerős ítéletet az indítványozó jogi képviselője 2023. január 17-én vette át, az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton 2023. március 20-án nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható jogerős ítéletet támadta.
- [8] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény alapjogot nem rögzítő 28. cikke sérelmét is, melyre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.
- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a támadott bírói döntést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta, mert szerinte a kereseti kérelmét az eljáró bíróságok indokolatlanul figyelmen kívül hagyva utasították el. Állította, hogy az alperesi jogelőd jogellenes indokra hivatkozva szüntette meg a jogviszonyát fegyelmi eljárás helyett méltatlanságra hivatkozással, s ez szerinte alkalmas volt a személyiségi joga megsértésére és az alperes sérelemdíj fizetési kötelezésére, erre irányuló keresetét mégis elutasították az eljáró bíróságok.
- [11] A jogerős ítéletben a Pécsi Ítéltábla rámutatott: „A másodfokú bíróság a fellebbezés érveire figyelemmel azzal egészíti ki az elsőfokú bíróság indokait, hogy a jogellenes azonnali hatályú felmentés önmagában, többlet tényállási elem hiányában nem alapozza meg a jóhímv megsértésére alapított személyiségi jogvédelmet (Kúria Mfv.1.10.245/2018/4. szám)” (Indokolás [25]). A jogerős ítélet egyértelműen megállapítja: „A felperes részéről a munkahelye munkaidőben, szabálytalan módon történő elhagyása mint tényállítás a valóságnak megfelelt. Ennek értékelése és nem tényállítás volt az alperesi jogelőd részéről, hogy a felperesi magatartás alkalmas a jó közigazgatásba vetett bizalom rombolására, és így a tisztásra való méltatlanságának alátámasztására, amely következtetés, a felperesről és munkájáról alkotott értékítélet attól függetlenül nem valószínűsített meg jóhírnévsértést, hogy a jogviszony megszüntetésének ezt a módját a bíróság utóbb jogellenesnek találta. A személyiségi jogsértés hiánya pedig önmagában kizárja az arra alapított sérelemdíj iránti igény teljesítését.” (Indokolás [29]) A perben eljáró bíróság tehát indokolta döntését, a kereseti kérelem megalapozatlanságát, aminek alapján elutasította a keresetet, ilyen módon az indítványozó által állított „ítéleti inkonzekvenciára” sem lehetett következtetni.
- [12] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel”

{3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}

[13] Tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírói döntés felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

[14] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/677/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3424/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 26.Beüf.10.950/2022/4. számú és 26.Beüf.10.950/2022/9. számú végzése, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 582. §, 598. § és 605. §-a alaptörvény-elleneségének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. §-a és 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. március 23-án meghozott 6.B.30.318/2020/78. számú végzésével igazságügyi szakértőként rendelte ki az indítványozót egy folyamatban lévő büntetőügyben. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. szeptember 27-én meghozott 6.B.30.318/2020/113. számú végzésével a szakértő költségét – a 2022. szeptember 26-án benyújtott szakvéleményhez csatolt díjjegyzékkel egyezően – 589 000 Ft-ban állapította meg.
- [4] A végzéssel szemben a büntetőügy I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű és VI. rendű vádlottja, valamint védőik jelentettek be fellebbezést a szakértői díj eltúlzott mértéke miatt.
- [5] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. október 15-én meghozott 26.Beüf.10.950/2022/4. számú végzésével megváltoztatta az elsőfokú bíróság végzését és a szakértő részére 389 800 Ft szakértői díjat állapított meg. A másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló 3/1986. (II. 21.) IM rendelet 1. § (9) bekezdése alapján a díjjegyzékben feltüntetett díj megalapozottságát a bíróságnak vizsgálnia kell, mely kötelezettségének az elsőfokú bíróság nem mindenben tett eleget. A szakértő irattanulmányozás címén 45 munkaórát számolt el, mely a másodfokú bíróság álláspontja szerint az iratanyag terjedelme ellenére, a szakértői vizsgálat tárgyára tekintettel (híváslisták és cellainformációs adatok kigyűjtése, konvertálása, táblázatba rendezése) eltúlzott, így azt 20 munkaórára mérsékelte.
- [6] Az indítványozó a másodfokú bíróság – díjmegállapítás tárgyában hozott, s ekként végleges másodfokú – döntésével szemben fellebbezést jelentett be. A fellebbezést a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfolyamodásban 2022. november 7-én meghozott és – miután a fellebbezési határidő fellebbezés bejelentése nélkül telt el – 2022. november 29-én véglegessé vált 26.Beüf.10.950/2022/9. számú végzésével mint törvényben kizártat elutasított.
- [7] 1.1. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék 26.Beüf.10.950/2022/4. számú és a 26.Beüf.10.950/2022/9. számú végzése, valamint a Be. 582. §-a, 598. §-a és a 605. §-a ellen.
- [8] Indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére hivatkozva indítványozta a végzések megsemmisítését, részint a fellebbezésről való tájékoztatás elmaradása és a másodfokú végzéssel szembeni fellebbezési lehetősége hiánya miatt, részint azért, miszerint a Be. rendelkezései (582. §, 598. §, 605. §) alaptörvény-ellenesek, ugyanis nem tartalmazznak a szakértőkre rendelkezéseket, és nem engedik meg a másodfokú végzéssel szembeni fellebbezést.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Ehhez képest az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [10] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. §-ára és 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [11] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó határidőn túl terjesztette elő indítványát, azonban az Alkotmánybíróság a 2023. március 3-án meghozott

IV/2948-5/2022. számú egyesbírói végzésével helyt adott az indítványozó 2023. január 3-án előterjesztett igazolási kérelmének.

- [12] 2.2. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntéssel szemben lehet benyújtani.
- [13] Ezzel szemben az indítványozó szakértői díjmegállapító végzésekkel szemben nyújtott be indítványt, mely döntések azonban nem tárgyai alkotmányjogi panaszoknak, a következők szerint.
- [14] Az Alkotmánybíróság több döntésében kifejtette, hogy „[a]z Abtv. rendszertani értelmezéséből – a jogalkotói szándékra is tekintettel – az következik, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben az eljárás folyamán hozott bírósági határozatokkal szemben nincs lehetőség alkotmányjogi panasz benyújtására. Alkotmányjogi panasz keretében kizárólag az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók” {vö. 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság követi, így jelen ügyben is megerősíti azt a gyakorlatát, miszerint „az Abtv. 27. § első fordulata szerinti érdemi döntés, így alkotmányjogi panasz tárgya lehet a büntetőeljárásban hozott döntések közül a vád tartalmi elbírálásáról, illetve a büntetőjogi felelősségről szóló határozat, azaz az ügydöntő határozatok közül a bűnösséget megállapító és a felmentő ítélet. Az ügydöntő végzések – a tárgyalás mellőzésével hozott végzés és az eljárást megszüntető végzés – nem tekinthetők az Abtv. szerinti érdemi döntésnek, azonban ezek a határozatok is vizsgálhatók alkotmányjogi panasz keretében, mert megfeleltethetők az Abtv. 27. § második fordulatának, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek.” {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [21]–[22]}.
- [16] A bírósági eljárást befejező egyéb döntés (Abtv. 27. § második fordulata) kritériumainak megfeleléség vonatkozásában az Alkotmánybíróság esetről esetre vizsgálja a) az indítványozó büntetőeljárásban betöltött szerepét, b) a támadott döntés tartalmát, c) az eljárásra gyakorolt hatását.
- [17] Ehhez képest a támadott szakértői díjmegállapításról szóló végzés érdemben sem a vádról, sem a vád alapján folyó eljárás lezárásáról nem dönt. Másképpen szólva sem a büntetőeljárást nem zárja le, sem a szakértő büntetőeljárásban betöltött alanyi pozícióját nem érinti, a büntetőeljárásnak továbbra is alanya (részvevője) marad {vö. 3377/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [18]–[23]; 3078/2022. (II. 25.) AB végzés, Indokolás [10]–[13]; 3060/2019. (III. 25.) AB végzés, Indokolás [9]–[11]}.
- [18] Az indítványozó büntetőeljárásban betöltött szerepe, a támadott döntés tartalma és eljárásra gyakorolt hatása alapján a szakértői díjmegállapításról szóló bírói döntés nem minősül sem az ügy érdemében hozott bírósági döntésnek, sem az eljárást befejező egyéb döntésnek.
- [19] Következésképpen a bírósági végzésekkel szemben bejelentett alkotmányjogi panasz nem felel meg a törvényi feltételeknek, az Abtv. 27. §-a értelmében annak érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [20] 2.3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján bejelentett alkotmányjogi panasz a befogadás feltételeinek megfelel-e.
- [21] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [22] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszindítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.
- [23] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján bejelentett alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek a következők szerint nem felel meg.
- [24] Az indítvány nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések milyen okból ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való és a jogorvoslatihoz való joggal. Mindezek a hiányosságok az Abtv. rendelkezései és az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványt elem elbírálásának akadályát képezik {3224/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [14]; 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések egyébként éppen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz és a (7) bekezdés szerinti jogorvoslatihoz való jogot biztosítják a büntetőeljárásban az arra jogosultak számára; valamint a jogorvoslati joghoz kapcsolódóan biztosítják a másodfokú bíróság számára a felülbírálat és ebből következően a hibák kijavításának, korrekciójának lehetőségét.

- [26] Az indítványban foglaltak kapcsán megjegyzi az Alkotmánybíróság, miszerint a Be. 588. § (1) bekezdése alapján a törvényben kizárt fellebbezést az elsőfokú bíróság elutasítja; a Be. 614. § (1) bekezdése értelmében pedig a másodfokú bírósági eljárásban (ekként elsőfolyamodásban hozott) olyan nem ügydöntő végzéssel szemben bejelentett fellebbezésre, amely ellen az elsőfokú eljárásban jogorvoslatnak lenne helye, a LXXXI-LXXXIV. Fejezetben foglaltakat kell a 614. § (2)–(4) bekezdésében foglalt eltérésekkel alkalmazni. Jelen esetben a 614. § (2)–(4) bekezdése szerinti eltérések közömbösek. Ekként a Fővárosi Törvényszék a másodfokú végleges döntés elleni fellebbezést a törvényben biztosított jogorvoslat alapján, illetve nyomán eljárva intézte el (amint ez a támadott bírósági végzések hivatkozásában is nyomon követhető).
- [27] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2948/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3425/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Bf.III.55/2021/11. számú végzése és a Kúria Bfv.I.50/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Székesfehérvári Törvényszék a 2021. május 21-én kihirdetett 4.B.31/2020/44. számú ítéletével az indítványozót szexuális erőszak bűntettében és gyermekpornográfia bűntettének kísérletében mondta ki bűnösnek. Ezért őt a bíróság halmazati büntetésül 6 évi fegyházbüntetésre, a foglalkozástól végleges hatályú eltiltásra és a közügyektől 6 évi eltiltásra ítélte.
- [4] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség súlyosítás érdekében, az indítványozó védője elsődlegesen hatályon kívül helyezés, másodlagosan felmentés, harmadlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést, valamint bizonyítási indítvánnyal élt.
- [5] A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2021. október 6-án meghozott Bf.III.55/2021/11. számú végzésével helybenhagyta a törvényszék ítéletét.
- [6] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem vétett, indokolási kötelezettségének eleget tett, a megállapított tényállás megalapozott, a bizonyítékokat logikai hibáktól mentesen értékelte és a bűncselekmények minősítése is helyes. A másodfokú bíróság a védő bizonyítási indítványait elutasította, mivel azok a tényállás megállapításához nem szükségesek, továbbá egy részüket a védő már az elsőfokú eljárásban is előterjesztette.
- [7] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be. Kifejtette, hogy a jogerős ítéleti tényállás megalapozatlan, súlyosan iratellenes, a bizonyítékokat a bíróságok nem megfelelően értékelték, továbbá álláspontja szerint a tényállásban rögzített adatok alapján nem lehet eldönteni, hogy a jogerős ítéletben megállapított bűncselekmények törvényi tényállási elemei megvalósultak-e. Ezért – álláspontja szerint – törvénysértő a minősítés és a bíróságok törvénysértő büntetést szabtak ki az indítványozóval szemben.
- [8] A Kúria a 2022. szeptember 20-án meghozott Bfv.I.50/2022/7. számú végzésével hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet. A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvány részint törvényben kizárt, részint alaptalan. Törvényben kizárt, mivel a felülvizsgálat a jogerős ítélettel szembeni jogi, nem pedig ténybeli kifogások érvényesítését biztosítja, felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható.
- [9] A Kúria – a védő bűncselekményi minősítésre vonatkozó kifogása kapcsán – megállapította, hogy a bíróságok helyesen minősítették a terhelt cselekményeit. A nemi szabadság, önrendelkezés lényege, hogy a mással kapcsolatba lépés szabad akaratképződés, kényszermentes külső cselekvés következménye, tehát önkéntes. Ekként pedig az önkéntesség bárminemű hiánya egyben a nemi szabadság sérelmét is jelenti. Az irányadó tényállás alapján pedig egyértelműen megállapítható, hogy sértetti beleegyezés nem történt, a sértett a bűncselekmény észlelésére állapota miatt nem volt képes, így nyilvánvalóan hozzájárulását sem adhatta, a tiltakozását pedig – amint az állapota ezt lehetővé tette – rögtön kifejezte. A Kúria megállapította továbbá, hogy a bíróságok helyesen minősítették a terhelt másik cselekményét gyermekpornográfia bűntette kísérletének, a kiszabott büntetés nem törvénysértő, eljárási szabálysértést pedig a bíróságok nem vétettek, így hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet.
- [10] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Győri Ítéltábla Bf.III.55/2021/11. számú végzése és a Kúria Bfv.I.50/2022/7. számú végzése ellen.

- [11] Indítványában az Alaptörvény II. cikk, a XV. cikk (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseinek sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [12] Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való joga azért sérült, mert az eljáró bíróságok az indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, a megállapított tényállás egyes elemei tévesek, a bizonyítékokat nem megfelelően értékelték.
- [13] Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog sérelmét is állítja, mert az eljáró bíróságok a védő bizonyítási indítványait elutasították.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslat-hoz való joga azáltal sérült, hogy a másodfokú bíróság és a Kúria nem reagált a fellebbezésben és a felülvizsgálati indítványban foglalt minden védői érvre.
- [15] Az indítvány szerint az Alaptörvény II. cikk és XV. cikk (2) bekezdése is sérült azáltal, hogy az ügyben eljáró szakértő szakvéleményében szerepel, hogy az indítványozót látens homoszexualitás jellemez.
- [16] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [17] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [18] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Alkotmánybíróság a 2023. február 14-én meghozott IV/164-5/2023. számú egyesbírói végzésével az indítványozó igazolási kérelmének helyt adva megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett.
- [19] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdése vonatkozásában megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [20] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II. cikk és XV. cikk (2) bekezdése sérelmét állító része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában, valamint a 27. §-ban meghatározott feltételeknek. Az indítvány ebben a részében kizárólag az Alaptörvény rendelkezését jelöli meg, azonban nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a megjelölt rendelkezések pontosan miért és milyen összefüggésben sérültek volna. Mindezek a hiányosságok az Abtv. és rendelkezései, továbbá az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványi elem érdemi elbírálásának akadályát képezik {3019/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [23]–[24]; 3244/2022. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [21] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [22] Az indítványozó az alapügyben hozott – az elsőfokú bíróságnak az indítványozó bűnösségét kimondó ítéletét helybenhagyó – másodfokú végzést, valamint a jogerős ítéletet hatályában fenntartó felülvizsgálati eljárásban hozott végzést támadta, mely döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek.
- [23] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben vádlott volt.
- [24] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [25] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy ügyében a másodfokú bíróság és a Kúria indokolási kötelezettségének nem tett eleget, a XXVIII. cikk (3) bekezdése sérült azáltal, hogy a védője bizonyítási indítványait a másodfokú bíróság elutasította, továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogorvoslat-hoz való joga is sérült, mivel a másodfokú bíróság és a Kúria nem reagált minden – a fellebbezésben és a felülvizsgálati indítványban foglalt – védői érvre.
- [26] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése olyan alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {vö. 3154/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 5/2020. (I. 29.) AB végzés, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alap-

- ján a döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes bírósági eljárás konkrét ismérveit. Így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik {vö. 3294/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [55]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [27] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az indokolási kötelezettség megsértésének állításával részletezte az elsőfokú eljárással és döntéssel szemben felhozott, valójában az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységével kapcsolatos kifogásait, melyekre (az iratokból kitűnően) a másodfokú bíróság a határozata indokolásában kitért, illetve azokkal foglalkozott. Az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül nem értékelhető alkotmányos kérdésként önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [24]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok – az indítványozó állításával ellentétben – első- és másodfokon is részletes indokát adták a bizonyítékértékelő tevékenységüknek (elsőfokú ítélet, Indokolás [17]–[112], másodfokú ítélet, Indokolás [17]–[20] és [22]–[31]).
- [28] Az indítványozónak az a kifogása, miszerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdés szerinti védelemhez való jogot sérti, hogy a bíróság nem ad helyt a védelem bizonyítási indítványának – viszont a bizonyítási indítvány elutasításának indokairól a döntésében számot ad – nem vet fel olyan bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amely alapján az alkotmányjogi panasz a befogadhatósági feltételeknek megfelelné {vö. 3224/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az első- és másodfokú bíróság határozatának indokolása számot adott arról, hogy a védő bizonyítási indítványainak miéért nem adott helyt (elsőfokú ítélet, Indokolás [110]–[111], másodfokú ítélet, Indokolás [21] és [32]–[33]).
- [29] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslati eljárásokra terjed ki. Vagyis azt a követelményt támasztja, hogy az elsőfokon meghozott bírósági döntésekkel szemben magasabb bírói fórumhoz lehessen fordulni {vö. 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Mindezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság jelen ügyben is megállapítja, hogy az indítványozó jogorvoslati jogát a bíróságok nem zárták ki, az elsőfokú döntéssel szemben fellebbezéssel (a jogerős döntéssel szemben felülvizsgálati indítvánnyal is) élhetett. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét önmagában az nem veti fel, hogy a védelmi fellebbezésben foglaltaknak nem adnak helyt a bíróságok. A másodfokú bíróság és a Kúria az indokolási kötelezettségének ebben a körben szintén eleget tett, részletesen kifejtetve, hogy a védő fellebbezésében és felülvizsgálati indítványában foglaltakat miért nem fogadja el (másodfokú ítélet, Indokolás [38]–[41], Kúria végzése, Indokolás [37]–[73]).
- [30] Az indítványozó alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének sérelme címén valójában és kizárólag az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikája. Az indítványozónak a bírói döntés ellenében felhozott kifogásai törvényességi, szakjogi tárgyúak, a bírói mérlegelés támadását célozzák.
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [32] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszoniczné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/164/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3426/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.073/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Litresits András ügyvéd által képviselt sportszövetség indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria Gfv.VI.30.073/2022/7. számú végzésével, a Fővárosi Ítéltábla 8.Pktf.90.028/2021/5. számú végzésével, valamint a Fővárosi Törvényszék 124.Pkt.30.017/2018/27. számú végzésével szemben. Álláspontja szerint a támasztott döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott döntések a következők.
- [3] A Fővárosi Törvényszék 2021. június 25-én meghozott 124.Pkt.30.017/2018/27. számú végzésével az indítványozóval szemben kezdeményezett törvényességi felügyeleti eljárásban az indítványozót pénzbírság megfizetésére kötelezte. A Fővárosi Ítéltábla 2021. november 4-én meghozott 8.Pktf.90.028/2021/5. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta. A Kúria 2022. október 4-én meghozott Gfv.VI.30.073/2022/7. számú végzésével a jogerős döntést részben – az indítványozó elnevezésével kapcsolatban – hatályon kívül helyezte, és e körben a törvényességi felügyeleti eljárást megszüntette. Egyebekben a Kúria a másodfokú végzést hatályában fenntartotta azzal, hogy az indítványozót kötelezte az alapszabálya módosítására, a törvényes működés helyreállítására érdekében.
- [4] Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [5] 1.1. Az autósporttal foglalkozó, országos sportági szakszövetséggé működő jogi személy törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását kérelmezte a szintén autósport tevékenységgel foglalkozó indítványozó jogi személlyel szemben.
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével 300 000 forint pénzbírság megfizetésére kötelezte a kérelmezett indítványozót, egyben elutasította a kérelmező kérelmét abban a részében, ami a korábban meghozott bírósági határozatok által meghatározott kötelezettség elmulasztására vonatkozott. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kérelmező az autósportágban kizárólagos jogokat gyakorol, megállapítja a sportág szabályrendszerét és azt folyamatosan fejleszti. Egyben megállapította, miszerint a kérelmezett indítványozó viszont ezzel szemben nem bizonyította, hogy az általa megjelölt nemzetközi szervezet, az IHRA a gyorsulási sport esetében nemzetközi hatókörű és tagságú irányító szervezet, a sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Sport tv.) 28. § (2) bekezdés *b)* pontjának megfelel, és azt sem, hogy az IHRA tagja.
- [7] A Sport tv. 20. § (3) bekezdése alapján egy sportágban csak egy szakszövetség működhet, ezért a kérelmezett indítványozó autósportági szakszövetségi jogokat nem gyakorolhat, saját versenyrendszert, versenyszabályzatot az autósport területén nem alkothat, sportrendezvényeket nem szervezhet. Mivel a kérelmezett indítványozó elnevezésében és alapszabályában is megnevezett sportok nem minősülnek önálló sportágnak, sportági szövetséggé nem tüntetheti fel magát. Emellett a Sport tv. 21. § (2) bekezdése a szakszövetséget jogosítja fel egyedül elnevezésében a magyar megjelölésre, Magyarország címerének és zászlajának használatára. Ezért a kérelmezett indítványozó elnevezése jogsértő, és nem felel meg a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Cnytv.) 36. § (2) bekezdése szerinti névvalódiság elvének. A bíróság megállapította továbbá azt is, hogy a törvényes működés helyreállítása érdekében szükséges a létesítő okirat módosítása.
- [8] 1.2. A kérelmezett indítványozó fellebbezést nyújtott be az elsőfokú bíróság végzésével szemben. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének fellebbezést rendelkezősét helybenhagyta. Végzésében megállapította, hogy az ügyben eldöntendő kérdés az volt, hogy a gyorsulási sportág létezik-e, és elhatárolható-e az autó-

sporttól, melyet a kérelmező nyilvántartásba vétele miatt nem helytelen sportágnak nevezni. A végzésben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság helyesen emelte ki, hogy a Sport tv. 65. § (4) bekezdése az autóval végzett sporttevékenység rendezvényét csak a szakszövetség hozzájárulásával engedi megtartani. Kiemelte, hogy az autósport és a gyorsulási autósport egyaránt versenysportok; annak meghatározásában, hogy sportágak-e, olyan egyedi mérlegelésnek van szerepe, amely figyelembe veszi a sport eszközeinek – az autók és pályák – tulajdonságait, valamint a versenyek szabályait, az engedélyekre, az egészségügyi, balesetvédelmi előírásokra és a versenypályákon alkalmazandó szabályokra kiterjedően. E körben helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a kérelmezett indítványozó nem bizonyította a gyorsulási sport önálló sportág jellegét. Mind az FIA Nemzetközi Sportkódexe tartalmazza a gyorsulási verseny és a szlalom definícióját, mind a kérelmező alapszabályának 2. melléklete felsorolja ezeket a versenyfajtákat, erre figyelemmel megállapítható, hogy az autósportban rendeznek gyorsulási versenyeket. Egyebekben a kérelmezett indítványozó csupán általánosságban hivatkozott a sportágot meghatározó jegyekre, idetartozóan a szabályokra, anélkül, hogy érdemben bemutatva volna a gyorsulási autóversenyek eltérő szabályait.

- [9] 1.3. A jogerős bírósági döntéssel szemben a kérelmezett indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a jogerős végzést a kérelmezett indítványozó elnevezésével kapcsolatban előterjesztett törvényességi felügyeleti eljárás iránti kérelmet érintő részében hatályon kívül helyezte, és a törvényességi felügyeleti eljárás ebben a körben megszüntette. Egyebekben a jogerős végzést hatályában fenntartotta.
- [10] A Kúria megállapította, hogy ugyan a Cnytv. 36. §-a és 21. §-ának (3) és (4) bekezdése alapján a nyilvántartó bíróság köteles volt vizsgálni a nyilvántartásba vételi eljárás során, hogy a kérelmezett szervezet bejegyezni kért neve megfelel-e a jogszabályi követelményeknek, a szervezet bejegyzését követően kérelem alapján indult törvényességi felügyeleti eljárás keretében ilyen vizsgálatra viszont már nem volt lehetőség. Ezt ugyanis a Cnytv. 71/B. §-ának (2) bekezdése annak kimondásával kizárja, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás nem terjed ki olyan ügyre, amelyben más bírósági eljárásnak – adott esetben így a Ptk. szerinti perindításhoz – van helye. Ebből fakadóan az ügyben eljáró bíróságok egyike sem vizsgálhatta volna a szervezet bejegyzett elnevezését, a névviselés jogszerűségének perre tartozása miatt. E részében a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatására irányuló kérelem hivatalból való elutasításának, a törvényességi felügyeleti eljárás megindítását követően pedig az eljárás hivatalból történő megszüntetésének volt helye.
- [11] A Kúria megállapította továbbá, hogy a kérelmezett indítványozó által megjelölt körülmények egyike sem jelentette akadályát a törvényességi felügyeleti eljárás iránti kérelem érdemi elbírálásának: az ügyben elsőfokon eljáró bíróság illetékessége a kérelmezett budapesti székhelyre tekintettel fennállt, miként a kérelmező perbeli legitimációja is, illetve a kérelmezővel szembeni törvényességi felügyeleti eljárás nem jelentette akadályát a kérelmezett indítványozóval szembeni törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésének. A Kúria is rámutatott, hogy adott sportágban egyidejűleg mindkét vizsgált sportszövetség nem működhet: azonos tárgyú, ennélfogva egymást átfedő feladataikat, jogosultságaikat egymással párhuzamosan egyazon sportágban nem gyakorolhatják, ami világosan kitűnik a Sport tv. 28. § (2) bekezdéséből. Nem járt továbbá tiltott szervezeti változással (azaz nem egyesületi típusú átalakulás) a kérelmező szakszövetségként utóbb elismert státusza. Az indítványozó megalapozatlanul hivatkozott a jogerős végzés megalapozatlanságára, a bizonyítékok téves mérlegelésére és az indokolási kötelezettség megsértésére is, az elsőfokú bíróság érdemben, kimerítően vizsgálta és részleteire menően feltárta a jogsértést. A jogerős végzésnek továbbá nem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája sem, így a végzésben nincs iratellenesség, logikai ellentmondás, avagy nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés.
- [12] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Gfv.VI.30.073/2022/7. számú végzése, a Fővárosi Ítéletábrta 8.Pktf.90.028/2021/5. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 124.Pkt.30.017/2018/27. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [13] Álláspontja szerint tisztességtelen és a józan észbe ütközik a pénzbírság kiszabása olyan érthetetlen módosítások (hiánya) miatt, amelyeket egy korábbi eljárás során már teljesítettek, továbbá mivel a törvényességi felügyeleti eljárást már a kérelem benyújtásakor meg kellett volna szüntetni.
- [14] Sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy a Fővárosi Törvényszék járt el az ügyben, miközben álláspontjuk szerint a Miskolci Törvényszéknek volt illetékessége. A Kúria által hivatkozott Cnytv. 71/A. § (4) bekezdése a nyilvántartást vezető bíróság illetékességét állapítja meg, hasonlóképpen a Cnytv. 1. § (1) bekezdésének utolsó fordulatához, de a nyilvántartást vezető bíróság nem azonos a Cnytv. 1. § (2) bekezdésében rögzített szervezet székhelye szerinti bírósággal. Esetében ugyanis a nyilvántartó bíróság a Miskolci Törvényszék, így ez a bíróság jogosult a törvényességi felügyeletet gyakorolni.

- [15] Mindezeket túl több jelentős tény is hiányzik a Kúria által megállapított tényállásból, így az, hogy a kérelmezőt nyilvántartásba vevő végzést egyik eljárásban sem mutatták be, így nem nyert igazolást, hogy a kérelmező országos sportági szövetségként nyújtotta-e be kérelmét, emellett jogszerűen nem is lehetett volna országos sportági szövetségként nyilvántartásba venni. Emellett iratellenesen, hivatalból is ismert közhiteles adatok ellenére jutott arra a következtetésre a bíróság, hogy a kérelmező országos sportági szövetség. Tévesen rögzítette a Kúria, hogy az indítványozó országos sportági szövetségként történő nyilvántartásba vételét a Debreceni Ítéltábla elutasította, ugyanis szakszövetségi jogokkal rendelkező országos sportági szövetségként kérte a nyilvántartás módosítását, nem pedig országos sportági szövetségként. Emellett korábbi bírósági döntések már megállapították, hogy a gyorsulási sportág önálló sportág. Hivatkozik továbbá arra, hogy a Sport tv.-ből és az Európai Sport Charta rendelkezéseiből is megállapíthatóan önálló sportág a gyorsulás, az pedig, hogy az autósport egységes sportág lenne, életszerűtlen, az ugyanis egy gyűjtőfogalom.
- [16] Az indítványozó szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot az is, hogy úgy értékelték a hátrányukra azt, miszerint nem támasztották alá az IHRA nemzetközi hatókörű és tagságú irányító szervezet jellegét, hogy a bíróság nem kérte a tőlük ennek igazolását.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érinthez, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [18] 3.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be jogi képviselő útján, az indítványozó az ügy kérelmezettjeként érintettnek minősül. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény indítványozó szerint sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [19] Az indítványozó megjelölte továbbá az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolta, hogy a sérelmezett bírói döntések álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírói döntések – közigazgatási határozatokra is kiterjedő – megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [20] A támadott döntések az ügy érdemében hozott döntések és az indítványozó számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre.
- [21] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel nem konjunktív, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [vö. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogának, illetve az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére hivatkozott.
- [23] Önmagában az Alaptörvény 28. cikke szerinti – bíróságoknak címzett – értelmezési szabály nem tekinthető olyan, Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]]. E szabály ugyan természetes egységet alkot az indítványozó által is hivatkozott Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, a jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása ugyanis minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek. Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén [ilyen feltétel lehet az indokolási kötelezettség megsértése, a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat figyelmen kívül hagyása, és a más hatályon kívül helyezett jogi normákon alapuló bírósági gyakorlat felhívásának együttese ld. 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]] állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét, a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás ugyanis önmagában nem alapozza meg az alkotmányelle-

- nességet {3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]; 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [25]–[28], 3362/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [21], 3004/2023. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [24] Hasonlóképpen nem alapozza meg az alaptörvény-ellenességet a vélt jogsértő jogértelmezés sem, melyhez nem társul a tisztességes eljárás, vagy valamely más alapjog sérelme. A tisztességes eljárás iránti elvárás lényegét tekintve az, hogy a felet ne érje – a bírói döntés diszkrecionális jellegén túlmenően – meglepetés. Bármely eljárásban a törvény, illetve a törvényben foglaltak ismerete és a bírói diszkrecionalitás törvény adta lehetősége alapján kalkulálhat az érintett. Az ebbe a keretbe nem illeszkedő jogalkalmazás váratlansága (s így az arra való felkészülés esélytelensége) az, aminek megnyilvánulása sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot {3118/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben azt állapította meg, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában valójában és kizárólag a bíróság jogértelmezését kifogásolta és kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírósági határozatokat az indítványozó szerinti jogértelmezéssel, törvényességi indokok alapján semmisítse meg. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszakkal már nem orvosolható {ld. pl. 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [26] Jelen ügyben az indítványozó által részletezett, s ekként előterjesztett hivatkozásokat az eljáró bíróságok megvizsgálták, mind az eljárásgátló akadályok, mind pedig az anyagi jogi jogértelmezési kérdéseket illetően. Mindezekre vonatkozóan pedig az indítvány nem tartalmazott olyan, a sérelmezett törvényértelmezésen túlmutató, alkotmányjogilag is értékelhető indokolást, mely megalapozhatta volna az ügy érdemi vizsgálatát. Az indítványnak nincs olyan érve, ami valószínűsítene, hogy az eljáró bíróságok perjogi cselekvése, avagy jogértelmezése eleve esélytelenné tette volna perbeli igényének érvényesítését.
- [27] A tényállás megállapítása, a bizonyítás indítványozó által hivatkozott hiányos, illetve elégtelen volta pedig nem képezi alkotmánybírósági eljárás tárgyát. Az Alkotmánybíróság ugyanis bizonyítási tevékenységet nem végez, a tényállás körében az alapul fekvő döntés megállapításait veszi figyelembe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e. Az Alkotmánybíróság azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogszabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat, a jogalkalmazó feladata {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]; 3397/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [42]}.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/147/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3427/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.444/2022/15. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Csikász Levente ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában – a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.444/2022/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel véleménye szerint az ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében, a T) cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó természetes személy – a perbeli alperes – és felperesek között közös tulajdon megszüntetése iránt indult per.
- [5] A pert megelőzően a felperesek mint kérelmezők 31017/N/306/2021. szám alatt előzetes bizonyítás elrendelése iránti nemperes eljárást kezdeményeztek a közjegyző előtt. Az eljárás során a közjegyző GÁ igazságügyi szakértőt rendelte ki a felek közös tulajdonát képező ingatlan forgalmi értékének meghatározására. A szakvélemény elkészültét követően a felperesek jogi képviselőik útján a 2021. szeptember 9. napján kelt levelükben a közös tulajdon megszüntetése érdekében ajánlatot tettek az indítványozónak. Az indítványozó a 2021. október 8. napján kelt levelében foglaltak szerint a szakvéleményt nem fogadta el, mivel az nem vette figyelembe az ingatlanon meglévő bérleti szerződést, ami annak tartalmi kialakítása miatt releváns terhelést jelent és ez érdemi kihatással van az ingatlan forgalmi értékére. Az alperes kiemelte, hogy a saját tulajdoni hányadát nem kívánja értékesíteni a felperesek részére, ám a felperesek tulajdoni hányadát meg kívánja majd vásárolni, mely kérdésre az indítványára kirendelendő újabb szakértő véleménye után kívánt visszatérni.
- [6] Az elsőfokú eljárásban a felperesek az ingatlan forgalmi értékét közjegyző előtti előzetes bizonyítás iránti nemperes eljárás során kirendelt GÁ igazságügyi szakértő szakvéleményével kívánták bizonyítani, mely szakvéleményt a keresetlevelük mellékleteként csatolták. A törvényszék felhívására a felperesek a 4. sorszám alatti beadványukban indítványozták, hogy a törvényszék a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 306. § (1) bekezdése szerint a GÁ igazságügyi szakértő által készített szakvéleményt, mint más hatósági eljárásban kirendelt szakértő által készített igazságügyi ingatlanforgalmi szakvéleményt vegye az eljárás során figyelembe és értékelje. A törvényszék a felperesek indítványának az 5. sorszám alatti végzésében helyt adott és a szakvéleményt a peranyag részévé tette.
- [7] Az alperes a szakvélemény kiegészítését indítványozta, a szakvéleményre vonatkozóan a szakértőhöz kérdések feltevését indítványozták mind a felperesek, mind az alperes. A szakvélemény írásbeli kiegészítését követően az alperes indítványára a törvényszék a szakértőt tárgyaláson is meghallgatta.
- [8] A Miskolci Törvényszék 2022. október 27-én kelt 25.P.21.289/2021/53. számú ítéletében a feleknek a Miskolc belterületén található kivett vendéglátóegység, udvar, bormúzeum megnevezésű ingatlanon fennálló közös tulajdonát megszünteti akként, hogy az I. rendű felperes 20/100 tulajdoni hányadát, valamint a II. rendű felperes 20/1000 tulajdoni hányadát az indítványozó alperes tulajdonába adta és kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. és a II. rendű felperesek számára személyenként 22 740 000 Ft összeget.
- [9] A bíróság ítélete indokolásában kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:84. § (1) bekezdése alapján az elsődleges kereseti kérelem szerint a bíróság az indítványozót jogosította fel a megváltásra, mivel a közös tulajdon megszüntetésének ezen módjában a felek egyetértettek;

továbbá az ingatlanban működő éttermet az indítványozó alperes ügyvezetése alatt működő és részben tulajdonában álló gazdasági társaság üzemelteti, így az alperesnek erősebb érdeke fűződik a tulajdonjog megszerzéséhez. A bíróság rámutatott, hogy a megváltási ár meghatározásakor a társtulajdonosok tulajdonában álló ingatlanrész forgalmi értékét a közjegyző előtti előzetes bizonyítás iránti nemperes eljárás során kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján határozta meg.

- [10] A bíróság rámutatott, hogy a perbeli esetben a felperesek a szakvélemény felhasználását indítványozó kérelmük előterjesztését megelőzően, már a keresetlevelük mellékleteként csatolták a más eljárásban kirendelt szakértő által készített szakvéleményt. A kérdéses szakvélemény azonban csak az indítvány előterjesztését követően, a törvényszék indítványnak helyt adó 5. sorszám alatti végzése meghozatalát követően vált a peranyag részévé, ezért lényegtelen az a momentum, hogy a szakvélemény csatolására már a keresetlevelé mellékleteként – még az indítvány előterjesztését megelőzően – sor került. A szakvélemény csatolásakor ugyanis az még a peranyag részévé nem vált és nem is vált volna azzá, ha a felperesek annak felhasználását nem indítványozták, illetve a bíróság az indítványnak helyt nem ad. A fentiekre figyelemmel az eljárás szabálytalansága a törvényszék álláspontja szerint nem állapítható meg, így a törvényszék az alperes eljárás szabálytalansága iránti kifogását a 24/I. sorszám alatti végzéssel elutasította.
- [11] Mivel a felperesek más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazását indítványozták, így a Pp. 302. § (5) bekezdése alapján ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nem volt helye magánszakértő alkalmazásának a perben, ezért a törvényszék a 24/11. szám alatti végzéssel az alperes magánszakértői vélemény benyújtását indítványozó kérelmét elutasította.
- [12] Az indítványozó alperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéletábrla 2023. március 30.-án kelt Pf.II.20.444/2022/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyta helyben, hogy az I. rendű felperes 20/100 tulajdoni hányadát, valamint a II. rendű felperes 20/100 tulajdoni hányadát adta az alperes tulajdonába.
- [13] Az indítványozó fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra – új szakértő kirendelésére – és új határozat hozatalára utasítását a Pp. 381. § szerint, valamint a felperesek kötelezését az első- és másodfokú eljárással felmerült költségei megfizetésére.
- [14] Az ítélet hatályon kívül helyezését indokoló eljárásjogi szabálysértésként állította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 263. § (1) bekezdését, 267. §-át, 268. § (1)–(2) bekezdéseit és 279. § (1) bekezdését sértve az általa csatolt magánszakértői véleményeket okirati bizonyítékként nem vette figyelembe. A kirendelt szakértő véleményét elsősorban másik szakértő véleménye teheti aggályossá, erre figyelemmel csatolt az elsőfokú eljárásban két magánszakértői véleményt. Az elsőfokú eljárás alatt felkért harmadik szakértő véleményét 2022. október 6. napján vette kézhez, azt csatolta fellebbezéséhez.
- [15] Sérelmezte, hogy habár a kirendelt szakértő nem rendelkezett egy speciális, az ingatlan értékét meghatározó területen kompetenciával, a Pp. 300. § (1), 302. § (1) és 315. § (1) bekezdését sértve indítványa ellenére az elsőfokú bíróság sem magánszakértői bizonyítást nem rendelt el, sem igazságügyi szakértőt nem rendelt ki. A szakértő nem vette figyelembe a bérleti jog értékcsökkentő hatását, – az indítványozó szerint – ezért szakvéleménye a Pp. 316. § (1) bekezdése szerint aggályos.
- [16] Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem zárta ki a felperesek által a Pp. 306. § (1)–(2) bekezdéseinek megsértésével bizonyítékként figyelembe venni indítványozott előzetes bizonyítási eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményét. A felpereseknek előbb indítványozniuk kellett volna a más eljárásban beszerzett szakértő véleményének felhasználását és azt csak a bíróság engedélyét követően csatolhatták volna be.
- [17] Az ítéletábrla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el, és azt megalapozatlannak találta.
- [18] Az ítéletábrla ítélete indokolásában többek között rámutatott: A Pp. a 265. § (1) bekezdéséből, 302. § (5) bekezdéséből, 306. § (4) bekezdéséből és 307. § (1) bekezdés a) pontjából következően a szakértői bizonyítás három egyenrangú módját szabályozza, melyek közül a bizonyító fél választ, választása egyúttal kizárja ugyanarra a szakkérdésre a másik két lehetőség alkalmazását (Kúria Pfv.20.728/2021/6. számú ítélet). A jogalkotónak a törvény indokolásában is egyértelműen megmutatózó szándéka volt a perhatékonyág elvének szem előtt tartásával annak kizárása, hogy a fél egy adott szakkérdés vonatkozásában egymással párhuzamosan, vagy egymást követően különböző módon igénybe vett szakértővel joghatályosan bizonyítson. A szakértői bizonyítás három egyenrangú módja párhuzamosan nem alkalmazható.
- [19] A Pp. 302. § (5) bekezdése kizárja a más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazását követően ugyanazon szakkérdésre magánszakértő alkalmazását, melyből következően a más eljárásban kirendelt szakértő véleményének aggályossá tételére sem alkalmazható magánszakértői vélemény a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény talaján kialakult gyakorlattal szemben.

- [20] A Pp. 302. § (5) bekezdésében írt tilalom nem kerülhető meg akként sem, hogy a Pp. 302. § (1) bekezdésének és az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvénynek megfelelő magánszakértői véleményt a fél okiratként kéri értékelni. A Pp. a magánszakértőt független és pártatlan szakértőként szabályozza, szakvéleményét bizonyítéknak tekinti, ha a szakvélemény nem vehető figyelembe, akkor azt nem csupán szakvéleményként, hanem egyéb bizonyítékként is figyelmen kívül kell hagyni. Tévesen hivatkozott ezért az alperes arra, hogy az általa becsatolt magánszakértői véleményeket okirati bizonyítékként kellett volna értékelni.
- [21] Rögzítette továbbá az ítéletábra, hogy az alperes által csatolt egyik magánszakértői vélemény sem felel meg a Pp. 303. § (2) bekezdésében írt követelményeknek, ezért magánszakértői véleményként való elfogadása ez okból is kizárt.
- [22] Az ítéletábra rámutatott, hogy a más eljárásban kirendelt szakértő véleménye annak kiegészítését követően nem hiányos, nem homályos, önmagával, más perbeli adatokkal nem ellentétes, helyességéhez egyéb okból sem fér nyomatékos kétség [Pp. 316. § (1) bekezdés], azt az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül fogadta el ítélezése alapjául.
- [23] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése az alperes által hivatkozott okokból nem volt indokolt, az ítéletábra ezért ítéletével – az ügy érdemét nem érintve – az elsőfokú ítéletet helybenhagyta (Pp. 382. §).
- [24] Az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megindult felülvizsgálati eljárásban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2023. június 28-án kelt Pfv.VII.20.626/2023/4. számú végzésével az alperes felülvizsgálati kérelmét visszautasította.
- [25] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszát.
- [26] Az indítványozó megítélése szerint a Debreceni Ítéletábra Pf.II.20.444/2022/15. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, a T) cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [27] Az alkotmányjogi panasz – összefoglalóan – az alábbiakat tartalmazza:
- [28] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság számára a per vitelére kötelező eljárásjogi szabályt állapít meg a Pp. 306. § (1) és (2) bekezdése, mely konkrétan és egyértelműen leírja, hogy milyen sorrendben lehet indítványozni a más ügyben kirendelt szakértő véleményének felhasználását.
- [29] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire nézve kötelezőek. Az indítványozó álláspontja szerint a fentiek alapján az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, a T) cikk (1) bekezdését valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogát sértette meg az ítéletábra döntése azzal, hogy az eljárásjogi garanciákat nem biztosította. A Debreceni Ítéletábra jogerős döntése alaptörvény-ellenes, mivel a számára kötelező jogszabályt nem alkalmazta, és helyette a jogszabálynak nem minősülő és tartalmilag ellentétes töretlen bírói gyakorlatra alapította az ítéletét, ezen felül törvényes és elfogadható okát nem adta a jogszabály mellőzésének. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy a *contra legem* jogalkalmazás a jogállamiság elvébe és a tisztességes eljáráshoz való jogba ütközik.
- [30] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság *contra legem* eljárása és ítélete súlyosan sértette a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvényben foglalt jogát. Kiemelte, hogy e körben az az elvárás a bíróság felé, hogy garantálja a jogszabályok érvényesülését és azokat (és jelen esetben konkrétan az eljárásjogi jellegű jogszabályt) az Alaptörvénynek megfelelően alkalmazza. Ez az elvárás azért is áll fenn, mert jogállami keretek között működik a bíróság. Az indítványozó megítélése szerint azonban a Debreceni Ítéletábra önkényesen járt el akkor, amikor az eljárásjogi jogkérdést egyértelműen rendező jogszabályi rendelkezést az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére nem alkalmazta, sőt, helyette a jogszabálynak nem minősülő és a mellőzött jogszabállyal ellentétes tartalmú bírói gyakorlatot alkalmazta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság által adott indoklás sem felel meg a tisztességesség követelményének.
- [31] Hivatkozott továbbá a 20/2017. (VII. 18.) AB határozat 23. pontjában írottakra, azzal, hogy az ott megfogalmazott megállapítás érvényes a jelen ügyben eljáró másodfokú bíróságra is, mivel azzal, hogy alapos ok nélkül figyelmen kívül hagyta a Pp. 306. § (1)–(2) bekezdését és 316. § (3) bekezdését és helyette az ezzel ellentétes bírói gyakorlatot alkalmazta, visszaélt a függetlenségével, önkényesen járt el, ami miatt sem az eljárása, sem a döntése nem lehet tisztességes és a jogállamiság alapelveinek megfelelő.
- [32] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [33] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [34] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjára [Abtv. 27. § (1) bekezdés] alapította.
- [35] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az 27. § (1) bekezdésére hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [36] A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.444/2022/15. számú ítéletét 2023. április 18-án töltötte le az indítványozó ügyvédje. Az alkotmányjogi panaszt 2023. május 9-én elektronikus úton nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.444/2022/15. számú ítélete az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [37] Az indítvány az 27. § (1) bekezdés *b*) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [38] 3.2. Az indítványozó természetes személy a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozatokkal összefüggésben megállapítható.
- [39] 3.3. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát [lásd hasonlóan pl. 3326/2022. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [2], [9], [10], [13]; 168/2018 (V. 16.) AB végzés, Indokolás [33]].
- [40] 3.4. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont első fordulata értelmében az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme.
- [41] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [42] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja szerint a kérelem határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [43] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított alaptörvényi rendelkezések egy része – az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és a T) cikk (1) bekezdése – nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak [lásd hasonlóan pl. 3183/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [24]].
- [44] A jogállamiság elvét az indítványozó csak kérelme alátámasztásaként jelölte meg, az ezen elvet tartalmazó cikkre való tartalmi hivatkozást nem lehet önálló indítványi elemnek tekinteni.
- [45] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában írott feltételnek e vonatkozásokban nem felel meg.
- [46] 4. Az Alkotmánybíróság tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írott tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog tekintetében vizsgálta a bíróság határozatával szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz befo-gadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [47] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [48] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.444/2022/15. számú ítélete tekintetében az Alaptörvényben biztosított tisztességes bírósági eljárás-hoz való joga vélt sérelmének lényegét abból vezette le, hogy – az indítványozó álláspontja szerint – a bíróság számára a pervezetésre vonatkozó kötelező eljárásjogi szabályt állapít meg a Pp. 306. § (1) és (2) bekezdése, mely konkrétan és egyértelműen leírja, hogy milyen sorrendben lehet indítványozni a más ügyben kirendelt szakértő véleményének felhasználását.
- [49] Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában rámutatott. „A kérdéses szakvélemény azonban csak az indítvány előterjesztését követően, a törvényszék indítványnak helyt adó 5. sorszám alatti végzése meghozatalát követően vált a peranyag részévé, ezért lényegtelen az a momentum, hogy a szakvélemény csatolására már a keresetlevél mellékleteként – még az indítvány előterjesztését megelőzően – sor került. A szakvélemény csatolásakor ugyanis az még a peranyag részévé nem vált és nem is vált volna azzá, ha a felperesek annak felhasználását nem indítványozták, illetve a bíróság az indítványnak helyt nem ad” (elsőfokú ítélet, Indokolás [33]).

- [50] Az indítványozó alkotmányjogi panasza szerint azonban a Debreceni Ítéltábla jogerős döntése alaptörvényellenes, mivel a számára kötelező jogszabály nem alkalmazta, és helyette a jogszabállyal ellentétes töretlen bírói gyakorlatra alapította az ítéletét. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy a *contra legem* jogalkalmazás a jogállamiság elvébe és a tisztességes eljáráshoz való jogba ütközik.
- [51] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [52] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozók egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését tartották alaptörvény-ellenesnek.
- [53] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [54] „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.” {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [55] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [56] Az Alkotmánybíróság ezúton is hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] bírósági joggyakorlat egységének biztosítása sem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [57] Az Alkotmánybíróság „[c]sak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. [...] [A] *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet. A *contra legem* jogalkalmazásnak egyben alkotmányellenesnek, azaz az Alaptörvénnyel ellentétesnek kell lennie (*contra constitutionem*)” {lásd 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38], megerősítette pl. 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [58] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem tekinti feladatának a bírósági jogalkalmazás felülvizsgálatát, csupán annak alkotmányos kereteinek betartását ellenőrzi, különös tekintettel a bírósági jogértelmezésnek az Alaptörvény 28. cikkében foglalt lényeges elemeire.
- [59] Az Alkotmánybíróság korábban már kimondta: „A pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja” {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]; 3255/2023. (VI. 9.) AB végzés Indokolás [24]}.
- [60] A jelen ügyben a panaszban foglaltak alapján nincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy ezek az együttes feltételek a panaszra okot adó esetben az Ítéltábla kiegészítő ítéletével összefüggésben fennállnak.
- [61] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozók az alkotmányjogi panaszukban nem állítottak olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [62] 5. A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányosság vizsgálátát nem teszik lehetővé.
- [63] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1043/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3428/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kpkf.II.41190/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Ábrahám Dániel ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, kérve a Kúria mint másodfokú bíróság Kpkf.II.41190/2021/2. számú és a Fővárosi Törvényszék 6.K.704.999/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az ügy előzménye az indítvány, annak kiegészítése és a bírósági végzések alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó nigériai állampolgárként tartózkodási kártya birtokában élt Magyarországon magyar állampolgár feleségével és két gyermekével. Ellene büntetőeljárás indult, amelynek folyamatként az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF vagy alaperes) visszavonta az indítványozó tartózkodási kártyáját. Az eljárásban a BRFK azt állapította meg, hogy az indítványozó veszélyt jelent a közbiztonságra, az Alkotmányvédelmi Hivatal véleménye szerint pedig a nemzetbiztonságra. Az indítványozó az OIF határozatát bíróság előtt támadta meg. Az indítványozó előadása szerint jogi képviselője két módon (ÁNYK formanyomtatványon és e-Papíron) is előterjesztette a kereseti kérelmet.
- [4] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a keresetlevelet visszautasította arra hivatkozással, hogy az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett indítványozó nem a törvényileg meghatározott formában terjesztette elő keresetlevelét. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 29. § (1) bekezdése az elektronikus ügyintésére a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait rendeli alkalmazni. A Pp. 608. § (1) bekezdése szerint az az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) alapján, az elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett minden beadványt kizárólag elektronikusan – az E-ügyintézési tv. és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon – nyújthat be a bírósághoz, és a bíróság is elektronikusan kézbesíti a részére. Az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) fő szabály szerint úgy rendelkezik, hogy az elektronikus ügyintézés biztosító szerv akkor köteles biztosítani az e-Papír szolgáltatás útján előterjesztett beadványok befogadását, ha az adott ügýtípusra nincs rendszeresített elektronikus űrlap (Vhr. 68. §). Ugyanakkor – a Vhr.-nek a keresetlevél benyújtásakor hatályos szövege szerint – nem vehető igénybe az e-Papír szolgáltatás (az így benyújtott kérelmet be nem nyújtottnak kell tekinteni), ha az elektronikus ügyintézés biztosító szerv (az ÁNYK keretprogram szerinti, vagy az elektronikus űrlapkitöltés-támogatási szolgáltatás a központi azonosítási ügynök szolgáltatáson keresztül) elektronikus nyomtatványt rendszeresített.
- [5] Tekintettel arra, hogy a fentiek ellenére az indítványozó keresetlevelét – ugyan elektronikusan, de – nem a jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő, azt a bíróság visszautasította.
- [6] Fellebbezésében az indítványozó előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással szemben, keresetlevelét mind az e-Papír, mind az ÁNYK szolgáltatáson keresztül előterjesztette, ezt képernyő-felvételekkel kívánta igazolni.
- [7] A fellebbezés folytán másodfokon eljáró Kúria az elsőfokú végzést helybenhagyta. A Kúria álláspontja szerint a törvényszék helyesen állapította meg a tényállást, mely szerint a keresetlevél csak e-Papír útján került előterjesztésre. Az ÁNYK szolgáltatáson keresztül benyújtott űrlaphoz ugyanis az indítványozó jogi képviselője nem mellékelte a keresetlevelet, azaz az – a jogszabály által megkívánt módon – nem került előterjesztésre.
- [8] 2. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó először a tisztességes hatósági, majd főtítkársági hiánypótlásra felhívást követően, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét állította. Álláspontja szerint a képernyő-

fotók nem csak azt igazolják, hogy az ÁNYK szolgáltatáson keresztül csak egy űrlapot küldött be, hanem azt is, hogy annak melléklete is volt, maga a keresetlevél. Amennyiben nem érkezett meg a melléklet, annak oka csakis technikai hiba lehetett, a jogi képviselő épp ezért – ti. az ÁNYK rendszer működésével kapcsolatos negatív tapasztalatok miatt – terjesztette elő a keresetlevelet az e-Papír szolgáltatás útján is.

- [9] A fentiek miatt nem csak tisztességtelen, hanem etikátlan is az olyan eljárás, amely a technikai hibákat az ügyfél terhére értékeli. Amennyiben az állam kötelezővé teszi az elektronikus kapcsolattartást, úgy biztonságosan működtetnie is kell az ennek háttérét adó informatikai rendszert. Az indítványozó a fentiekre tekintettel kérte a Fővárosi Törvényszék 6.K.704.999/2021/4. számú és a Kúria Kpkf.II.41190/2021/2. számú végzése megsemmisítését.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [11] 3.1. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként vett részt, így érintettsége megállapítható [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont]. A törvényes határidőn belül előterjesztett indítvány meghivatkozta az Alaptörvénynek és az Abtv.-nek az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő rendelkezéseit, megjelöli a sérelmesnek talált bírósági döntéseket, az eljárás megindításának okait és indokolást tartalmaz az alaptörvény-ellenesség tekintetében is.
- [12] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [13] Az indítványozó mind az elsőfokú bíróság végzése elleni fellebbezésében, mind alkotmányjogi panaszában azt sérelmezi, hogy a bíróságok nem, vagy nem helyesen értékelték a bizonyítási indítványát és ezért helytelenül állapították meg a tényállást, ezért utasították vissza keresetlevelét.
- [14] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az indítványozó által „megfogalmazott általános kritika nem teszi érdemben felülvizsgálhatóvá a panaszt pusztán azáltal, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozik” [3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [35]; 3172/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [9]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tartózkodik az indokolásban megjelenő érvek megalapozottságának vizsgálatától, mert a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [15] 3.3. Az indítványozó a támadott kúriai végzés alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgé lehetne értékelni.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1096/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3429/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.20.826/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Szekszárdi Törvényszék 15.P.20.500/2019/48. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.011/2022/8. számú ítélete és a Kúria Pfv.VI.20.826/2022/4. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 1.1. A sérelmezett ítélet alapjául szolgáló peres eljárást a felperes indítványozó önkormányzati hivatal ellen indította államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén. Az indítványozó a tulajdonát képező ingatlan 2013. december 30. és 2016. július 22. napja között nem tudta használni, mivel hagyatéki eljárás keretében az ingatlan zár alá vételét rendelték el, az ott található hagyatéki tárgyak leltározása és megőrzése érdekében. Az indítványozó álláspontja szerint a zár alá vételről határozatot kellett volna hozni, ehelyett erről csak a leltárról készített jegyzőkönyvben rendelkeztek. Kifogásolta továbbá, hogy jogorvoslati lehetőségeiről nem tájékoztatták, ráadásul az ingatlan zár alá vételét az alperes hatáskör hiányában rendelte el, mivel a közjegyzőnek volt hatásköre a biztosítási intézkedés elrendelésére. Az indítványozó a perben kérte kárának megtérítését, mivel a fenti időszakban az alperes jogszerűtlen magatartása miatt ingatlanát használni és hasznosítani nem tudta.
- [3] Az indítványozó keresetét a törvényszék ítéletével elutasította. A törvényszék az ügy megítélésékor a PK. 42. számú állásfoglalásból indult ki a jelen tényállásra alkalmazható a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény alapul vételével. Ez alapján a közhatalmi jogkör gyakorlásával okozott kárért való felelősség megállapításának előfeltétele a közigazgatási jogorvoslati lehetőség kimerítése, amennyiben ugyanis a közigazgatási eljárás keretében a sérelem orvosolható, akkor kizárt a kártérítési per megindítása. A törvényszék arra a megállapításra jutott, hogy mivel az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét nem merítette ki, így módon nem állnak fenn az államigazgatási jogkörben okozott kártérítési felelősség feltételei, továbbá az alperes téves jogszabály értelmezéséből eredő zárlatot elrendelő döntése nem minősül kirívóan súlyosnak. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy az alperes valóban hatáskör hiányában, jegyzőkönyvben rendelte el az ingatlan zár alá vételét, amely határozati formát igényelt volna, és az ügyben jogorvoslati tájékoztatásra sem került sor.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró ítéltábla ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta módosított indokok mellett. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozónak nem állt rendelkezésére rendes jogorvoslat, ugyanakkor az alperes mulasztásban megnyilvánuló magatartásával okozati összefüggésben a felperes vagyonában sem értékcsökkenés, sem elmaradt vagyoni előny nem következett be, és így kár hiányában a kártérítési felelősség nem állapítható meg.
- [5] A Kúria ítéletében az indítványozó felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogszabályok megsértését nem állapította meg, így a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint az alperes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti jogát megsértette, mert a tulajdonhoz tartozó használati, hasznosítási jogát, saját feladata ellátásához, magához vonta, azt használta, amihez nem volt joga, a keletkezett vagyoni hátrányát nem egyenlítette ki. A bíróságok a keresetét elutasították, kártérítést részére nem ítélték meg, ezért alaptörvényt sértők.

- [8] A panasz szerint az eljáró törvényszék az indítványozó keresetét nem bírálta el, a Kúria az alperes ellenkérelmének megismerését nem biztosította részére, a törvényszék és az ítéletábla eljárása egyoldalú volt, indokolási kötelezettségének nem tett eleget, vagy nem volt alapos, jogszabályra nem hivatkozott, ezért a bírósági eljárások nem felelnek meg a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [10] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk (1)–(2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés], a támadott bírói döntéseket, a Szekszárdi Törvényszék 15.P.20.500/2019/48. számú ítéletét, a Pécsi Ítéletábla Pf.V.20.011/2022/8. számú ítéletét és a Kúria Pfv.VI.20.826/2022/4. számú ítéletét, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [11] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [12] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]]. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezi ki az eljáró bíróságok döntéseivel, azok érvelésével, indokolásával, jogalkalmazásával, valamint a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és azok indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]]. Az eljáró bíróságok döntéseik indokairól, azok jogszabályi alapjáról megfelelően számot adtak.
- [13] Az előbbieket mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy a bíróságok a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tették, és követhetően számot adtak döntéseik indokairól, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]]. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e [lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]]. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]] Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és ezen keresztül a tulajdonhoz való jog megsértésének kételye nem merül fel.

- [14] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XIII. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/727/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3430/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.469/2021/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Krizsa Lajos Vendel ügyvéd) útján eljárva alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé a Kúria Pfv.I.20.469/2021/3. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozók álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. A perbeli alperes pénzintézet a 2008. január 29-én megkötött, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján – forint-kölcsönük törlesztése érdekében – 598.700 euró kölcsönt adott az I. és a II. rendű felperes indítványozóknak, akik vállalták a kölcsön visszafizetését, járulékai megfizetését. A III. rendű felperes indítványozó készfizető kezességet vállalt az indítványozókat terhelő kötelezettség teljesítéséért. A szerződő felek abban állapodtak meg, hogy a havi törlesztőrészlet pontos összegét az alperes a folyósítás napján számítja ki és közli az indítványozókkal; az így kiszámított törlesztőrészlet nem térhet el lényegesen a szerződéskötéskor a szerződésben feltüntetett megközelítőleg meghatározott törlesztőrészlettől. Az indítványozók kijelentették, hogy az árfolyamkockázatról és az árfolyam, illetve a kamatváltozásnak a törlesztőrészletre gyakorolt hatásairól szóló tájékoztatót elolvasták és megértették, az árfolyamkockázatra, a deviza vételi és eladási árfolyamokra, valamint a kamat és törlesztőrészlet megállapításának módjára vonatkozó rendelkezéseket ugyancsak megismerték és megértették.
- [3] Az alperes a szerződést közjegyzői okiratba foglaltan 2012. július 24-én azonnali hatállyal felmondta, amit a közjegyző küldött meg az indítványozóknak. Ezt követően az alperes közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett az indítványozók ellen.
- [4] Az indítványozók keresetükben az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték arra hivatkozással, hogy nem kaptak megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatást, a szerződés nem tartalmazza a törlesztőrészlet pontos összegét, továbbá a kölcsönszerződés felmondása nem hatályosult, a közvetlen végrehajtás elrendelésének feltetele nem állt fenn.
- [5] Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban elutasította a keresetet, az indítványozók fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Az ítéletek indokolása szerint a peres felek a kölcsön összegét és a visszafizetendő összeget kizárólag euróban határozták meg, a kölcsön összege és a visszafizetendő összeg nagysága független az eurónak a forinthez viszonyított árfolyamától, annak változásától, a szerződés megkötésével árfolyamkockázatot nem vállaltak az indítványozók. Az árfolyamkockázathoz hasonló kockázata abban az esetben keletkezhetett az indítványozóknak, ha a jövedelmük nem euróban, hanem forintban, az eurótól különböző más pénznemben keletkezett, viszont erről a kockázatról a szerződés megkötését megelőzően hetekkel korábban az alperes, továbbá magában a kölcsönszerződésben is megfelelően tájékoztatta az indítványozókat olyan szinten, ami a devizaalapú kölcsönszerződésekkel szemben támasztott követelményeknek is megfelelt volna.
- [6] Hangsúlyozta továbbá a másodfokú bíróság, hogy a felmondás az alperes követelését lejárttá, egyösszegben esedékessé tette, a magánokiratba foglalt felmondás annak átvételével hatályosult, a közjegyzői okiratba foglalt felmondáshoz a szerződés megszűnésének joghatása nem fűződik, annak azonban nem is ez a szerepe. A közokiratba foglalt felmondás nem ügyleti hatályú, a közjegyző csupán azt a tényt tanúsította, hogy az alperes a szerződés felmondását, ezáltal a követelés egészének esedékessé válását előtte kijelentette. A felmondás tényének közokirati – de nem ügyleti okirati – formában történt tanúsítása lehetővé tette a végrehajtási záradékolást.

A közjegyző eljárása során bizonyítást nem vehet fel, a végrehajtási záradékoláskor azon tény közokirati tanúsítása szükséges számára, hogy a hitelező (jelen esetben az alperes) a követelést lejárttá tette.

- [7] A jogerős ítélet ellen az indítványozók terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelésük szerint az alperestől felvett kölcsönt forint alapú szerződésből eredő, azaz forint tartozás visszafizetésére fordították, a kölcsön folyósítására (átvezetésére) az átváltást követően került sor, ebből következően az alperes forintot folyósított, ennek ellenére került a kirovó pénznem euróban meghatározásra. Meghatalmazták az alperest, hogy a kölcsön valutanemétől eltérő valutanemű bankszámláról szedje be a törlesztőrészletet, azaz nem rögzíthető, hogy a szerződés lerovó pénzneme euró lenne. A jövedelmük forintban keletkezett, ezért kizárható az az ítéleti megállapítás, mely szerint a lerovó pénznem euró. A szerződés megkötésekor nem határozták meg a törlesztőrészlet pontos összegét, erről nincs szerződéses megállapodás, a törlesztőrészletet az alperes egyoldalúan meghatározhatta. Ezzel szemben mind a devizaalapú szerződésnek, mind pedig a deviza szerződésnek tartalmaznia kell a törlesztőrészlet pontos összegét, vagy annak legalább meghatározhatónak kell lennie. Az alperes által küldött értesítés nem minősül joghatás kiváltását célzó egyoldalú akaratnyilatkozatnak. Kifejtették: az alperes sem közokiratban, sem magánokiratban nem mondta fel a szerződést, amire pedig csak ő lett volna jogosult. A közjegyző a felmondást tartalmazó közjegyzői okirat hiteles kiadmányát küldte meg, amit a közjegyző-helyettes írt alá, ő azonban nem tekinthető szerződő félnek. A közjegyzőtől egy olyan magánokiratnak minősülő felmondást kaptak, ami azt tanúsítja, hogy az alperes képviselői a közjegyzőnél megjelentek, és kérték a felmondó nyilatkozat közjegyzői okiratba foglalását, ezt a magánokiratot (hiteles kiadmány) az alperes képviselői nem írták alá, a felmondás tehát nem hatályos. A közjegyzői okirat hiteles kiadmányába foglalt nyilatkozat nem az alperes nyilatkozata, annak közlése joghatást nem váltott ki, a szerződést nem szüntette meg. A mellé csatolt jegyzőkönyv nem azt tanúsítja, hogy a közjegyzői okirat hiteles kiadmányát átvették volna, hanem azt, hogy a közjegyző azt megküldi részükre, ugyanakkor a felmondás hatályosulásához a felmondó nyilatkozat közlésére lenne szükség, azaz a feltétel vagy időpont bekövetkeztét a közjegyző a visszaérkező tértivevény alapján tanúsíthatta volna. A perben eljáró bíróságok nem vizsgálták, hogy a banktitoknak minősülő adataik kiadására mi alapján került sor a közjegyző részére, ebből következően nem is foglaltak nem is foglalhattak állást a felmondást rögzítő okiratot illetően.
- [8] A felülvizsgálati kérelem nem volt alapos. Az adott esetben a jogerős döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetértett annak helytálló indokaival is.
- [9] 2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy álláspontjuk szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [10] Az indítványozók előadták, hogy a jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelemben a jogerős ítélet több megállapításával kapcsolatban hivatkoztak jogszabálysértésre, így a felmondás hatálytalanságára alapított érvelésük elbírálásának elmaradását is sérelmezték.
- [11] Az indítványozók állítása szerint a végrehajtási eljárások megszüntetésének alapját képező egyik hivatkozásuk (banktitoksértés és felmondás hatálytalansága) voltaképpen nem került elbírálásra. A kúriai határozatban rögzített megállapítással szemben az indítványozók nem csupán a felülvizsgálati kérelemben hivatkoztak a banktitoksértésre és ez által a felmondás hatálytalanságára, hanem mind az első-, mind a másodfokú eljárásban széleskörűen érveltek e körben, így tisztességes eljárásban az iratok megfelelő (a Kúriától elvárható) vizsgálatát követően a Kúria értelemszerűen nem állapíthatta volna meg azt teljes mértékben iratellenes módon, hogy érvelésük olyan nóvum, amit csupán a felülvizsgálati kérelemben adtak elő, különös tekintettel arra is, hogy a tényállás körében a Kúria határozata is kifejezetten rögzíti, hogy éppen azt sérelmezték, hogy előadott hivatkozásuk nem került elbírálásra. Az indítványozókkal szemben közvetlen végrehajtási eljárások indultak és vannak folyamatban, ezért fontos, hogy valamennyi hivatkozásuk elbírálásra kerül-e, avagy sem az egyetlen nyitva álló peres eljárásban. Amennyiben nem, úgy az eljárás aligha minősülhet tisztességesnek. Márpedig az eljáró bíróságok a banktitok-sértésre és ez által a felmondás hatálytalanságára történő hivatkozásukat nem vizsgálták meg, miként a Kúria sem arra hivatkozással, hogy hivatkozásuk nóvum.
- [12] A fentiekre tekintettel a hatékony bírói jogvédelem követelménye nem érvényesült a peres eljárásban, ugyanis a végrehajtások megszüntetésének egyik indokaként az indítványozók által előadott hivatkozás nem került elbírálásra, noha a mulasztást valamennyi jogorvoslati fórumban jelezték. A Kúria ítéletében rögzített megállapítás alapján pedig több olyan követelmény nem érvényesült a felülvizsgálati eljárásban, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön, így egyebek mellett nem érvényesült a tisztességes bírósági tárgyalás követelménye, ugyanis a Kúria érintett megállapítása sérti a bírósághoz forduláshoz való jogunkat.

- [13] Az indítványozók álláspontja szerint, amennyiben az el nem bírált hivatkozásuk alaposnak bizonyul, az a velük szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárások megszüntetését, tehát pernyertességüket jelenti. Az első- és másodfokú ítélet jogos érdeküket azáltal sérti, hogy az eljáró bíróságok nem bírálták el kereseti hivatkozásukat teljes terjedelemben. Ezt a mulasztást a felülvizsgálati eljárásban egyedül a Kúria orvosolhatta volna, azonban iratellenes megállapítása alapján éppen a bíróságok mulasztásával előidézett jogsértésnek engedett teret, a bíróságok nyilvánvaló mulasztásával előidézett jogsértés orvoslását – szintén nyilvánvalóan alaptalan érvelés mentén – elmulasztotta. Jogállamban az egyes jogorvoslatoknak garanciális szerepük van, azonban a Kúria érintett megállapítása súlyosan sérti az indítványozók jogorvoslatához való jogát, így alaptörvényellenes, mivel a Kúria kasszációs jogkörét nem a bírósági határozatokon gyakorolta, hanem az általunk többször és igen részletesen előadott nyilatkozatokon. Itt pedig a peres eljárás arra a pontra jutott el, hogy az eljárásjogi garanciák nem érvényesültek a felülvizsgálati eljárásban, amelyben így nyilvánvalóan a tárgyalás igazságosságának elve sem érvényesült.
- [14] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban megjelölik az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozók jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései], a támadott bírói döntést, a Kúria Pfv.I.20.469/2021/3. számú ítéletét, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, valamint jogosultságuk és érintettségük egyértelmű, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat.
- [16] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [18] Az indítványozók panaszában és annak kiegészítésében felvetett kérdések nem alkotmányossági, hanem törvényességi jellegűek. Az indítványozók a bírósági döntéssel szembeni kifogásaikat fogalmazzák meg, illetve a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonják kritika alá, és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekintik alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Valójában az indítványozók nem értenek egyet a Kúria jogértelmezésével.
- [19] Az Alkotmánybíróság ezek után azt az indítványozói hivatkozást vizsgálta meg, miszerint a bíróság az indítványozó által előadott jogi érveket figyelmen kívül hagyva hozta meg a döntését, megsértve ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből kényszerítően nem következik a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása [3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [20]]. Emellett az Alkotmánybíróság rögzítette azt is, hogy amennyiben jogalkotó mégis megteremtette a rendes jogorvoslaton felüli, valamely további jogorvoslat lehetőségét, abban az esetben ez a jogalkotói döntés e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön [6/2020. (III. 3.) AB határozat, Indokolás [111]]. E körben az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a jelen esetben az indítványozó nem volt elzárva attól, hogy a jogorvoslati jogával éljen, ezt megtette többször is, a „valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás” [35/2013. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [16]] lehetősége az eljárás egészében biztosított volt.

- [21] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a banktitoksértésre és ennek következtében a felmondás hatálytalanságára vonatkozó indítványozói hivatkozás az elsőfokú eljárás iratai között megtalálható. Jelen ügyben továbbá az is megállapítható, hogy a bíróságok a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tették, és követhetően számot adtak döntéseik indokairól, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A banktitoksértésre és ennek következtében a felmondás hatálytalanságára vonatkozó indítványozói hivatkozás bár a kereseti kérelem része volt, nem volt az ügy releváns kérdése. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [22] Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján sem a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, sem pedig a jogorvoslathoz való jog konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria a döntését, jogalkalmazásának és jogértelmezésének elemeit megfelelően, megalapozottan indokolta, érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, és döntését erre tekintettel hozta meg.
- [23] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [24] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/517/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3431/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 52.Pf.634.234/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Budai Központi Kerületi Bíróság 2.P.20.129/2022/12-I. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 52.Pf.634.234/2022/4. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [2] 1.1. Az adós és egy hitelintézet között megkötött kölcsönszerződésből eredő tartozás megfizetésének biztosítására jelzálogjogot alapítottak az indítványozó tulajdonában álló ingatlanra, melyet a földhivatal az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett. A bejegyzést egy évvel később a tulajdoni lapról a földhivatal törölte.
- [3] Az indítványozó keresetet terjesztett elő a zálogjogosult jogutódjával szemben, melyben a jelzálogjog bejegyzés érvénytelenségének megállapítását és a jelzálogjog törlését kérte a bíróságtól, továbbá mindezek túrére kért kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a jelzálogjog bejegyzésére valótlán okiratok alapján, bejegyzési engedély nélkül került sor.
- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, tekintettel arra, hogy az indítványozó nem jogosult törlési per megindítására. Az ítélkezési gyakorlat szerint a törölt ingatlan-nyilvántartási bejegyzés – a törlési perjellegéből fakadóan – csak abban az esetben biztosítja a törlési per megindítására való jogosultságot, ha az ingatlan-nyilvántartási jogokban bekövetkezett sérelem a törlési perrel orvosolható, azaz a keresetnek helyt adó ítélet eredményeként az indítványozó azonos ranghelyen történő visszajegyzésére kerülhet sor. Figyelemmel arra, hogy a perben az indítványozó azt állította, hogy nem az ő jogát törölték, hanem számára egy sérelmes jog, a jelzálogjog törlésére került sor, így az indítványozó nem jogosult perindításra.
- [5] Az ítélet ellen az indítványozó élt fellebbezéssel, amelyben azt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság érdemben helyesen határozott a kereset elutasításáról, döntésével és túlnyomórészt az indokolásban foglaltakkal is a másodfokú bíróság egyetértett, az ítélet indokolását pontosította.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a bírósági ítéletek sértik a tulajdonhoz való jogát, felvetik az alkotmányos tulajdonvédelem hiányát azáltal, hogy a bíróságok nem biztosították a közhiteles ingatlan-nyilvántartásba nemlétező szerződés alapján bejegyzett jelzálogjog törlését a közhiteles nyilvántartásból érvénytelenség jogcímen. Nézete szerint az ítéletek sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, a pártatlan bírósághoz való jogot.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [9] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk (1)–(2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés, 28. cikk], a támadott bírói döntéseket, a Budai Központi Kerületi Bíróság 2.P.20.129/2022/12-I. számú ítéletét, a Fővárosi Törvényszék 52.Pf.634.234/2022/4. számú ítéletét, továbbá kifejezett kérelmet a bírói dön-

tések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érinthetősége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [10] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Nem szabályoz ugyanakkor az indítványozók számára biztosított jogot az indítványban felhívott rendelkezések köréből az Alaptörvény 28. cikke. Ezért további vizsgálatra az utalt indítványi elem kapcsán erre tekintettel sem volt lehetőség.
- [11] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezi ki az eljáró bíróságok döntéseivel, azok érvelésével, indokolásával, jogalkalmazásával, valamint a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és azok indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az eljáró bíróságok döntéseik indokairól, azok jogszabályi alajáról megfelelően számot adtak.
- [13] Az előbbieket mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy a bíróságok a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tették, és követhetően számot adtak döntéseik indokairól, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és ezen keresztül a tulajdonhoz való jog megsértésének kételye nem merül fel.
- [14] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XIII. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/405/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3432/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.230/2022/27. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bagossy Attila ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában – a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.230/2022/27. számú ítéletének a Pápai Járásbíróság 3.P.20.402/2020/139-I. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel véleménye szerint azok ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó természetes személy – a perbeli alperes – ellen szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, gyermektartásdíj megállapítása és kapcsolattartás szabályozása iránt indított eljárást a perbeli felperes.
- [5] Az első fokon eljáró Pápai Járásbíróság 3.P.20.402/2020/139-I. számú 2021. december 10. napján kelt ítéletében a szülői felügyeleti jog gyakorlására a felperest, a gyermek édesanyját jogosította fel, megállapítva a gyermektartásdíjat és részletesen szabályozva a kapcsolattartást. A bíróság az indítványozó viszontkeresetét elutasította.
- [6] Az elsőfokú bíróság a kapcsolattartás szabályozásának vonatkozásában kifejtette, hogy az alperes gyakorlatilag a váltott elhelyezésnek megfelelő kapcsolattartást kért. Ennek elrendelésére nincs jogszabályi lehetőség, ezért a gyermek életkora, a felek lakóhelyének távolsága és az ideiglenes intézkedés alapján a már kialakult rendszer figyelembevételével rendelkezett a folyamatos kapcsolattartásról.
- [7] Az első fokú ítélet ellen az indítványozó fellebbezett, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan annak megváltoztatását (a kereset teljes elutasítását, a szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítását, a felperes és a gyermek kapcsolattartásának szabályozását, a felperesnek gyermektartásdíj fizetésére való kötelezését), harmadsorban közös szülői felügyeletet és váltott elhelyezés elrendelését, negyedsorban az őt megillető kapcsolattartás szabályozásának a módosítását kérte.
- [8] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben – a kapcsolattartás szabályozása körében – megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. A másodfokú bíróság az indítványozó váltott elhelyezésre vonatkozó kérelmét nem érintette.
- [9] A Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.230/2022/27. számú 2022. október 25-én kelt ítéletének az indokolása az elsőfokú ítélet megváltoztatását illetően megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szülői felügyelet gyakorlása körében hozott döntése tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékokat összességükben okszerűen, logikai hibától mentesen értékelte és azokból helyes következtetést vont le. A szakértői vélemény szerint a felperes nem alkalmatlan a szülői felügyelet gyakorlására, a fellebbezés ezen állítása iratellenes.
- [10] A másodfokú bíróság ítélete indokolásában rámutatott, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:171. § (4) bekezdése biztosítja a gyermek számára, hogy szülői felügyelete körében véleményt nyilvánítson. Az adott esetben a gyermek szakértői vizsgálata alacsony életkorának okából nem történt meg, annak keretében tehát véleménye nem volt megismerhető.
- [11] A másodfokú ítélet indokolása szerint az első fokú ítélet kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit érintően megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a szokásos bírói gyakorlatnál is szélesebb körű, hétköznapra kiterjedő, illetve telefonon vagy interneten keresztül gyakorolható folyamatos kapcsolattartásról is rendelkezett. Annak további bővítése ezért nem indokolt.
- [12] Figyelemmel arra, hogy a kapcsolattartás időtartama és módja mérlegelési kérdés, így erre vonatkozóan a fellebbezési kérelemhez kötöttség sem érvényesül (BH 2012. 121.) és a másodfokú bíróság a részleteket illetően a

felek kérelmétől eltérően is határozhat, a kapcsolattartás szabályozását megváltoztatta. Ennek oka az volt, hogy a felperes 2022. november 1-én Budapestre költözött és a több órás utazás jelentősen megnehezítette a rendszeres kapcsolattartást. A másodfokú bíróság a gyermek óvodai nevelésének megkezdéséig havonta egy teljes hét kapcsolattartásról határozott, szem előtt tartva a felek egyező nyilatkozatát, miszerint a gyermek már a korábbiakban is töltött huzamosabb időt az alperesnél. Az óvodai nevelés megkezdését követő időszakra vonatkozóan azonban akként határozott, hogy az általános bírói gyakorlatnak megfelelő kapcsolattartás kéthetente hétvégén gyakorolható.

- [13] Az indítványozó alperes a jogerős ítélettel szemben perújítási kérelmet terjesztett elő. A perújítással kapcsolatos eljárás a Pápai Járásbíróságon P.20.269/2023. számon van folyamatban.
- [14] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszát.
- [15] Az indítványozó megítélése szerint a Pápai Járásbíróság 3.P.20.402/2020/139-I. számú ítélete és a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.230/2022/27. számú ítélete ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Az indítványozó panaszában nyilatkozott arról, hogy a panasszal támadott határozat tekintetében rendkívüli jogorvoslati eljárás nincsen folyamatban. Az alkotmányjogi panasz – összefoglalóan – az alábbiakat tartalmazza: az indítványozó álláspontja szerint az eljárás során sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga azáltal, hogy a döntések nem terjedtek ki a kereseti kérelmében érvényesíteni kívánt valamennyi igényére. Tekintettel arra, hogy az egyes igazságügyi tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXII. törvény a Ptk. 4:164. § (1) bekezdését akként módosította, hogy nevesítette a váltott nevelés és gondozás lehetőségét, érvelése szerint a rendelkezést a másodfokú bíróságnak alkalmaznia kellett volna, ennek hiányában indokolnia, hogy a rendelkezést miért nem alkalmazta. Sérelmezi továbbá, hogy a gyermeket az eljárás során a bíróság nem hallgatta meg, holott a hatályos szabályozás szerint, a bíróság nem mellőzheti a meghallgatást a gyermek kifejezett kérelme esetén.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [17] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontjára [Abtv. 27. § (1) bekezdés] alapította.
- [19] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az 27. § (1) bekezdésére hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [20] A Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.230/2022/27. számú ítéletét az indítványozó 2022. december 13-án vette át. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt 2023. február 11-én, elektronikus úton nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.230/2022/27. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.230/2022/27. számú ítélete az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek. Az indítvány az 27. § (1) bekezdés *b)* pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [22] 3.2. Az indítványozó természetes személy a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozatokkal összefüggésben megállapítható.
- [23] 3.3. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát [lásd hasonlóan pl. 3326/2022. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [2], [9], [10], [13]; 168/2018 (V. 16.) AB végzés, Indokolás [33]].
- [24] 3.4. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont első fordulata értelmében az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme.

- [25] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek megfelelt.
- [26] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *b)* pontja szerint a kérelem határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [27] Ennek a feltételnek a panasz eleget tesz.
- [28] 4. Az Abtv. 50. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa minden olyan ügyben eljárhat, amelyet e törvény vagy az Alkotmánybíróság ügyrendje nem utal a teljes ülés hatáskörébe.
- [29] Az Ügyrend 32/A. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy mivel eljárása során hivatalos tudomást szerzett arról, hogy a sérelmezett bírói döntés ellen előterjesztett perújítási kérelmet a bíróság még nem bírálta el, ezért az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva visszautasítja.
- [30] Az Alkotmánybíróság tájékoztatja az indítványozót, hogy az Ügyrend 32/A. § (2) bekezdése alapján a perújítás elrendelésének mellőzése esetén a perújítás tárgyában hozott határozat kézbesítésétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül az (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírói döntés ellen ismételten benyújtható alkotmányjogi panasz. Ilyen esetben az Ügyrend 32/A. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírói döntés mellett a perújítás tárgyában hozott érdemi határozatot is lehet támadni.
- [31] 5. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 50. § (1) bekezdésében foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *i)* pontja és a 32/A. § (1) bekezdése alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/381/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3433/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéletábla 2201-17.Pkf25.716/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, kérve a Fővárosi Ítéletábla 2201-17.Pkf25.716/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 0100-32.Vh.400.294/2022/4. számú végzésre kiterjedő hatállyal. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági végzések sértik az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdését, a T) cikk (1)–(2) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, a 25. cikk (1)–(2) bekezdését, a 26. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [2] Az indítvány és a rendelkezésre álló bírósági végzések alapján az ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló végrehajtási eljárást megelőző perben (a továbbiakban: előzményper) alperesi pozícióban volt. Az előzményper közös tulajdon megszüntetésére irányult, ahol az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság vagy Törvényszék) 2021. november 17-én kelt ítéletével arra kötelezte a felperest, hogy a bíróság letéti számlájára utalással 147 700 000 Ft megváltási árat két részletben (15 napon belül 120 000 000 Ft-ot, 90 napon belül a fennmaradó 27 700 000 Ft-ot), illetve a mintegy 4 millió forintos perköltséget fizesse meg az indítványozónak.
- [4] 2012. december 29-én az indítványozó fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú ítélettel szemben. A másodfokú eljárásban a Fővárosi Ítéletábla (a továbbiakban: Ítéletábla vagy másodfokú bíróság) 2022. május 4-én tárgyalást tartott, ahol az indítványozó fellebbezését visszavonta, melynek folytán az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedett. Időközben az indítványozó 2022. április 29-én végrehajtási lap kiállítása iránti kérelmet terjesztett elő a Törvényszéknél, tekintettel arra, hogy az előzményper felperese (a továbbiakban: adós) határidőre nem teljesített.
- [5] Az indítványozó kérelmében a jogerő időpontját 2022. április 29. napjában, a teljesítési határidőt pedig a megváltási ár első részlete és a perköltség vonatkozásában 2021. december 29. napjában, a második részlet vonatkozásában pedig 2022. február 17. napjában jelölte meg.
- [6] A Törvényszék 0100-32.Vh.400.294/2022/4. számú végzésével a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 13. § alapján alaptalannak ítélte a kérelmet, így a Vht. 19. § (1) bekezdésére hivatkozással a végrehajtási lap kiállítását megtagadta. Végzésében rögzítette, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 217. § (6) bekezdése alapján a teljesítési határidő a határozat közlését követő napon kezdődik, a 236. §-a szerint pedig a fellebbezésnek – főszabály szerint – a határozat végrehajtására halasztó hatálya van. A Törvényszék azt is megállapította, hogy a teljesítési határidő 2022. május 5. napja, tekintettel arra, hogy az adós a fellebbezés visszavonásáról a 2022. május 4-én hozott végzés kihirdetésével értesült [a régi Pp. 219. § (3) bekezdés alapján azt a kihirdetéssel kell közölni tekinteni]. Azaz e naptól nyíltak meg az elsőfokú ítéletben foglalt kötelezések önkéntes teljesítésére nyitva álló 15 és 90 napos határidők. Az elsőfokú bíróság arra is rámutatott, hogy álláspontja szerint a megváltási ár megfizetése végrehajtás útján nem kényszeríthető ki, tekintettel arra, hogy azt a bírósági letéti számlájára kell megfizetni.
- [7] Az indítványozó fellebbezésében elsődlegesen a végrehajtási lap eredeti kérelmének megfelelő kiállítását, másodlagosan a végrehajtási lap eltérő kiállítását kérte a teljesítési határidő kezdő napja (2022. április 29.) és letelte (2022. május 16., illetve 19. napja.) tekintetében, harmadlagosan biztosítási intézkedés elrendelését indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy a teljesítési határidőt a határozat jogerőre emelkedése kihirdetésének napjától kell számítani, illetve törvénytelenül szakította meg a megkezdött teljesítési határidő folyását, és önkényesen indította újra a végrehajtandó határozat közlését követő nap helyett a jogerőről való tudomásszerzést követő naptól. Kiemelte, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló ítélet

elleni fellebbezését a 15 napos teljesítési határidő leteltét követően, 2021. december 29-én terjesztette elő, így annak objektíve semmilyen joghatása nem lehetett a már letelt teljesítési határidőre, a visszamenőleges halasztó hatály fogalmát ugyanis a régi Pp. nem ismeri.

- [8] Az indítványozó fellebbezése folytán a másodfokon eljáró Ítéltábla az elsőfokú végzést – részben más indokok alapján – helybenhagyta. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy önmagában az a körülmény, hogy a végrehajtandó határozat bírói letéti számlára történő teljesítésről rendelkezik, nem jelenti azt, hogy az önkéntes teljesítés elmaradása esetén ne lenne lehetőség a követelés bírósági végrehajtás útján történő behajtására. Ugyanakkor a teljesítési határidő számítása tekintetében az Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Mint rámutatott, a régi Pp. 217. § (6) bekezdése értelmében a teljesítés határideje a határozat közlését (219. §) követő napon kezdődik. A határozat ellen benyújtott fellebbezésnek azonban – függetlenül attól, hogy azt melyik fél terjesztette elő – a fellebbezéssel érintett rendelkezés tekintetében a végrehajtásra – és ebből következően a teljesítésre is – halasztó hatálya van (rég. Pp. 236. §). Az adott esetben ezért a végrehajtást kérő részéről előterjesztett fellebbezésnek az ítéletben rögzített marasztalás teljesítésére halasztó hatálya volt. Mindezek alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a fellebbezéssel támadott végzés meghozatala időpontjában a végrehajtás elrendelésének a Vht. 13. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt feltétele nem állt fenn, így ez okból a végrehajtási lap kiállítása – Vht. 19. § (1) bekezdésén alapuló – megtagadásának volt helye.
- [9] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában az indítványozó azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok a végrehajtási ügyben részben félreértelmezték az irányadó jogszabályokat, részben a normaszövegtől elszakadva alkalmazták vagy nem alkalmazták azokat és ezzel számos alaptörvényi rendelkezés sérelmét okozták.
- [10] Álláspontja szerint a régi Pp. 217. § (6) bekezdésében és a 236. §-ában foglaltakat a bíróságok helytelenül értelmezték, ti. a fellebbezésnek a végrehajtásra vonatkozó halasztó hatályát a(z) önkéntes) teljesítésre is alkalmazni rendelték. Ennek eredményeképp a már letelt teljesítési határidőt követően újraindult a teljesítési határidő számítása. Ebből következően a bíróság egyrészt jogellenesen hosszabbította meg a már lejárt teljesítési határidőt, másrészt a fellebbezés visszavonását követően önkényesen határozta meg a teljesítési határidőket. Ez egyrészt sérti a jogállami jogbiztonságot, másrészt – túlmenve a jogértelmezés keretein – jogalkotásnak minősül. Tekintettel arra, hogy a bíróság nem indokolta meg, hogy milyen jogszabályok alapján és miért döntött, sérült az indítványozónak az indokolt bírói döntéshez és a jogorvoslathoz való joga is. Egyúttal figyelmen kívül maradtak a 28. cikkben foglalt értelmezési keretek is, amely önkényes jogértelmezéshez vezetett, ami egyben *contra consitutionem* is, ez pedig sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. A kifogásolt bíró jogértelmezés eredményeképp az indítványozó később jutott hozzá az őt megillető összeghez és kamatot sem kellett fizetnie az adósnak, ami az indítványozó szerint sérti a tulajdonhoz való jogát. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozta továbbá az indítványozó szerint egyrészt az, hogy a bíróság hivatalból nem rendelte el a végrehajtást (annak ellenére, hogy a teljesítési határidő eltelt), másrészt mert nem bírálta el a másodlagos és a harmadlagos kereseti kérelmeit.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőben terjesztette elő, továbbá jogosult alkotmányjogi panasz benyújtására, mivel az alapügyben fél volt, ami érintettségét megalapozza. A tanács mérlegelése szerint a támadott végzés az Abtv. 1. § a) pontja szerinti egyedi ügyben – Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti – a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül. Az indítvány részben megfelel a határozott kérelem követelményeinek is, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő alaptörvényi és törvényi rendelkezést, a támadott bírósági döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, az eljárás megindításának indokait, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntés megsemmisítésére.
- [12] 3.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítvány azonban e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény R) cikke, a T) cikk (1)–(2) bekezdése, a 25. cikk (1) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése, valamint 28. cikke az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében nem minősülnek az alkotmányjogi panaszt megalapozó, Alaptörvényben biztosított jognak {3206/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [35]; 3289/2023. (VI. 15.) AB végzés, Indokolás [32]}.

- [13] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogállamiság és a jogbiztonság az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén lehet alapítani. {3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó azonban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét részben a visszaható hatály tilalmával összefüggésben is állította. Ugyanakkor a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét a bírói jogértelmezéssel összefüggésben a T) cikke, a 28. cikkre és a XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapozta az indítványozó. Tekintettel arra, hogy a fentiek szerint a T) cikke és a 28. cikkre alkotmányjogi panasz nem alapozható, a B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemet a továbbiakban a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban vizsgálta az Alkotmánybíróság.
- [14] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [15] A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben annak több részeleme egyenkénti és összeségében való megsértését állította az indítványozó. Így hivatkozott az indokolt bírói döntéshez és az észszerű határidőn belül való elbíráláshoz való jog sérelmére, valamint a *contra legem* jogalkalmazás *contra constitutionem* jellegére is.
- [16] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági határozat érvelését tévesnek, megalapozatlannak tartja, nem alapozhatja meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeket {3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [49]}.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok megsértették az indokolt bírói döntéshez való jogát egyrészt azzal, hogy nem indokolták meg, hogy döntésüket mely jogszabályra alapították és milyen logika mentén számították ki a teljesítési határidőket, másrészt azért, mert nem foglalkoztak az indítványozó másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmeivel. Ez utóbbi tekintetében a jogorvoslathoz való jogának kiüresítését is sérelmezte.
- [18] Az indítványozó érvelésével szemben ugyanakkor az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság megjelölte végzésében az általa alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket és az azokból levont következtetések alapján megállapított teljesítési határidőket. Az, hogy az indítványozó más értelmet tulajdonít a normaszövegnek, mint a bíróság és a következetes bírói gyakorlat, nem jelenti azt, hogy a bíróságnak indokolási kötelezettsége keletkezne ezzel kapcsolatban. Az indítványozó másodlagos és harmadlagos kérelmét a másodfokú bíróság figyelembe vette és elbírálta (másodfokú ítélet 2. oldal). A fentiek alapján e körben érdemi alkotmánybírósági eljárás lefolytatásának tehát nem volt helye.
- [19] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelmével összefüggésben állította
- [20] Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság több polgári ügy vonatkozásában is úgy foglalt állást, hogy az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben külön is kiemelte, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. „A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [21] Erre tekintettel az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog vonatkozásában sem merül fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [22] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk szerinti – bíróságoknak címzett – értelmezési szabály természetes fogalmi egységet alkotnak. Utóbbi ugyan önmagában nem tekinthető olyan, Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}, azonban a jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét

- képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek {3328/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá állandó gyakorlatára, amely szerint az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]}, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; megerősítve: 3208/2014. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapja nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot az alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. A jogi indokok helyességének vizsgálata főszabály szerint nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az indítványozó által állított *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [24] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét a határidőszámításra vonatkozó bírósági jogértelmezés hibájára alapítva állította. E szerint a téves jogalkalmazás miatt a jogerősen megítélt pénzüsszeghez kévsé (értsd: a jogerős ítéletben megállapított határidőt jóval meghaladóan túl) jutott hozzá, a nélkül, hogy a bíróság rendelkezett volna a kamatok kifizetéséről. Indítványozó szerint a várható kamatjövdelem – mint váromány – elvesztése miatt, különös tekintettel az emelkedő inflációra, sérült a tulajdonhoz való joga.
- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban egyértelműen kimondja, hogy a rendelkezés főként a már megszerzett tulajdont óvja az elvonástól és korlátozástól, a függő helyzetben lévő tulajdoni igényekre a védelem nem terjed ki {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34]}. Jelen esetben az indítványozó nem szerzett tulajdonjogot a pénzbeli váromány felett, így alkotmányjogi értelemben vett tulajdonjogának sérelme fel sem merülhetett.
- [26] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés (1) pontjában, 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában, valamint 29. §-ában foglalt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/223/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK 1003/2023. (IX. 19.) AB TÜ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 49. § (1) és (7) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva – az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 6. § (1) bekezdésében foglaltakra is tekintettel – az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről a következő határozatot hozza:

1. Az Alkotmánybíróságon három öttagú állandó tanács működik.
2. Az öttagú állandó tanácsok tanácsvezetői és tagjai:

Az 1. öttagú tanács tagjai:

Dr. Horváth Attila tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Juhász Imre alkotmánybíró,
Dr. Juhász Miklós alkotmánybíró,
Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró,
Dr. Varga Réka alkotmánybíró.

A 2. öttagú tanács tagjai:

Dr. Czine Ágnes tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Handó Tünde alkotmánybíró,
Haszonicsné dr. Ádám Mária alkotmánybíró,
Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró,
Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró.

A 3. öttagú tanács tagjai:

Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Lomnici Zoltán alkotmánybíró,
Dr. Patyi András alkotmánybíró,
Dr. Salamon László alkotmánybíró,
Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró.

3. A tanácsvezetők megbízatása 2024. szeptember 30-ig tart.

4. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről szóló 1005/2020. (IX. 22.) AB Tü. határozat, valamint az ennek módosításáról szóló 1004/2021. (VI. 30.) AB Tü. határozat és 1002/2022. (IX. 22.) AB Tü. határozat.

5. Az Alkotmánybíróság e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Budapest, 2023. szeptember 19.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1886/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK 1004/2023. (IX. 19.) AB TÜ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság háromtagú állandó tanácsának összetételéről és a tanácsvezető személyéről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 49. § (1) és (7) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva – az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 5. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel – az Alkotmánybíróság háromtagú tanácsának összetételéről a következő határozatot hozza:

1. A háromtagú tanács tagjai:

Dr. Sulyok Tamás tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró,
Dr. Juhász Miklós alkotmánybíró.

2. E határozat a közzététele napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti az Alkotmánybíróság háromtagú tanácsának összetételéről és a tanácsvezető személyéről szóló 1008/2020. (XII. 2.) AB Tü. határozat.

3. Az Alkotmánybíróság e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Budapest, 2023. szeptember 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1890/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK 1005/2023. (IX. 19.) AB TÜ. HATÁROZATA

az egyesbírók személyéről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 11. §-a alapján az egyesbírók személyéről az alábbi határozatot hozza:

1. Az egyesbírói feladatokat *dr. Handó Tünde* alkotmánybíró, *dr. Juhász Miklós* alkotmánybíró, *dr. Salamon László* alkotmánybíró, *dr. Szabó Marcel* alkotmánybíró és *dr. Sulyok Tamás* alkotmánybíró látja el. Az egyesbírók megbízatása legkésőbb 2024. szeptember 30-ig tart.

2. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti az egyesbírók személyéről szóló 1001/2022. (IX. 22.) AB Tü. határozat.

3. Az Alkotmánybíróság e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Budapest, 2023. szeptember 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1893/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK 2001/2023. (X. 11.) AB TÜ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése – az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 23. § (6) és (8) bekezdésében foglaltak alapján – az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről a következő határozatot hozza.

1. A bizottságok elnökei és tagjai:

Az Ügyrendi Bizottság elnöke *dr. Juhász Miklós* alkotmánybíró, tagjai *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró és *dr. Horváth Attila* alkotmánybíró.

A Gazdasági és Személyügyi Bizottság elnöke *dr. Salamon László* alkotmánybíró, tagjai *dr. Juhász Imre* alkotmánybíró és *Haszonicsné dr. Ádám Mária* alkotmánybíró.

A Tudományos és Nemzetközi Bizottság elnöke *dr. Schanda Balázs* alkotmánybíró, tagjai *dr. Szabó Marcel* alkotmánybíró és *dr. Varga Réka* alkotmánybíró.

2. E határozat a közzététele napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről szóló 2001/2019. (IX. 25.) AB Tü. határozat és az azt módosító 2001/2020. (XI. 10.) AB Tü. határozat.

3. Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát az Alkotmánybíróság hivatalos lapjában közzéteszi.

Budapest, 2023. szeptember 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1894/2023.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu
A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.escom.hu
Kiadja az ORAC Kiadó Kft., 1037 Budapest, Montevideo u. 14.
Felelős kiadó: dr. Frank Ádám, a kft. ügyvezetője
Internet: www.orac.hu • E-mail: info@orac.hu
HU ISSN 2062-9273